

**RAPORT Z WYKONANIA
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO
ZA LATA 2011-2012**

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012

ul. Niemodlińska 79 pok. 22
45-864 Opole
tel./fax: 77 454-07-10, 77 474-24-57
kom. 605-26-24-27, 607-79-05-85
e-mail: albeko@poczta.fm

Wykonawcą
Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lubińskiego
za lata 2011 – 2012

jest zespół firmy ALBEKO z siedzibą w Opolu
w składzie:

mgr inż. Beata Podgórska
mgr inż. Jarosław Górniak
mgr inż. Paweł Synowiec
mgr Marta Stelmach
Mateusz Podgórski

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

SPIS TREŚCI:

1. WSTĘP	5
2. ZAKRES DANYCH PODSTAWOWYCH, DOKUMENTY WEJŚCIOWE DO RAPORTU O STANIE ŚRODOWISKA W POWIECIE LUBIŃSKIM ZA LATA 2011-2012.	5
3. JAKOŚĆ ŚRODOWISKA	6
3.1. STAN CZYSTOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH.....	6
3.2. STAN CZYSTOŚCI WÓD PODZIEMNYCH.	7
3.3. GLEBY.	13
3.4. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE.	14
3.5. HAŁAS.	17
3.6. POWAŻNE AWARIE.....	18
3.7. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE.....	20
3.8. GOSPODARKA ODPADAMI.	21
4. CELE POLITYKI EKOLOGICZNEJ	24
5. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ZA LATA 2011-2012 WRAZ Z ANALIZĄ WYDATKÓW.	26
5.1 PRIORYTET: WZMOCNIENIE SYSTEMU ZARZĄDZANIA OCHRONĄ ŚRODOWISKA	26
5.2 PRIORYTET: OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW NATURALNYCH.....	27
5.2.1. <i>Ochrona przyrody i krajobrazu – utworzenie i rozwój walorów przyrodniczych i krajobrazowych</i>	27
5.2.2. <i>Ochrona komponentów litosfery.</i>	35
5.2.3. <i>Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii.</i>	38
5.2.4. <i>Wykorzystanie energii odnawialnej.</i>	39
5.2.5. <i>Ochrona przeciwpowodziowa.</i>	41
5.3 PRIORYTET: POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO.....	42
5.3.1. <i>Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych</i>	42
5.3.2. <i>Ochrona powietrza atmosferycznego</i>	47
5.3.3. <i>Ochrona przed hałasem</i>	51
5.3.4. <i>Ochrona przed promieniowaniem niejonizującym.</i>	53
5.3.5. <i>Gospodarka odpadami</i>	53
5.3.6. <i>Ochrona klimatu</i>	56
5.3.7. <i>Edukacja ekologiczna</i>	56
5.3.8. <i>Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych</i>	59
5.3.9. <i>Zadania inne (w tym m.in. zapobieganie poważnym awariom)</i>	60
5.4. NAKŁADY NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA W POWIECIE LUBIŃSKIM W LATACH 2010-2012.....	61
6. MONITORING SKUTKÓW REALIZACJI PROGRAMU I JEGO AKTUALIZACJI	62
6.1. ANALIZA WSKAŹNIKÓW MONITORINGU POŚ.	64
7. OCENA STOPNIA ROZBIEŻNOŚCI POMIĘDZY PRZYJETYMI CELAMI A ICH WYKONANIEM, WERYFIKACJA PRZYJĘTYCH ZADAŃ, OCENA WYKONANIA.	65
8. DIAGNOZA, PROPOZYCJE NOWYCH PRIORYTETÓW I KRYTERIÓW ICH WYŁONIENIA	65
9. PODSUMOWANIE I WNIOSKI	66
10. LITERATURA	66

SPIS TABEL:

Tabela 1. Punkty pomiarowo-kontrolne na terenie powiatu lubińskiego	7
Tabela 2. Wyniki oceny wykonanej dla punktów pomiarowo-kontrolnych badanych w jednolitych częściach wód w roku 2011, zlokalizowanych na terenie powiatu lubińskiego.	7
Tabela 3. Punkty pomiarowo-kontrolne na terenie powiatu lubińskiego w 2011 roku	8
Tabela 4. Ocena jakości wód podziemnych na terenie powiatu lubińskiego w 2011 roku	8
Tabela 5. Punkty pomiarowo- kontrolne na terenie powiatu lubińskiego w 2012 roku:	9
Tabela 6. Ocena jakości wód podziemnych na terenie powiatu lubińskiego w 2012 roku:	9
Tabela 7. Zestawienie jakości wody przeznaczonej do spożycia zaopatrującej mieszkańców powiatu lubińskiego badanych pod kątem wskaźników fizyko - chemicznych i mikrobiologicznych.	10
Tabela 8. Emisja zanieczyszczeń oraz ilość oczyszczonych ścieków odprowadzonych w latach 2010- 2011.	12
Tabela 9. Emisja zanieczyszczeń do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych.	15
Tabela 10. Wyniki pomiaru hałasu na terenie powiatu lubińskiego w 2011 roku.	17

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

Tabela 11. Wystąpienie wstrząsów na terenie powiatu lubińskiego w latach 2009 – 04.2013.	19
Tabela 12. Wystąpienie pożarów i zawałów w zakładach na terenie powiatu lubińskiego w latach 2009-04.2013.....	20
Tabela 13. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie powiatu lubińskiego w latach 2011-2012	22
Tabela 14. Proponowany obszar Północnego RGOK	22
Tabela 15. Nakłady na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w powiecie lubińskim w latach 2010-2012.	61
Tabela 16. Wskaźniki monitoringu dla powiatu lubińskiego.	62

1. WSTĘP

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo ochrony środowiska* (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn.zm.), Zarząd Powiatu co 2 lata przedstawia raport z realizacji programu ochrony środowiska. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lubińskiego został uchwalony uchwałą Rady Powiatu Lubińskiego Nr XXXIX/235/2009 z dnia 28 maja 2009r. w sprawie przyjęcia "Programu ochrony środowiska dla powiatu lubińskiego na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016" i obejmował m.in. cele z „Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”. Ustawa *Prawo ochrony środowiska* nie określa wymagań dotyczących formy i struktury sprawozdania z realizacji powiatowego programu ochrony środowiska. W samym Programie założono, iż analiza realizacji programu polegać będzie przede wszystkim na monitorowaniu czyli obserwacji zmian w wielu wzajemnie ze sobą powiązanych sferach funkcjonowania danego obszaru (ekonomicznej, społecznej, ekologicznej itp.).

W Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Lubińskiego założono, że system monitoringu dla Powiatu powinien zawierać n.w. działania, które pozwolą na bieżące monitorowanie jego realizacji:

1. systematyczne zbieranie danych liczbowych oraz informacji dotyczących realizacji poszczególnych zadań Programu; wynikiem tych działań będzie materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen,
2. uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych empirycznych; otrzymany materiał będzie służył przygotowaniu raportów,
3. przygotowanie raportów z realizacji zadań ujętych w Programie,
4. analiza porównawcza osiągniętych wyników z założeniami Programu, co pozwoli na określenie stopnia wykonania zapisów przyjętego Programu oraz identyfikacja ewentualnych rozbieżności,
5. analiza przyczyn odchyień oraz określenie działań korygujących polegających na modyfikacji dotychczasowych oraz ewentualne wprowadzenie nowych instrumentów wsparcia,
6. przeprowadzenie zaplanowanych działań korygujących.

2. ZAKRES DANYCH PODSTAWOWYCH, DOKUMENTY WEJŚCIOWE DO RAPORTU O STANIE ŚRODOWISKA W POWIECIE LUBIŃSKIM ZA LATA 2011-2012.

Dane podstawowe do sporządzenia Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lubińskiego za lata 2011-2012 stanowią głównie:

- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lubińskiego,
- sprawozdania opisowe z realizacji budżetu powiatu za lata 2011 i 2012,
- informacje statystyczne GUS,
- informacje pozyskane ze Starostwa Powiatowego w Lubinie,
- raporty o stanie środowiska w województwie dolnośląskim wykonywane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu,
- rejestr form ochrony przyrody publikowany przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska we Wrocławiu,
- informacje z innych źródeł,
- opracowania własne.

3. JAKOŚĆ ŚRODOWISKA

Jakość poszczególnych komponentów środowiska powinna być nieustannie monitorowana, co ma na celu rejestrację oraz analizę krótko- i długoterminowych zmian zachodzących w systemach ekologicznych pod wpływem zmian klimatu, zanieczyszczeń i innych przejawów ingerencji człowieka. Analiza zebranych danych o jakości środowiska pozwala również na określenie zadań zmierzających do poprawy stanu ekologicznego wszystkich komponentów środowiska.

Coroczny monitoring środowiska na terenie powiatu lubińskiego prowadzony jest przez Wojewódzki Inspektorat Środowiska we Wrocławiu, Delegatura w Legnicy. Wszelkie zmiany jakości środowiska jakie zaszły w okresie 2011-2012 r. zostały opisane i podsumowane w oparciu o publikacje Wydziału Monitoringu WIOŚ we Wrocławiu (w chwili opracowywania dokumentu nie są jeszcze dostępne wszystkie wyniki monitoringu środowiska za rok 2012). Również na chwilę przygotowania dokumentu nie są dostępne w większości dane statystyczne GUS za 2012 rok (będą dostępne w III kwartale 2013 r.), wobec czego porównania dokonano w odniesieniu do dostępnych danych z lat poprzednich.

3.1. Stan czystości wód powierzchniowych.

Obecnie klasyfikację wód powierzchniowych określa się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. Nr 257, poz. 1545).

Rozporządzenie to definiuje 5 klas stanu ekologicznego:

- klasa I – stan bardzo dobry – dla wód o niezmiennych warunkach przyrodniczych lub zmienionych tylko w bardzo niewielkim stopniu,
- klasa II – stan dobry – gdy zmiany warunków przyrodniczych w porównaniu do warunków niezakłóconych działalnością człowieka są niewielkie,
- klasa III – stan umiarkowany – obejmujący wody przekształcone w średnim stopniu,
- klasa IV – stan słaby – wody o znacznie zmienionych warunkach przyrodniczych (biologicznych, fizyko-chemicznych, morfologicznych), gdzie gatunki roślin i zwierząt znacznie różnią się od tych, które zwykle towarzyszą danemu typowi jednolitej części wód,
- klasa V – stan zły – wody o poważnie zmienionych warunkach przyrodniczych, w których nie występują typowe dla danego rodzaju wód gatunki.

Stan chemiczny określa się na podstawie badań substancji z grupy wskaźników chemicznych charakteryzujących występowanie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. Na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. Nr 257, poz. 1545), oceniane są substancje priorytetowe oraz wskaźniki innych substancji zanieczyszczających, zgodnie z wnioskiem Komisji Europejskiej KOM 2006/0129 (COD) dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie norm jakości środowiska w dziedzinie polityki wodnej oraz zmieniająca dyrektywę 2000/60/WE.

Ocena stanu chemicznego wód polega na porównaniu wyników badań do wartości granicznych chemicznych wskaźników jakości wód dla danego typu jednolitych części wód przedstawionych w załączniku nr 8 wyżej cytowanego rozporządzenia. Przekroczenie tych wartości powoduje przyjęcie złego stanu chemicznego.

Ocenę jakości wód powierzchniowych na terenie powiatu lubińskiego przeprowadza WIOŚ we Wrocławiu, Delegatura w Legnicy.

Rok 2011

W ramach monitoringu regionalnego na terenie powiatu lubińskiego w 2011 r. wyznaczono 2 punkty pomiarowo-kontrolne:

- na rzece Przychowska Struga (ujście do Odry- m. Przychowa),
- na rzece Zimnica (ujście do Odry).

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

Tabela 1. Punkty pomiarowo-kontrolne na terenie powiatu lubińskiego

Gmina	Nazwa rzeki	Nazwa ppk	Rodzaj monitoringu
Ścinawa	Zimnica	Ujście do Odry	MO
	Przychowska Struga	Ujście do Odry (m. Przychowa)	MO

Źródło: Ocena jakości wód powierzchniowych województwa dolnośląskiego w 2011r., WIOS Wrocław, marzec 2012

Objaśnienia:

MO – monitoring operacyjny

Powyższe punkty pomiarowo-kontrolne wyznaczono w ramach monitoringu operacyjnego (ppk na rzece Zimnica i Przychowska Struga).

Na podstawie wyników badań przeprowadzanych przez WIOŚ we Wrocławiu, dokonano ogólnej oceny wód powierzchniowych w powiecie lubińskim kontrolowanych w 2011 roku:

Tabela 2. Wyniki oceny wykonanej dla punktów pomiarowo-kontrolnych badanych w jednolitych częściach wód w roku 2011, zlokalizowanych na terenie powiatu lubińskiego.

Rzeka	Stan/potencjał ekologiczny	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizyko-chemicznych	Stan JCW
Zimnica	slaby	IV	I	poniżej poziomu dobrego	nieokreślony
Przychowska Struga	umiarkowany	III	II	II	zły

Źródło: Ocena jakości wód powierzchniowych województwa dolnośląskiego w 2011r., WIOS Wrocław, marzec 2012

Objaśnienia: JCW - Jednolite części wód zostały wyznaczone, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, która definiuje je jako: oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych.

Wody powierzchniowe na terenie powiatu lubińskiego tj. wody cieku Przychowska Struga i Zimnica badane w roku 2011 roku były wodami o umiarkowanym i słabym stanie/potencjale ekologicznym. W czasie opracowywania dokumentu nie były jeszcze dostępne wyniki monitoringu wód powierzchniowych za 2012 rok.

3.2. Stan czystości wód podziemnych.

Zakres dopuszczalnych wartości wskaźników jakości wody określają następujące akty prawne:

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896);
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417),
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 72, poz. 466).

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r., oceny jakości elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych oraz oceny stanu chemicznego i stanu ilościowego wód podziemnych dokonuje się dla każdego okresu, do którego stosuje się plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Zarówno badania jak i oceny stanu wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych wykonuje państwowa służba hydrogeologiczna (art. 155a ust. 5 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 145, z późn. zm.). Przy określaniu klasy jakości wód podziemnych (I – V) w punkcie pomiarowym dopuszcza się przekroczenie elementów fizykochemicznych, gdy jest ono spowodowane przez naturalne procesy, z zastrzeżeniem, że to przekroczenie nie dotyczy elementów fizykochemicznych oznaczonych w załączniku symbolem „H” (substancje niebezpieczne) i mieści się w granicach przyjętych dla kolejnej niższej klasy jakości wody. W przypadku większej liczby badań monitoringowych w ciągu roku do porównań przyjmuje się wartość średniej arytmetycznej stężeń badanych elementów

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

fizykochemicznych uzyskanych z rocznych wyników badań monitoringowych w punkcie pomiarowym. Monitoring wód podziemnych województwa dolnośląskiego obejmuje punkty pomiarowe, monitorujące wszystkie główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP), użytkowe poziomy wodonośne, obszary zwiększonego drenażu oraz obszary szczególnie zagrożone przez przemysł. Uwzględnia warunki hydrogeologiczne w ujęciu regionalnym i lokalnym oraz występowanie potencjalnych ognisk zanieczyszczeń i zagrożeń wód podziemnych.

Badania stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych w województwie dolnośląskim w 2011 i 2012 roku prowadzono w ramach:

- monitoringu diagnostycznego, którym objęte były wszystkie jednolite części wód podziemnych,
- monitoringu operacyjnego, obejmującego jednolite części wód podziemnych o statusie zagrożonych nieosiągnięciem dobrego stanu.

Realizowano tu:

- monitoring wód podziemnych zagrożonych nie osiągnięciem dobrego stanu chemicznego,
- monitoring płytkich wód podziemnych zlokalizowanych na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych,
- monitoring wód podziemnych reprezentujących słaby stan chemiczny.

Wyniki badań monitoringowych, przeprowadzonych w 2011 i 2012 roku poddano ocenie zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143 poz. 896). Za podstawę określenia klas jakości wód przyjęto graniczne wartości grupy 30 wskaźników wchodzących w zakres badań diagnostycznych. W oparciu o rozporządzenie wyróżnia się pięć klas jakości wód podziemnych. Od I do III klasy czystości stan chemiczny wód określa się jako dobry. Powyżej, tj. IV i V klasy czystości mówi się o słabym stanie chemicznym wód.

Rok 2011

Monitoring diagnostyczny wód podziemnych województwa dolnośląskiego w 2011 roku realizowany był łącznie w 93 punktach kontrolno-pomiarowych, w tym Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu badania prowadził w 61 punktach kontrolno-pomiarowych, a Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie badania prowadził w 32 punktach kontrolno-pomiarowych. W 2011 r. ocenę stanu jakości wód podziemnych dokonano w oparciu o monitoring diagnostyczny. Na terenie powiatu lubińskiego wyznaczono następujące punkty pomiarowo-kontrolne:

Tabela 3. Punkty pomiarowo-kontrolne na terenie powiatu lubińskiego w 2011 roku

Gmina	Miejscowość	Stratygrafia	Typ wody	JCWPd	Typ monitoringu
Lubin	Gola	czwartorzęd	HCO ₃ -SO ₄ -Ca	75	diagnostyczny
Lubin	Osiek	czwartorzęd	HCO ₃ -Ca-Mg-Na	75	diagnostyczny
Ścinawa	Dziesław	czwartorzęd/trias	HCO ₃ -Ca-Mg	75	diagnostyczny
Ścinawa	Wielowieś	trias	HCO ₃ -SO ₄ -Ca-Mg	75	diagnostyczny

Źródło: Ocena stanu czystości wód podziemnych województwa dolnośląskiego za 2011 rok, WIOŚ, 2012 r.

Objaśnienia: JCWPd - zgodnie z definicją podaną w Ramowej Dyrektywie Wodnej, jednolite części wód podziemnych obejmują te wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiającą pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

Tabela 4. Ocena jakości wód podziemnych na terenie powiatu lubińskiego w 2011 roku

Miejscowość	Klasa jakości	Wskaźniki decydujące o danej klasie
Gola	II	Ca, Fe
Osiek	II	temp. wody, Fe
Dziesław	III	HCO ₃ , Fe
Wielowieś	III	NO ₃ , Ca

Źródło: Ocena stanu czystości wód podziemnych województwa dolnośląskiego za 2011 rok, WIOŚ, 2012 r.

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

Punkty pomiarowo-kontrolne zostały wyznaczone w obrębie JCWPd nr 75 w ramach monitoringu diagnostycznego. W badanych punktach wody podziemne zostały zakwalifikowane do **II i III klasy** jakości wód podziemnych, a więc wody o dobrym i umiarkowanym stanie chemicznym. Wskaźnikami determinującymi jakość wody była temperatura wody, wapń, żelazo, wodorowęglany i azotany.

Rok 2012

W 2012 r. ocenę stanu jakości wód podziemnych dokonano w oparciu o monitoring krajowy, diagnostyczny i operacyjny. Na terenie powiatu lubińskiego wyznaczono następujące punkty pomiarowo- kontrolne:

Tabela 5. Punkty pomiarowo- kontrolne na terenie powiatu lubińskiego w 2012 roku:

Gmina	Miejscowość	Stratygrafia	Typ wody	JCWPd	Typ monitoringu
Lubin	Gola	czwartorzęd	b.d.	75	operacyjny
Lubin	Osiek	czwartorzęd	HCO ₃ -Ca-Mg-Na	75	diagnostyczny
Ścinawa	Ścinawa	trias	HCO ₃ -Na-Ca-Mg	75	diagnostyczny
Rudna	Rynarcice	czwartorzęd	HCO ₃ -SO ₄ -Ca-Mg	75	diagnostyczny

Źródło: Ocena stanu czystości wód podziemnych województwa dolnośląskiego za 2012 rok, WIOŚ, 2013 r.
Objaśnienia: JCWPd - zgodnie z definicją podaną w Ramowej Dyrektywie Wodnej, jednolite części wód podziemnych obejmują te wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiającym pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

Tabela 6. Ocena jakości wód podziemnych na terenie powiatu lubińskiego w 2012 roku:

Miejscowość	Klasa jakości	Wskaźniki decydujące o danej klasie	Stan chemiczny
Gola	II	Fe	dobry
Osiek	II	temp. wody, Fe	dobry
Ścinawa	II	temp. wody, PO ₄ , Fe	dobry
Rynarcice	II	temp. wody, Fe	<i>nieokreślony</i>

Źródło: Ocena stanu czystości wód podziemnych województwa dolnośląskiego za 2012 rok, WIOŚ, 2013 r.

W badanych punktach wody podziemne zostały zakwalifikowane do **II klasy** jakości wód podziemnych, a więc wody o dobrym stanie chemicznym. Wskaźnikami determinującymi jakość wody była głównie temperatura wody, żelazo i kwas fosforowy.

Podsumowanie monitoringu wód podziemnych w latach 2011- 2012

Reasumując wody podziemne powiatu lubińskiego w większości badanych punktów uzyskiwały wynikową II i III klasę czystości, a więc są to wody dobrej i umiarkowanej jakości. Jakość wód na przestrzeni dwóch lat w zasadzie nie uległa zmianie, jednakże trudno jest wysunąć jednoznaczne wnioski ze względu na różne punkty wyznaczone w monitoringu.

Poprawa jakości wód podziemnych jak i powierzchniowych jest celem nadrzędnym i priorytetowym Ramowej Dyrektywy Wodnej, której głównym założeniem jest „Osiągnięcie dobrego stanu wód do 2015 r.”.

Oznacza to, że na przestrzeni lat na terenie powiatu lubińskiego dokonano szeregu zmian i inwestycji z zakresu ochrony środowiska, które stopniowo pozwalały na osiągnięcie dobrego stanu wód podziemnych. Zachodząca poprawa jakości wód podziemnych miała odzwierciedlenie m.in.:

- w rozbudowie i modernizacji sieci sanitarnej,
- w stałym doskonaleniu efektu ekologicznego istniejących oczyszczalni ścieków,

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

- w prowadzeniu kontroli wywozu ścieków bytowo – gospodarczych na terenach nieskanalizowanych,
- w eliminacji nieszczelnych zbiorników gromadzenia ścieków (szamb),
- we wspieraniu działań zmierzających do likwidacji dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych (ograniczenie zanieczyszczeń pochodzących z terenów rolniczych, zurbanizowanych i przemysłowych),
- w ograniczeniu zanieczyszczeń spowodowanych niewłaściwą gospodarką odpadami,
- w ograniczeniu zanieczyszczeń pochodzących ze spływów powierzchniowych w wyniku opadów atmosferycznych.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Jakość wody pod względem fizyko-chemicznym i bakteriologicznym odpowiada normom zawartym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417). W związku ze zmianą przepisów w 2010 roku, ocenę jakości wód prowadzono również w oparciu o Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 72, poz. 466).

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Lubinie obejmuje nadzorem sanitarnym teren Miasta Lubina, Gminy Lubin, Gminy Rudna oraz Miasta i Gminy Ścinawa. Woda dla mieszkańców powiatu dostarczana jest przez 22 wodociągi publiczne, 2 wodociągi zakładowe i indywidualne ujęcie wody w Bolanowie. Woda przeznaczona do zaopatrzenia ujmowana jest z warstw czwartorzędowych i trzeciorzędowych.

Tabela 7. Zestawienie jakości wody przeznaczonej do spożycia zaopatrującej mieszkańców powiatu lubińskiego badanych pod kątem wskaźników fizyko - chemicznych i mikrobiologicznych.

Wodociąg	Zaopatrywane miejscowości	Nr komunikatu	Jakość wody
Miasto Lubin			
Lubin	Lubin, Miroszowice, Krzeczyn Wielki, Chróstnik	Nr 10/2012 z dnia 9 listopada 2012	Fizykochemia: Dobra Mikrobiologia: Dobra
Gmina Lubin			
Pieszków	Pieszków, Osiek, Kłopotów, Raszowa, Raszowa Mała, Gorzeliń	Nr 11/2012 z dnia 9 listopada 2012	Fizykochemia: Dobra Mikrobiologia: Dobra
Lisiec	Lisiec, Zimna Woda, Bukówna, Wiercień	Nr 9/2012 z dnia 6 czerwca 2012	Fizykochemia: podwyższona zawartość manganu, woda warunkowo dopuszczona do spożycia
Składowice	Składowice, Księginice, Ustronie, Zalesie	Nr 23/2012 z dnia 13 grudnia 2012	Fizykochemia: podwyższona zawartość manganu
Siedlce	Siedlce, Czerniec, Dąbrowa Górna	Nr 13/2011 z dnia 5 października 2011	Mikrobiologia: Dobra
Obora	Obora	Nr 30/2010 z dnia 10 października 2010	Fizykochemia: Dobra Mikrobiologia: Dobra
Niemstów	Niemstów, Miłosna, Miłoradzice, Buczynka, Gogołowice	Nr 03/2012 z dnia 12 stycznia 2012	Fizykochemia: Dobra Mikrobiologia: Dobra
Karczowiska	Karczowiska, Raszkówka	Nr 42/2011 z dnia 14 listopada 2011	Fizykochemia: Dobra
Gola	Gola	Nr 01/2012 z dnia 12 stycznia 2012	Fizykochemia: Dobra Mikrobiologia: Dobra
Energetyka	Szklary Górne, Owczary	Nr 12/2012 z dnia 9 listopada 2012	Fizykochemia: Dobra Mikrobiologia: Dobra
Miasto i Gmina Ścinawa			
Ścinawa	Ścinawa, Krzyżowa	Nr 13/2012 z dnia 9 listopada 2012	Fizykochemia: Dobra Mikrobiologia: Dobra
Dziesław	Dziesław, Dębiec, Chełmek Wołowski, Tymowa, Dąbrowa	Nr 6/2012 z dnia 3 lutego 2012	Fizykochemia: Dobra Mikrobiologia: Dobra

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

Wodociąg	Zaopatrywane miejscowości	Nr komunikatu	Jakość wody
	Dolna, Dąbrowa Środkowa, Turów, Ręszów		
Przychowa	Przychowa, Buszkowice, Lasowice	Nr 07/2012 z dnia 3 lutego 2012	Fizykochemia: Dobra Mikrobiologia: Dobra
Wielowieś	Wielowieś, Parszowice, Redlice, Dłużyce, Zaborów, Jurcz, Grzybów, Sitno, Dziewiń oraz ul. Wołowska w Ścinawie	Nr 08/2012 z dnia 11 kwietnia 2012	Fizykochemia: przekroczenia zawartości azotanów, zobowiązanie ZGK w Ścinawie do podjęcia działań naprawczych
Gmina Rudna			
Rudna	Rudna	Nr 14/2012 z dnia 9 listopada 2012	Fizykochemia: Dobra Mikrobiologia: Dobra
Stara Rudna	Stara Rudna, Brodów	Nr 15/2012 z dnia 9 listopada 2012	Fizykochemia: Dobra Mikrobiologia: Dobra
Chobienia	Chobienia, Radoszyce, Naroczyce	Nr 16/2012 z dnia 9 listopada 2012	Fizykochemia: Dobra Mikrobiologia: Dobra
Miłogoszcz	Miłogoszcz, Kliszów, Radomiłów, Górzyn, Olszany, Ciechłowice, Rozłogi, Wądroże	Nr 17/2012 z dnia 9 listopada 2012	Fizykochemia: Dobra Mikrobiologia: Dobra
Gawronki	Gawronki, Gawrony Duże, Studzionki	Nr 18/2012 z dnia 9 listopada 2012	Fizykochemia: Dobra Mikrobiologia: Dobra
Wysokie	Wysokie, Kęblów, Gwizdanów, Nieszczyce, Brodowice, Chałupki	Nr 19/2012 z dnia 9 listopada 2012	Fizykochemia: Dobra Mikrobiologia: Dobra
Toszewice	Toszewice, Mleczno	Nr 21/2012 z dnia 9 listopada 2012	Fizykochemia: Dobra Mikrobiologia: Dobra
Koźlice	Koźlice	Nr 22/2011 z dnia 10 października 2011	Fizykochemia: Dobra Mikrobiologia: Dobra
Rynarcice	Rynarcice, Juszowice	Nr 22/2012 z dnia 9 listopada 2012	Fizykochemia: Dobra Mikrobiologia: Dobra
Orsk	Orsk, Chełm	Nr 20/2012 z dnia 9 listopada 2012	Fizykochemia: Dobra Mikrobiologia: Dobra

Źródło: Opracowanie własne na podstawie komunikatów dotyczących jakości wody, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Lubinie, 2012 r.

Emisja zanieczyszczeń do wód

Czynnikiem stanowiącym największe zagrożenie dla stanu jakości wód powierzchniowych jest działalność antropogeniczna. Do głównych presji wywieranych przez człowieka na środowisko wodne należy zaliczyć:

- pobór wód na różne cele,
- wprowadzanie ścieków komunalnych i przemysłowych oraz wód pochlodniczych i kopalnianych,
- zanieczyszczenia obszarowe, spływające z wodami opadowymi głównie z terenów użytkowanych rolniczo,
- zmiany morfologiczne (regulacja rzek, ochrona przeciwpowodziowa).

Obserwowany od kilku lat znaczny spadek zużycia wody i przyczyniające się do tego zjawiska m.in. stosowanie obiegu zamkniętego w przemyśle, zmiany w technologii produkcji na mniej wodochłonne, upadek wielu gałęzi przemysłu, ale również bardziej racjonalne gospodarowanie wodą, zarówno wśród odbiorców zbiorowych jak i indywidualnych, wpływa na ilość odprowadzanych do wód powierzchniowych ścieków, zarówno komunalnych jak i przemysłowych. Podobnie jak zużycie wody – ilość ścieków systematycznie obniża się, przy czym spadek ten szczególnie dotyczy użytkowników komunalnych (ilość ścieków odprowadzanych bezpośrednio z zakładów przemysłowych utrzymuje się od lat na zbliżonym poziomie). Zmienia się również wielkość i charakter zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych. O ile w latach poprzednich dominowały zanieczyszczenia wnoszone ze źródeł punktowych, zarówno komunalnych jak i przemysłowych, tak obecnie – ze względu na ilość i standard oddawanych do eksploatacji oczyszczalni ścieków – dominować zaczynają zanieczyszczenia ze źródeł

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

obszarowych. Na ich charakter składają się zarówno nieoczyszczone ścieki z terenów nieobjętych jeszcze kanalizacją jak też i wymywane z terenów zabudowanych, łąk, pastwisk i pól uprawnych przez opady atmosferyczne substancje zanieczyszczające, w szczególności składniki nawozów mineralnych i organicznych, środki ochrony roślin, odcieki i osady.

Prowadzone są działania zmierzające do racjonalizacji zużycia wody, zarówno na cele produkcyjne jak i gospodarstw domowych, wymuszonej przez zastosowane instrumenty prawno - ekonomiczne (opłaty, kary i skuteczniejsze kontrole). Zwłaszcza urealnienie poziomu opłat zwiększyło zainteresowanie użytkowników wody stosowaniem oszczędniejszych rozwiązań technologicznych, a czasami po prostu zmniejszeniem jej marnotrawstwa. Racjonalizacji zużycia wody sprzyja również upowszechnienie pomiaru jej zużycia oraz wprowadzenie zamkniętych obiegów wody.

Na terenie gminy Rudna ścieki odbierane są przez 7 oczyszczalni typu biologiczno-mechanicznego, które zlokalizowane są w miejscowościach: Rudna, Chobienia, Rynarce, Gawrony, Olszany, Orsk, Mleczno. W gminie tej skanalizowane są wszystkie miejscowości.

W gminie Lubin funkcjonuje 9 oczyszczalni typu biologiczno - mechanicznego, zlokalizowanych w miejscowościach: Lubin, Siedlce, Składowice, Raszkówka, Obora, Chrótnik, Szklary Górne, Niemstów, Osiek.

Oczyszczalnia ścieków w Lubinie obsługuje całe miasto i 3 pobliskie wioski: Krzeczyn Wielki, Krzeczyn Mały i Górzycę. Obiekt jest nowoczesny, zmodernizowany, ogrodzony, oznakowany, posiada własne laboratorium, w którym prowadzone są badania oczyszczonych ścieków.

W gminie Ścinawa jest nadal tylko jedna oczyszczalnia. Obiekt jest ogrodzony, oznakowany, właściwie eksploatowany i utrzymany w należytym porządku.

Poniżej w tabeli zestawiono ilość oczyszczonych ścieków odprowadzanych do odbiorników, ludność korzystającą z oczyszczalni oraz ładunki zanieczyszczeń zawartych w ściekach oczyszczonych.

Tabela 8. Emisja zanieczyszczeń oraz ilość oczyszczonych ścieków odprowadzonych w latach 2010- 2011.

	jm.	2010	2011	2012
Ścieki oczyszczone odprowadzane ogółem	tys. m ³	4 448,0	4 580,0	<i>b.d.*</i>
Ludność korzystająca z oczyszczalni	osoba	98 436	99 068	<i>b.d.*</i>
Ładunki zanieczyszczeń:				
BZT₅	kg/rok	24 710	23 983	<i>b.d.*</i>
ChZT	kg/rok	148 470	161 674	<i>b.d.*</i>
Zawiesina	kg/rok	45 821	45 022	<i>b.d.*</i>
Azot ogólny	kg/rok	35 195	35 710	<i>b.d.*</i>
Fosfor ogólny	kg/rok	3 618	3 887	<i>b.d.*</i>
Osady wytworzone w ciągu roku	Mg	1 730	1 598	<i>b.d.*</i>

Źródło: Bazy Danych Regionalnych za lata 2010 i 2011, Główny Urząd Statystyczny.

**w czasie opracowywania dokumentu nie były dostępne dane statystyczne za 2012 rok – będą one dostępne w III kwartale 2013 roku*

W roku 2011 - w porównaniu do 2010 roku - większa liczba mieszkańców została objęta odbiorem ścieków kierowanych na oczyszczalnię, a co za tym idzie do odbiorników została odprowadzona większa ilość ścieków oczyszczonych. W powiązaniu z tym także zwiększyły się praktycznie wszystkie ładunki zanieczyszczeń w ściekach.

3.3. Gleby.

Do głównych czynników powodujących degradację chemiczną gleb zalicza się:

- nadmierną zawartość metali ciężkich takich jak: kadm, miedź, nikiel oraz innych substancji chemicznych, np. ropopochodnych,
- zasolenie,
- nadmierną alkalizację,
- zakwaszenie przez związki siarki i azotu,
- skażenie radioaktywne.

Badania jakości gleb na terenie powiatu lubińskiego prezentowane w „Raporcie o stanie środowiska w województwie dolnośląskim w 2011 roku” prowadzone były głównie przez Okręgową Stację Chemiczną we Wrocławiu i miały na celu identyfikację terenów, na których wystąpiło przekroczenie standardów jakości gleby i ziemi.

Do najważniejszych zadań realizowanych przez okręgowe stacje chemiczno-rolnicze należą badania na potrzeby doradztwa nawozowego. W zakres tych badań wchodzi oznaczanie zawartości w glebie podstawowych składników – makro- i mikroelementów niezbędnych dla prawidłowego rozwoju i wysokiego plonowania roślin uprawnych. Znajomość odczynu oraz zasobności gleb w podstawowe pierwiastki jest niezbędna do racjonalnego i efektywnego gospodarowania na użytkach rolnych.

Podstawowy zakres badań gleb obejmował oznaczenie odczynu pH, ocenę potrzeb wapnowania oraz zawartość podstawowych składników pokarmowych: fosforu, potasu i magnezu.

Na terenie powiatu lubińskiego znajduje się 41-60 % gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych, z czego 41-60 % gleb wymaga wapnowania. 21-40 % gleb powiatu odznacza się bardzo niską i niską zawartością fosforu, potasu oraz magnezu. Gleby charakteryzują się niską zawartością boru (ok. 60 % gleb powiatu), średnią zawartością miedzi, manganu i żelaza. Średnia zawartość azotu mineralnego w glebach powiatu lubińskiego wynosiła (156 kg/ha) i była to najniższa wartość w porównaniu do pozostałych powiatów województwa dolnośląskiego.

Zanieczyszczenie gleb metalami ciężkimi

Aktualnie obowiązujące kryteria oceny zawartości zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi zawarte są w załączniku do *Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. z 2002 r. Nr 165, poz. 1359)*.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu w 2011 roku prowadził badania gleby na terenach narażonych na zanieczyszczenia w powiecie lubińskim, wokół składowiska odpadów w m. Ścinawa. Składowisko jest położone w południowej części miasta Ścinawa. Od strony południowej i wschodniej od składowiska przylegają tereny wykorzystywane rolniczo, od strony zachodniej występują ogrody działkowe. Najbliższa zabudowa mieszkaniowa znajduje się ok. 200 m na północny zachód od składowiska. Badania prowadzono łącznie w 6 punktach pomiarowo kontrolnych rozmieszczonych na terenie pól uprawnych wokół składowiska.

Wyniki analizy

Analizowane próbki gleb w większości wykazały odczyn obojętny (pH 6,8 – 7,1). W jednym punkcie stwierdzono odczyn lekko kwaśny (pH 6,5). Zawartość próchnicy w pobranych próbkach gleb mieściła się w zakresie od 1,72 % do 3,10 %.

W zakresie zawartości metali ciężkich i innych wskaźników w badanych glebach stwierdzono:

- cynk, kadm, chrom, nikiel: zawartość naturalna (stopień 0),
- ołów: od zawartości naturalnej we wszystkich punktach pomiarowych z wyjątkiem jednego punktu pomiarowego, gdzie stwierdzono podwyższoną (stopień I) zawartość tego metalu,
- miedź: od zawartości naturalnej (w trzech punktach pomiarowych), do zawartości podwyższonej (w trzech punktach pomiarowych).

W odniesieniu do ww. rozporządzenia w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi zawartość cynku, kadmu, chromu, miedzi i niklu utrzymywała się poniżej dopuszczalnych wartości określonych dla gruntów grupy B we wszystkich badanych punktach pomiarowych. Stężenie ołowiu przekroczyło dopuszczalną normę w jednym punkcie pomiarowym, osiągając wartość 130 mg/kg. Stężenia benzo(a)pirenu przekroczyły wartość dopuszczalną we wszystkich badanych punktach.

Zawartość siarki siarczanowej w skali IUNG (Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach) osiągnęła niską zawartość (I stopień) we wszystkich punktach pomiarowych.

3.4. Powietrze atmosferyczne.

Stan zanieczyszczenia powietrza jest jednym z najbardziej zmiennych stanów środowiska. W znaczącym stopniu zależy od wielkości chwilowych emisji ze źródeł zlokalizowanych na danym terenie oraz od wielkości transgranicznej migracji zanieczyszczeń. Rozprzestrzenianie zanieczyszczeń w atmosferze determinowane jest warunkami meteorologicznymi, w tym intensywnością turbulencji wywołanej czynnikami mechanicznymi i termicznymi oraz własnościami fizyczno-chemicznymi atmosfery.

Podstawowym procesem, w trakcie którego następuje emisja zanieczyszczeń do powietrza, jest spalanie paliw w elektrowniach, elektrociepłowniach, indywidualnych paleniskach domowych oraz środkach transportu. Zanieczyszczenia emitowane są także przez przemysł i rolnictwo.

Źródła komunalno-bytowe, w głównej mierze odpowiedzialne za podwyższone stężenia zanieczyszczeń, szczególnie pyłu zawieszonego, benzo(a)pirenu i dwutlenku siarki, w sezonie zimowym, głównie w efekcie używania niskosprawnych urządzeń i instalacji kotłowych (będących w złym stanie technicznym i nieprawidłowo eksploatowanych oraz spalanie złej jakości paliw, zasiarczonych, zapozielonych i niskokalorycznych węgli, mułów węglowych, a także wszelkich odpadów z gospodarstw domowych), są głównym powodem tzw. niskiej emisji. Duża ilość źródeł wprowadzających zanieczyszczenia z kominów o niewielkiej wysokości sprawia, że zjawisko to jest bardzo uciążliwe, gdyż zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstawania, a są to najczęściej obszary zwartej zabudowy mieszkaniowej. Z kolei transport drogowy wpływa na całoroczny wysoki poziom tlenków azotu w powietrzu oraz podwyższony poziom pyłu zawieszonego PM10.

Na terenie powiatu lubińskiego emitowana jest znaczna ilość zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza. Emisja z zakładów szczególnie uciążliwych dla środowiska stawia Powiat Lubiński w 2011 roku na piątym miejscu pod względem emisji zanieczyszczeń pyłowych i również na piątym miejscu pod względem emisji zanieczyszczeń gazowych.

Zgodnie z ustawą *Prawo ochrony środowiska*, do 30 kwietnia każdego roku, WIOŚ dokonuje oceny poziomu substancji w powietrzu w danej strefie, a następnie dokonuje klasyfikacji stref. Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z określonymi wymaganiami w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są dotrzymane dopuszczalne poziomy) lub utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy).

Oceny i obserwacji zmian dokonuje wojewódzki inspektor ochrony środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska. Podstawę klasyfikacji stref zgodnie z art. 89 ww. ustawy stanowiły dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu oraz poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji z dozwolonymi przypadkami przekroczeń, poziomy docelowe oraz poziomy celów długoterminowych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031) oraz rządowym projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw.

Oceny za lata 2011 i 2012 wykonano zgodnie z nowym podziałem kraju (zgodnie z założeniami do projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw, opracowanego w związku z planowaną transpozycją dyrektywy 2008/50/WE do prawa polskiego – tzw. dyrektywy CAFE), w którym strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy (miasto Wrocław),
- miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy (miasta Legnica i Wałbrzych),
- pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców (strefa dolnośląska).

Klasyfikację stref za rok 2011 i 2012 wykonano w oparciu o następujące założenia:

- **klasa A** - poziom stężeń nie przekracza wartości dopuszczalnej/docelowej; nie jest wymagane prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza;

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

- **klasa B** - poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną, lecz nie przekracza wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji; należy określić obszary przekroczeń wartości dopuszczalnych, a także przyczyny ich występowania (dotyczy wyłącznie pyłu PM_{2,5});
- **klasa C** - poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną/docelową lub wartość dopuszczalną powiększoną o margines tolerancji; należy określić obszary przekroczeń oraz dążyć do osiągnięcia wartości kryterialnych, niezbędne jest opracowanie programu ochrony powietrza POP;
- **klasa D1** - poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego; nie jest wymagane prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza;
- **klasa D2** - poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego; należy dążyć do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do roku 2020.

Poniżej opisano wartości emisji na terenie powiatu lubińskiego (w latach 2010-2011) oraz klasy jakości powietrza w latach 2011- 2012:

Tabela 9. Emisja zanieczyszczeń do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych.

Emisja zanieczyszczeń	Ilość zanieczyszczenia w Mg/rok		
	2010	2011	2012
pyłowych:			
ogółem	593	488	b.d.*
niezorganizowana	318	214	b.d.*
ze spalania paliw	268	268	b.d.*
gazowych:			
ogółem	245 463	221 002	b.d.*
ogółem (bez dwutlenku węgla)	2 019	1 497	b.d.*
dwutlenek siarki	847	596	b.d.*
tlenki azotu	364	238	b.d.*
tlenek węgla	779	657	b.d.*
dwutlenek węgla	243 444	219 505	b.d.*
zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:			
pyłowe	4 461	3 328	b.d.*
gazowe	18	22	b.d.*

Źródło: www.stat.gov.pl

*w czasie opracowywania dokumentu nie były dostępne dane statystyczne za 2012 rok – będą one dostępne w III kwartale 2013 roku

Rok 2011

Badania jakości powietrza atmosferycznego w 2011 r. na terenie powiatu lubińskiego prowadzono w oparciu o:

- 2 stacje automatyczne: Kalinówka i Rudna - pomiary pyłu PM₁₀;
- 3 stanowiska pasywne: Lubin - ul. Mieszka I, Rudna ul. Dworska, Ścinawa - ul. K. Jadwigi- pomiary SO₂, NO₂.

W 2011 r. na terenie powiatu lubińskiego na stacji w Rudnej odnotowano przekroczenia stężeń dopuszczalnych 24- godzinowych pyłu PM₁₀ w powietrzu (52 dni ze stężeniami >50µg/m³). Na ww. stacji średnioroczne dopuszczalne stężenia pyłu PM₁₀ nie zostały przekroczone. W drugim punkcie pomiarowym w Kalinówce również notowano przypadki ponadnormatywnych stężeń dobowych, jednak z częstością mniejszą od dopuszczalnych 35 dni w roku (Kalinówka – 28). Stężenia pozostałych badanych substancji w powietrzu na terenie powiatu były niższe od dopuszczalnych.

Na podstawie „Oceny jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2011 r.” obszar powiatu lubińskiego w ramach strefy dolnośląskiej został zakwalifikowany wg kryterium ochrony zdrowia do **klasy A** ze względu na poziom substancji: SO₂, NO₂, C₆H₆, Pb, As, Cd, Ni, PM_{2,5} oraz **klasy C** z powodu przekroczeń dopuszczalnych poziomów substancji: PM₁₀, CO, B(a)P i O₃.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012

Uwzględniając kryterium ochrony roślin obszar powiatu w ramach strefy dolnośląskiej uzyskał wynikową **klasę A** pod względem zawartości substancji tj. SO_2 , NO_x oraz **klasę C** ze względu na ponadnormatywny poziom O_3 .

Stężenie ozonu w powietrzu wg kryteriów ochrony zdrowia i ochrony roślin w odniesieniu do poziomu celów długoterminowych kwalifikuje powiat lubiński do **klasy D2**.

Rok 2012

Badania jakości powietrza atmosferycznego w 2012 r. na terenie powiatu lubińskiego prowadzono w oparciu o 2 stacje automatyczne: Kalinówka i Rudna, na których prowadzono pomiary pyłu PM_{10} oraz stację mobilną w na terenie miasta Lubina (pomiary całoroczne, pasywne).

W 2012 r. na terenie powiatu lubińskiego na stacji w Rudnej odnotowano przekroczenia stężeń dopuszczalnych 24 - godzinowych pyłu PM_{10} w powietrzu (41 dni ze stężeniami $>50 \mu g/m^3$). Na stacji w Rudnej nie zostały przekroczone średnioroczne dopuszczalne stężenia pyłu PM_{10} ($>40 \mu g/m^3$). W pozostałych punktach pomiarowych na terenie powiatu również notowano przypadki ponadnormatywnych stężeń dobowych, jednak z częstością mniejszą od dopuszczalnych 35 dni w roku (Kalinówka – 22, Lubin - 35). Stężenia pozostałych badanych substancji w powietrzu na terenie powiatu były niższe od dopuszczalnych.

Na podstawie „Oceny jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2012 r.” obszar powiatu w ramach strefy dolnośląskiej został zakwalifikowany wg kryterium ochrony zdrowia do **klasy A** ze względu na poziom substancji tj. SO_2 , NO_2 , C_6H_6 , CO (wg kryteriów UE), Pb , As , Cd , Ni , $PM_{2,5}$ oraz **klasy C** z powodu przekroczeń dopuszczalnych poziomów substancji: PM_{10} , $B(a)P$ i O_3 .

Uwzględniając kryterium ochrony roślin obszar powiatu uzyskał wynikową **klasę A** pod względem zawartości substancji tj. SO_2 , NO_2 oraz **klasę C** ze względu na ponadnormatywny poziom O_3 .

Stężenie ozonu w powietrzu wg kryteriów ochrony zdrowia i ochrony roślin w odniesieniu do poziomu celów długoterminowych kwalifikuje powiat do **klasy D2**.

Podsumowanie monitoringu jakości powietrza za lata 2011 - 2012

Zawartość substancji tj. SO_2 , NO_2 , C_6H_6 , CO , Pb , As , Cd , Ni , $PM_{2,5}$ w powietrzu na przestrzeni badanych dwóch lat nie uległa zasadniczej zmianie, a ich stężenia nie przekroczyły wartości kryterialnych (wg kryterium ochrony zdrowia i ochrony roślin). Dla tych substancji powiat lubiński uzyskał wynikową **klasę A**. Dopuszczalne stężenia substancji zostały przekroczone w przypadku PM_{10} , $B(a)P$ i O_3 (wg kryterium ochrony zdrowia i ochrony roślin), w wyniku czego powiat lubiński uzyskał wynikową **klasę C** dla tych substancji, a dodatkowo klasę D2 w odniesieniu do zawartości O_3 . Przekroczenia stężeń dopuszczalnych dotyczyły zarówno 2011 jak i 2012 roku, a odnotowano je jedynie na stacji w Rudnej (jednakże zmalała ilość dni z przekroczoną wartością stężeń dopuszczalnych średniodobowych).

Na podstawie klasyfikacji strefy dolnośląskiej, wynika obowiązek sporządzenia Programu Ochrony Powietrza ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych i wartości docelowych w powietrzu.

Marszałek Województwa Dolnośląskiego opracował Program Ochrony Powietrza dla strefy lubińsko – polkowickiej, opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego w dniu 1 marca 2010r. - uchwała Nr III/44/10 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 28 grudnia 2010r. w sprawie przyjęcia „Naprawczych programów ochrony powietrza dla stref na terenie województwa dolnośląskiego, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu”. Ww. Uchwała została zmieniona Uchwałą Nr XX/468/12 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 9 lutego 2012 roku.

Wartości emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych wzrosły po roku 2008, trudno jest obecnie jednoznacznie określić tendencję zmian emisji zanieczyszczeń na terenie powiatu lubińskiego.

3.5. Hałas.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo Ochrony Środowiska* traktuje hałas jako zanieczyszczenie, wobec którego należy przyjmować takie same ogólne zasady postępowania, jak dla pozostałych zanieczyszczeń i związanych z nimi dziedzin ochrony środowiska.

Wartości dopuszczalne poziomów hałasu określają:

- rozporządzenie MŚ z dnia 1 października 2012r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U.2012.1109). Wartości dopuszczalne poziomów hałasu wyrażone są za pomocą równoważonego poziomu hałasu i odnoszą się odrębnie dla dróg i linii kolejowych, odrębnie dla pozostałych obiektów i grup źródeł hałasu, a także startów, lądowań i przelotów statków powietrznych, ustalając wartości dla pory dziennej i nocnej,
- rozporządzenie Ministra Gospodarki z dn. 21 grudnia 2005 roku w sprawie zasadnych wymogów dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz. U. z 2005 r. Nr 263, poz. 2202),
- wspólnotowe regulacje prawne, w tym Dyrektywa 2002/49/EC z dnia 25.06.2002 r. w sprawie oceny i zarządzania hałasem środowiskowym.

Stan środowiska, ze względu na jego zanieczyszczenia hałasem, określa się za pomocą tzw. klimatu akustycznego. Klimat akustyczny to zespół zjawisk akustycznych kształtowanych przede wszystkim przez źródła hałasu takie jak:

- transport drogowy, kolejowy, lotniczy,
- przemysł,
- przesył energii elektrycznej o wysokich napięciach.

Monitoringiem klimatu akustycznego na terenie województwa dolnośląskiego zajmuje się Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, który w 2011 roku prowadził badania hałasu na terenie powiatu lubińskiego.

Tabela 10. Wyniki pomiaru hałasu na terenie powiatu lubińskiego w 2011 roku.

Lp.	Lokalizacja punktów pomiarowych	Natężenie ruchu [poj/h] ogółem	Natężenie ruchu [poj/h] pojazdów ciężarowych	L_{Aeq} na granicy terenu chronionego [dB]	Odległość terenu chronionego od krawędzi jezdni [m]	Oszacowana liczba mieszkańców narażona na ponadnormatywny hałas
1.	Gogołowice, DK nr 94	625	123	73,5	5,0	42
2.	Karczowiska, Dz. 66/7	1 084	219	75,3	5,0	50
3.	Lubin, ul. Chocianowska/Okrzei 2	503	28	68,8	4,0	30
4.	Lubin, ul. Kilińskiego 18d	1 898	346	65,7	33,0	650
5.	Lubin, ul. Jana Pawła II 74	788	51	68,5	6,5	90
6.	Lubin, ul. Legnicka 27	1 379	285	60,7	50,0	75
7.	Lubin, ul. Małomicka 4	330	18	65,8	8,0	114
8.	Osiek, ul. Śląska 2	682	146	72,2	8,0	45
9.	Ścinawa, ul. Wołowska 22-24	408	14	65,3	11,0	400
10.	Turów 8A, DK nr 36	399	46	70,7	2,0	66

Źródło: Klimat akustyczny w wybranych punktach województwa dolnośląskiego w 2011 roku, WIOŚ Wrocław 2012

Objaśnienia: L_{Aeq} - równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Przeprowadzone przez WIOŚ we Wrocławiu badania klimatu akustycznego na terenie powiatu lubińskiego wykazały, że we wszystkich 10 punktach, zlokalizowanych na granicy terenów chronionych, niedotrzymana była wartość dopuszczalna dla pory dnia (60 dB). W stosunku do obowiązujących norm średni poziom równoważny L_{Aeq} dla 16 godzin dnia przekraczał dopuszczalny poziom hałasu o 0,7 – 13,5 dB. Najwyższe przekroczenia odnotowano w na drodze

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012

krajowej nr 3 w Karczowiskach (75,3 dB) i na drodze krajowej nr 94 w Gogołowicach (73,5 dB). W 4 punktach poziom dźwięku przekraczał wartość 70 dB, uważaną za bardzo uciążliwą. Najmniejsze przekroczenia wystąpiły na ul. Legnickiej (60,7 dB). W strefie bardzo dużej uciążliwości na terenie powiatu lubińskiego znajduje się 177 obiektów mieszkalnych. Oszacowana liczba mieszkańców narażona na ponadnormatywny hałas wynosi 1 642.

3.6. Poważne awarie.

Definicje poważnej awarii i poważnej awarii przemysłowej określa odpowiednio art. 3 pkt 23 i 24 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. *Prawo ochrony środowiska*

- *poważna awaria* - to zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja powstała w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.
- *poważna awaria przemysłowa* przez pojęcie to rozumie się poważną awarię w zakładzie.

Zgodnie z art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2007 Nr 44 poz. 287) do podstawowych zadań Inspekcji w sprawach poważnych awarii należy przeciwdziałanie poważnym awariom oraz sprawowanie nadzoru nad usuwaniem ich skutków.

Realizując te zadania corocznie organy Inspekcji:

- przeprowadzają identyfikację jednostek obracających substancjami niebezpiecznymi i prowadzą rejestry potencjalnych sprawców poważnych awarii,
- prowadzą kontrole w sprawach zagrożenia poważnymi awariami,
- współdziałają w prowadzonych przez organy właściwe akcjach ratowniczych oraz prowadzą nadzór nad usuwaniem skutków awarii i rejestry poważnych awarii,
- prowadzą badania i ekspertyzy/analizy przyczyn powstawania poważnych awarii i określają sposób ich wykorzystywania w działaniach prewencyjnych,
- prowadzą szkolenia i instruktaż dla organów administracji publicznej oraz podmiotów gospodarczych,
- współpracują z organami administracji publicznej w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom.

Zagrożenia dla mieszkańców Powiatu Lubińskiego mogą wynikać z istnienia zakładów górnictwa KGHM Polska Miedź S. A. („Lubin”, „Polkowice - Sieroszowice”, „Rudna”), oraz zbiornika odpadów poflotacyjnych „Żelazny Most”, którego łączna objętość wynosi 12,6 mln m³. Według opracowania Zdzisława Kłęczka - Akademia - Górnictwo - Hutnicza, Wydział Górnictwa i Geoinżynierii, Kraków, Centrum Mechanizacji Górnictwa KOMAG, Gliwice w latach 1985- 2006 w kopalniach rud miedzi KGHM Polska Miedź S. A. odnotowano łącznie 11 617 wstrząsów górotworu, co statystycznie oznacza, że średniemu rocznemu wydobywaniu rudy towarzyszyło 528 wysokoenergetycznych (≤ 105 J) wstrząsów górotworu. Wstrząsy te wywołały średnio ok. 3 tąpnięcia rocznie. Istnieje jednakże system nadzoru bezpieczeństwa konstrukcji zapór oraz system alarmowania ludności na wypadek awarii w przypadku zbiornika „Żelazny Most”. Wdrożone są procedury działania władz administracyjnych i postępowania ludności na zagrożonym obszarze, na wypadek zaistnienia zagrożenia bezpieczeństwa. Rozwijana jest współpraca z lokalnymi władzami i ludnością w sprawach związanych z eksploatacją składowiska.

Zjawisko wstrząsu naturalnego w kopalniach rud miedzi w Polsce jest wynikiem gwałtownego rozładowania energii sprężystej zakumulowanej w górotworze skłonnym do tąpnięć. Czynniki naturalnymi sprzyjającymi tąpnięciom są przede wszystkim:

- duża wytrzymałość na ściskanie skał,
- zdolność sztywnych warstw skalnych do akumulowania energii,
- duża miąższość kompleksu skał węglanowych i anhydrytowych,
- duża głębokość zalegania złoże,
- tektoniczne zaangażowanie złoże.

Czynniki górnicze wpływające na zagrożenie sejsmiczne to:

- systemy eksploatacji złoże,
- sposób kierowania stropem,
- wielkość wyeksploatowanej powierzchni złoże,
- powstanie filarów oporowych,
- duża koncentracja robot górniczych,

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

- długość frontu eksploatacyjnego,
- wielkość otwarcia przestrzeni roboczej.

Badając charakter zaistniałych tąpnięć można wysunąć następujące wnioski:

- lokalizacja tąpnięć ma w znacznej większości przypadków miejsce w strefach koncentracji naprężeń, (strefy przyzrobowe, przed linią rozcinki calizny na frontach eksploatacyjnych, w strefach nakładającego się działania ciśnienia eksploatacyjnego i wpływu zrobów),
- zniszczeniu ulegają zwykle filary o szerokości około 20 do 25 m (filary o mniejszej szerokości oraz szerokości znacznie większej są mniej skłonne do tupań),
- przy tąpnięciach zwykle urobione zostają i wypchnięte do wyrobisk skały z ociosów (skały furty eksploatacyjnej),
- nie obserwowano natomiast wyrzutów skał ze stropu,
- strop pozostaje zwykle nienaruszony, a tylko niekiedy zdarzają się zawały spękanej warstwy stropu na wysokość około 2 m,
- spąg przy tąpnięciach ulega często spękaniu i mniejszemu lub większemu wyciśnięciu.

Według danych Wyższego Urzędu Górniczego w Katowicach odnotowane wstrząsy na terenie KGHM Rudna i KGHM Lubin w latach 2009-04.2013 przedstawia tabela poniżej:

Tabela 11. Wystąpienie wstrząsów na terenie powiatu lubińskiego w latach 2009 – 04.2013.

Lp.	Rok	Data	Zakład górniczy	Energia wstrząsu	
1.	2009	10.01.2009	KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Rudna”	3,3x10 ⁷ , 2,4 x 10 ⁸	
2.		25.03.2009		1,5 x 10 ⁷	
3.		21.07.2009		9,3 x 10 ⁷	
4.	2010	15.01.2010 godz. 10 ⁴⁴		3,7 x 10 ⁷	
5.		9.02.2010 godz. 15 ²⁶		4,1 x 10 ⁷	
6.		20.02.2010 godz. 17 ³⁶		1,2 x 10 ⁸	
7.		03.04.2010 godz. 3 ³⁶		9,3 x 10 ⁷	
8.		04.06.2010 o godz. 14 ²⁸ i 14 ³⁴		1,7 x 10 ⁷ i 4,2 x 10 ⁷	
9.		30.12.2010 o godz. 9 ⁵⁶		1,5 x 10 ⁸	
10.	2011	20.08.2011 godz. 19 ²⁹ godz. 19 ³¹		KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Lubin”	6,6x10 ⁷ J 5,7x10 ⁶ J
11.	2012	11.04.2012 godz. 22 ¹³		KGHM Polska Miedź O/ZG „Rudna”	1,4x10 ⁷ J
12.	do 04. 2013	19.03.2013 godz. 22 ⁰⁹		KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Rudna”	9,2x10 ⁷ J

Źródło: Wyższy Urząd Górniczy, Katowice, Niebezpieczne .

Na obserwowanym terenie notuje się stałą, wyraźną aktywność sejsmiczną. Zagrożenie tąpnięciami w kopalniach rud miedzi, należących do KGHM Polska Miedź S.A. (w tym w polach eksploatacyjnych kopalni „Rudna”) systematycznie rośnie wraz z rozwojem eksploatacji, z rosnącą głębokością wybierania złoża oraz powiększaniem się powierzchni zrobów.

W O/ZG „Rudna” eksploatacja prowadzona jest w warunkach dużego zagrożenia tąpnięciami. Złoże wybierane jest na coraz większej głębokości (od 700 do 1 250 m) i w znacznej części w warunkach skrzepowanych oraz często w zasięgu wpływu zaburzeń tektonicznych (uskoków), co jest związane ze wzrostem ciśnienia górotworu, prowadzącym do odprężeń i tąpnięć.

Obecnie około 70 % wydobywanej rudy pochodzi z obszarów złoża, zaliczonych do III stopnia zagrożenia tąpnięciami (Butra, 2004). Dowodzi tego również wzrastająca w ostatnich latach ilość wysokoenergetycznych wstrząsów i związanych z nimi tąpnięć.

Ponadto na terenie kopalni KGHM Rudna i KGHM Lubin zaistniały inne poważne awarie tj. **pożary i zawały**. Odnotowane w latach 2009-04.2013 pożary i zawały zostały przedstawione w poniższej tabeli:

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

Tabela 12. Wystąpienie pożarów i zawałów w zakładach na terenie powiatu lubińskiego w latach 2009 – 04.2013.

Lp.	Rok	Data	Zakład górniczy	Rodzaj zdarzenia
1.	2009	07.11.2009 o godz. 2 ⁰⁶	KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Rudna”	pożar egzogeniczny*
2.		11.07.2009 godz.12 ²⁵		zawał
3.		12.08.2009 godz.21 ²⁵		
4.	2010	20.07.2010 godz.10 ²⁸	KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Rudna”	pożar egzogeniczny*
5.		22.01.2010 godz.11 ²²	KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Lubin”	pożar egzogeniczny*
6.	2011	25.02.2011 godz. 16 ²⁰	KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Rudna”	zawał
7.		23.03.2011 godz.22 ⁵⁰		
8.		01.10.2011 godz.2 ²⁵		
9.		14.11.2011 godz. 23 ⁴²		
10.	2012	29.06.2012 godz. 3 ⁵⁰	KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Rudna”	zawał
11.		6.12.2012 godz.15 ²⁹		

Źródło: Wyższy Urząd Górniczy, Katowice

*Objaśnienia: * Pożary egzogeniczne powstałe z przyczyn zewnętrznych są nieprzewidywalne często powstałe w sposób nagły i w miejscach niemożliwych do określenia z góry, co stanowi bardzo duże zagrożenie dla załogi i dla kopalni.*

Pożary egzogeniczne powstają zazwyczaj w miejscach łatwo dostępnych i uczęszczanych. Należą do nich zarówno przodki górnicze, jak również wyrobiska pozaprzodkowe, w tym głównie chodniki, szyby i szybiki oraz wyrobiska komorowe przeznaczone dla warsztatów naprawczych, zajezdni lokomotyw, składowania materiałów, a także dla zainstalowania w nich rozdzielni transformatorów oraz innych maszyn i urządzeń energomechanicznych.

Podsumowując Powiat Lubiński jest narażony na wstrząsy górnicze, pożary i zawały wynikające z działalności górniczej. W latach sprawozdawczych wystąpiły na terenie powiatu zdarzenia tj. wstrząsy górnicze, pożary i zawały, które zaliczyć można do poważnych awarii.

3.7. Pola elektromagnetyczne.

Podział promieniowania elektromagnetycznego na jonizujące i niejonizujące wynika z granicznej wielkości energii, która wystarcza do jonizacji cząstek materii. Złożone spektrum promieniowania elektromagnetycznego jest bardzo rozległe i obejmuje różne długości fal, od fal radiowych przez fale promieni podczerwonych, zakres widzialny i fale promieni nadfioletowych, do bardzo krótkich fal promieni rentgenowskich i promieni gamma. Z całego spektrum promieniowania elektromagnetycznego w sposób istotny oddziałują na organizmy tylko te, które są pochłaniane przez atomy, cząsteczki i struktury komórkowe. Z uwagi na sposób oddziaływania promieniowania na materię, widmo promieniowania elektromagnetycznego można podzielić na promieniowanie jonizujące i niejonizujące:

- promieniowanie jonizujące, występuje w wyniku użytkowania zarówno wzbogaconych, jak i naturalnych substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, naturalne procesy w środowisku naturalnym,

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012

- promieniowanie niejonizujące występuje wokół linii energetycznych wysokiego napięcia, radiostacji, pracujących silników elektrycznych oraz instalacji przemysłowych, urządzeń łączności, domowego sprzętu elektrycznego, elektronicznego itp. Z punktu widzenia ochrony środowiska i zdrowia człowieka w zakresie promieniowania niejonizującego istotne są mikrofały, radiofały oraz fały o bardzo niskiej i ekstremalnie niskiej częstotliwości.

Nadmierne dawki promieniowania działają szkodliwie na wszystkie organizmy żywe, dlatego też ochrona przed szkodliwym promieniowaniem jest jednym z ważnych zadań ochrony środowiska. Ogólną sytuację radiacyjną w środowisku charakteryzują obecnie następujące wielkości podstawowe:

- poziom promieniowania gamma, obrazujący zagrożenie zewnętrzne naturalnymi i sztucznymi źródłami promieniowania jonizującego, istniejące w środowisku lub wprowadzone przez człowieka,
- stężenia naturalnych i sztucznych izotopów promieniotwórczych w komponentach środowiska, a w konsekwencji w artykułach spożywczych, obrazujące narażenie wewnętrzne ludzi w wyniku wchłonięcia izotopów drogą pokarmową.

Zadania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w zakresie monitoringu promieniowania elektromagnetycznego określone zostały w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.). Zgodnie z artykułem 123 ww. ustawy oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska prowadzi okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Liczba stanowisk pomiarowych, rodzaj terenów na jakich prowadzi się pomiary oraz ich częstotliwość określona została w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz. 1645). Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku określone zostały w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883).

W ramach monitoringu PEM w 2011 r. na terenie powiatu lubińskiego (w mieście Lubin) wyznaczono 4 punkty kontrolno – pomiarowe. Do badań wytypowano tereny w strefie oddziaływania stacji bazowych telefonii komórkowej, ze względu na fakt, że stacje te są obecnie najbardziej rozpowszechnionym rodzajem obiektów radiokomunikacyjnych. Na podstawie tych badań przeprowadzono identyfikację terenów, na których możliwe są przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

Badania przeprowadzone w 2011 r. przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu Delegatura w Legnicy wykazały, że w czterech punktach kontrolno-pomiarowych na terenie Lubina nie stwierdzono przekroczeń poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych (przy 7,0 V/m wartości dopuszczalnej).

Badania przeprowadzone w 2012 r. przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu Delegatura w Legnicy wykazały, że w trzech badanych punktach kontrolno-pomiarowych (w miejscowościach: Ścinawa, Rudna i Raszkówka) nie stwierdzono przekroczeń poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych (przy 7,0 V/m wartości dopuszczalnej).

3.8. Gospodarka odpadami.

Powiat wykonuje zadania publiczne o charakterze ponadgminnym, a jego funkcje mają charakter uzupełniający w stosunku do gminy. Gminy natomiast zobowiązane są do wypełniania zadań w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi wynikającymi m.in. z ustawy o odpadach, ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i rozporządzeń wykonawczych.

Głównym celem wynikającym z „Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2014” (KPGO 2014) oraz „Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego 2012” (WPGOWD 2012) jest stworzenie takiego systemu gospodarki odpadami, który będzie zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju i Polityką Ekologiczną Państwa.

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

Odpady komunalne

Poniżej przedstawiono szacunkowe ilości odpadów komunalnych wytworzonych na terenie powiatu lubińskiego w latach 2012 r. Jednostkowe wskaźniki wytwarzania odpadów przyjęto wg opracowania pn.: „Prognoza zmian w zakresie gospodarki odpadami” (Szpadt, 2010 r.), a więc zgodnie z KPGO 2014 i WPGOWD 2012.

Tabela 13. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie powiatu lubińskiego w latach 2011-2012

Rok	M - tereny miejskie / W - tereny wiejskie	Liczba ludności	Wskaźnik wytwarzania odpadów [Mg/M/rok]	Wytworzone odpady [Mg/rok]
2011	M	81 045	0,402	32 580
	W	25 921	0,243	6 299
	Razem	106 966	0,363	38 879
2012	M	80 548	0,408	32 864
	W	26 270	0,246	6 462
	Razem	106 818	0,368	39 326

Źródło: Opracowano wg dokumentu „Prognoza zmian w zakresie gospodarki odpadami” Szpadt, 2010 r.

Na terenie powiatu lubińskiego w latach 2011-2012 wytworzono następujące ilości odpadów komunalnych:

- w 2011 r. - ok. **38 879,0 Mg**, z tego ok. **21 801 Mg** stanowiły odpady ulegające biodegradacji,
- w 2012 r. - ok. **39 326,0 Mg**, z tego ok. **22 044 Mg** stanowiły odpady ulegające biodegradacji.

System gospodarowania odpadami komunalnymi

W świetle Ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 25 lipca 2011 r. nr 152, poz. 897) - mieszkańcy nie będą już zobowiązani do samodzielnego zawierania umów z firmami odbierającymi odpady. Śmieci staną się własnością gmin i to one wybiorą w przetargach firmy, które będą odbierać odpady od jej mieszkańców, z kolei mieszkańcy będą płacić gminom tzw. podatek śmieciowy. Tym samym gminy będą gospodarowały środkami z pobieranych od mieszkańców opłat za odpady oraz będą egzekwowały od firm odpowiednią jakość usług.

Wspomniana ustawa weszła w życie z początkiem 2012 r., jednakże z określonymi okresami przejściowymi dla poszczególnych rozwiązań:

- gminy mają 18 miesięcy (do połowy 2013 r.) na wprowadzenie na swoim terenie nowego sposobu zarządzania odpadami, wyłonienie firm przewożących odpady w przetargach i poinformowanie mieszkańców o nowym systemie,
- do 1 stycznia 2013 r. gminy powinny były uchwalić nowe regulaminy utrzymania czystości i porządku na swoim terenie; do tego czasu gminy były zobowiązane wyznaczyć stawki opłat i szczegółowe zasady ich ponoszenia.

Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi

W „Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego 2012” zaproponowano podział województwa dolnośląskiego na 6 Regionów Gospodarki Odpadami Komunalnymi (RGOK). Wszystkie gminy powiatu lubińskiego zostały przyporządkowane do Regionu Północnego.

Tabela 14. Proponowany obszar Północnego RGOK

Gminy przyporządkowane do Północnego RGOK	Liczba ludności regionu
Chocianów, Chojnów (gm.), Chojnów (m), Gaworzycy, Głogów (gm.), Głogów (m), Grębocice, Jerzmanowa, Kotła, Krotoszyce, Kunice, Legnica, Legnickie Pole, Lubin (gm.) , Lubin (m) , Miłkowice, Pęcław, Polkowice, Prochowice, Przemków, Radwanice, Rudna , Ruja, Ścinawa , Zagrodno, Złotoryja (gm.), Złotoryja (m), Żukowice.	441 252

Źródło: WPGOWD 2012

Odpady z sektora gospodarczego

W wyniku prowadzenia działalności gospodarczej powstają znaczne ilości różnorodnych odpadów. Największa ilość odpadów z sektora gospodarczego powstająca na terenie powiatu lubińskiego zarówno w latach 2011-2012 jak i ubiegłych należała do grupy 01 - odpady powstające przy poszukiwaniu, wydobywaniu, fizycznej i chemicznej przeróbce rud oraz innych kopalin. Przyczynia się do tego działalność KGHM Polska Miedź S.A. W wyniku wzbogacania urobku górniczego rud miedzi metodą flotacji powstają koncentraty miedzi, stanowiące niewielką część wagi urobku (ok. 4-6%) - większość wydobytej skały jest odpadem. Odpady z flotacji mają postać płynnego szlamu i transportowane są rurociągami na obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych „Żelazny Most” (ok. 58,6% pow. obiektu znajduje się na terenie gminy Rudna, zajmując 9,18 km² jej obszaru), Rocznie deponowane jest tam ok. 20-26 mln ton odpadów z flotacji.

Cele w gospodarce odpadami komunalnymi

W gospodarce odpadami komunalnymi przyjęto następujące cele określone w KPGO 2014:

- wdrożenie tzw. podatku śmieciowego, co będzie miało bezpośredni wpływ na osiągnięcie poniższych celów,
 - objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych 100 % mieszkańców oraz zapewnienie objęcia wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów najpóźniej do 2015 r.,
 - zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych:
 - w 2013 r. więcej niż 50 %,
 - w 2020 r. więcej niż 35 %
- masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.,
- zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do końca 2014 r., do maks. 60% wytworzonych odpadów,
 - przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu na poziomie min. 50 %, przynajmniej takich odpadów jak papier, tworzywa sztuczne, szkło i metale pochodzące z gospodarstw domowych (oraz w miarę możliwości odpadów innego pochodzenia, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów pochodzących z gospodarstw domowych) do 2020 r.

Cele w gospodarce odpadami niebezpiecznymi

W gospodarce odpadami niebezpiecznymi przyjęto następujące cele:

- uszczelnienie systemu zbierania odpadów niebezpiecznych,
- sukcesywna minimalizacja ilości powstających odpadów niebezpiecznych,
- sukcesywne zwiększanie stopnia ilości odpadów poddawanych procesom odzysku bądź unieszkodliwiania innego niż składowanie,
- zwiększenie efektywności monitoringu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi,
- systematyczna edukacja w zakresie prawidłowych metod postępowania z odpadami niebezpiecznymi.

Cele w gospodarce odpadami innymi niż niebezpieczne

W gospodarce odpadami innymi niż niebezpieczne przyjęto następujące cele:

- uszczelnienie systemu zbierania i zagospodarowania odpadów przemysłowych,
- uszczelnienie systemu importowanych odpadów,
- minimalizacja ilości powstających odpadów przemysłowych,
- zwiększanie stopnia ilości odpadów poddawanych procesom odzysku,
- zwiększenie efektywności monitoringu gospodarowania odpadami,
- prowadzenie ciągłych zadań informacyjno-edukacyjnych w zakresie prawidłowych metod postępowania z pozostałymi odpadami.

4. CELE POLITYKI EKOLOGICZNEJ

Nadrzędnym, strategicznym celem polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego.

Realizacja tego celu osiągnięta będzie poprzez niezbędne działania organizacyjne, inwestycyjne (w tym wdrażanie postanowień Traktatu Akcesyjnego), tworzenie regulacji dotyczących zakresu korzystania ze środowiska i reglamentowania poziomu tego wykorzystania w najważniejszych obszarach ochrony środowiska. W ten sposób realizacja krajowej polityki ekologicznej wpisując się będzie w osiągnięcie celów tej polityki na poziomie całej Wspólnoty.

Osiągnięciu powyższych celów służyć będzie realizacja następujących priorytetów i zadań:

1. Kierunki działań systemowych polegające na:

- uwzględnianiu zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,
- aktywizacji rynku na rzecz ochrony środowiska,
- zarządzaniu środowiskowym,
- udziale społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska,
- rozwoju badań i postępie technicznym,
- odpowiedzialności za szkody w środowisku,
- uwzględnianiu aspektu ekologicznego w planowaniu przestrzennym.

2. Ochrona zasobów naturalnych polegająca na:

- ochronie przyrody,
- ochronie i zrównoważonym rozwoju lasów,
- racjonalnym gospodarowaniu zasobami wodnymi,
- ochronie powierzchni ziemi,
- gospodarowaniu zasobami geologicznymi.

3. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego polegająca na działaniach w obszarach:

- środowisko a zdrowie,
- jakość powietrza,
- ochrona wód,
- gospodarka odpadami,
- oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych,
- substancje chemiczne w środowisku.

W Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Lubińskiego zakłada się, że kształtowanie polityki ekologicznej w Powiecie Lubińskim będzie miało charakter procesu ciągłego, z jednoczesnym zastosowaniem metody programowania "kroczącego", polegającej na cyklicznym weryfikowaniu perspektywicznych celów w przekrojach etapowych i wydłużaniu horyzontu czasowego Programu w jego kolejnych edycjach. Służyć temu mają również wykonywane w cyklu 2 letnim raporty z realizacji Programu ochrony środowiska.

Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych, które poprzez swoją politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne. Powiaty należą do władz publicznych, zatem na nich również spoczywa obowiązek wykonywania zadań z zakresu ochrony środowiska oraz odpowiedzialność za jakość życia mieszkańców. Dodatkowym wyzwaniem stało się członkostwo w Unii Europejskiej oraz związane z nim wymogi. Trudnym zadaniem, czekającym samorządy jest wdrożenie tych przepisów i osiągnięcie standardów UE w zakresie m.in. ochrony środowiska. Efektywność działań zależy przede wszystkim od polityki i rozwiązań przyjętych na szczeblu lokalnym oraz pozyskania zainteresowania i zrozumienia ze strony społeczności lokalnych. Działania, aby były skuteczne, muszą być prowadzone zgodnie z opracowanym uprzednio programem, sporządzonym na podstawie wnikliwej analizy sytuacji w danym rejonie. Program ochrony środowiska jest dokumentem planowania strategicznego, wyrażającym cele i kierunki polityki ekologicznej samorządu Powiatu Lubińskiego i określającym wynikające z niej działania. Tak ujęty Program jest i będzie wykorzystywany jako główny instrument strategicznego zarządzania powiatem w zakresie ochrony środowiska, jako podstawa tworzenia programów operacyjnych i zawierania kontraktów z innymi jednostkami administracyjnymi i podmiotami gospodarczymi, przesłanka konstruowania budżetu powiatu, płaszczyzna koordynacji i układ

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

odniesienia dla innych podmiotów polityki ekologicznej, podstawa do ubiegania się o fundusze celowe. Cele i działania proponowane w Programie Ochrony Środowiska służą do tworzenia warunków dla takich zachowań ogółu społeczeństwa Powiatu Lubińskiego, które służyć będą poprawie stanu środowiska. Realizacja celów wytyczonych w Programie powinna spowodować polepszenie warunków życia mieszkańców przy zachowaniu walorów środowiska naturalnego na terenie powiatu.

Program Ochrony Środowiska konsekwentnie przedstawia aktualny stan środowiska, określa hierarchię niezbędnych działań zmierzających do poprawy tego stanu, umożliwia koordynację decyzji administracyjnych oraz wybór decyzji inwestycyjnych podejmowanych przez różne podmioty i instytucje. Sam Program nie jest dokumentem stanowiącym, ingerującym w uprawnienia poszczególnych jednostek administracji rządowej i samorządowej oraz podmiotów użytkujących środowisko. Należy jednak oczekiwać, że poszczególne jego wytyczne i postanowienia będą respektowane i uwzględniane w planach szczegółowych i działaniach inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska.

5. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ZA LATA 2011-2012 WRAZ Z ANALIZĄ WYDATKÓW.

5.1 Priorytet: Wzmocnienie systemu zarządzania ochroną środowiska

Cel długoterminowy: Wzmocnienie systemu zarządzania ochroną środowiska
Cel krótkoterminowy: Zapewnienie dostępu społeczeństwa do informacji
ZADANIA WŁASNE:
Budowa informatycznych baz danych związanych z pełnieniem przez Starostę funkcji organu ochrony środowiska;
<i>Realizacja zadania:</i>
Informacje o środowisku umieszczane są, zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199, poz. 1227), na stronie internetowej Starostwa Lubińskiego http://www.powiat-lubin.pl , w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie http://bip.sp-lubin.dolnyslaski.pl oraz na ogólnopolskiej stronie www.sios.pl
ZADANIA KOORDYNOWANE:
Wspieranie aktywności podmiotów gospodarczych wdrażających systemy zarządzania środowiska.
<i>Realizacja zadania:</i>
Podmioty gospodarcze
Zadanie realizowane przez podmioty gospodarcze, wdrażające Systemy Zarządzania Środowiskowego. Systemy Zarządzania Środowiskowego (SZŚ) zapewniają włączenie środowiska i jego ochrony do celów strategicznych firmy i przypisanie zagadnień do kompetencji jej zarządu. Systemy te są dobrowolnym zobowiązaniem się organizacji w postaci przedsiębiorstwa, placówki sektora finansów, szkolnictwa, zdrowia, jednostki administracji publicznej i innej do podejmowania działań mających na celu zmniejszanie oddziaływań na środowisko, związanych z prowadzoną działalnością. Posiadanie przez daną firmę prawidłowo funkcjonującego SZŚ gwarantuje, iż firma ta działa zgodnie ze wszystkimi przepisami ochrony środowiska. W zakresie pozwoleń zintegrowanych lokalnie jednostkami zainteresowanymi są: <ul style="list-style-type: none">- Starostwo Powiatowe w Lubinie – jako jednostka obsługująca wydawanie pozwoleń tego rodzaju,- zakłady zobowiązane do uzyskania pozwolenia zintegrowanego. Ww. jednostki uczestniczą w szkoleniach specjalistycznych. W ostatnich latach nastąpił dynamiczny rozwój systemów zarządzania środowiskowego. Blisko 1 100 organizacji w Polsce posiada certyfikowane systemy zgodnie z normą PN - EN ISO 14001. Od 2002 r. prowadzone były intensywne przygotowania do stworzenia możliwości rejestracji polskich organizacji w systemie EMAS. Pierwszą krajową organizacją w tym systemie zarejestrowano we wrześniu 2005 r. Wspólnotowy System Ekozarządzania i Audytu (EMAS) (ang. <i>Eco-Management and Audit Scheme</i>) to system zarządzania środowiskowego, w którym dobrowolnie mogą uczestniczyć organizacje (przedsiębiorstwa, instytucje, organizacje, urzędy). Głównym założeniem systemu jest wyróżnienie tych organizacji, które wychodzą poza zakres minimalnej zgodności z przepisami i ciągle doskonalą efekty swojej działalności środowiskowej. Podstawowe zasady systemu określa rozporządzenie 761/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 marca 2001 r. dopuszczające dobrowolny udział organizacji we wspólnotowym systemie ekozarządzania i audytu (EMAS). Rozporządzenie z dniem 1 maja 2004 r. zaczęło obowiązywać w Polsce. System EMAS wykazuje duże podobieństwo do normy ISO 14001. Od roku 2001 treść normy ISO 14001 została włączona do rozporządzenia EMAS, pozwalając na ograniczenie się

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

do identyfikacji dodatkowych wymagań stawianych organizacjom w systemie EMAS. Wdrożenie systemu zarządzania środowiskowego w oparciu o wymagania normy ISO 14001 można traktować jako krok w kierunku rejestracji w systemie EMAS. W powiecie działają firmy posiadające certyfikaty systemu zarządzania środowiskowego ISO14001 oraz zarządzania jakością ISO 9001, kolejne są w trakcie przeprowadzania procesu certyfikacji. Certyfikaty jakości posiadają m.in.:

- KGHM POLSKA MIEDŹ S.A. Oddział Huta Miedzi Cedynia w Orsku,
- PHU LUBINPEX Sp. z o.o.,
- Centrum Badań Jakości Sp. z o.o.

ZADANIA INNE:

Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł.]
1.	2011	Składka z tyt. członkostwa w Związku Powiatów Polskich	11 562,65
2.	2012	Składka z tyt. członkostwa w Związku Powiatów Polskich	11 758,12
3.	2011	Opracowanie raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska oraz sprawozdanie z realizacji planu gospodarki odpadami dla Powiatu Lubińskiego	7 749,00

5.2 Priorytet: Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych.

5.2.1. Ochrona przyrody i krajobrazu – utworzenie i rozwój walorów przyrodniczych i krajobrazowych

Cel długoterminowy: Zachowanie i rozwój walorów przyrodniczych i krajobrazowych

ZADANIA WŁASNE:

Przygotowanie (we współpracy z ośrodkami naukowymi) wspólnego opracowania, przedstawiającego w sposób monograficzny przyrodę powiatu lubińskiego - promującego jego walory przyrodnicze oraz możliwości turystyczno - rekreacyjne i edukacyjne.

Realizacja zadania:

W latach 2011-2012 zadania nie zrealizowano z uwagi na niewystarczającą ilość środków finansowych.

Propagowanie i promowanie specjalistycznych form turystyki przyrodniczej (między innymi na obszarze Doliny Odry), połączonych z pogłębianiem wiedzy ekologicznej. Doskonalenie funkcji turystyczno-rekreacyjnych powiatu, w tym także w zakresie agroturystyki i ekoturystyki.

Realizacja zadania:

Zadanie realizowane przez Starostwo Powiatowe w Lubinie, urzędy gmin z terenu powiatu lubińskiego, placówki oświatowe, Nadleśnictwa, Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze, organizacje ekologiczne. W zakresie rozwoju bazy turystycznej na terenie obszarowych form ochrony przyrody powinny obowiązywać zasady określone w regulaminach poszczególnych obszarów oraz planach zagospodarowania przestrzennego. Zasady rozwoju funkcji w zakresie turystyki powinny uwzględniać m.in.:

- właściwą ekspozycję obiektów zabytkowych i udostępnieniu ich dla turystyki krajoznawczej - poprzez odpowiednie zagospodarowanie terenów otaczających;
- dostosowanie rodzaju i formy zagospodarowania turystycznego do walorów przyrodniczych i kulturowo - krajoznawczych;
- wiodące na danym terenie formy rekreacji, turystyka krajoznawczej, kwalifikowanej (piesza, rowerowa, konna, narciarska) oraz dydaktycznej i specjalistycznej (myślistwo, wędkarstwo, zbieractwo), agroturystyka.
- utrzymanie, modernizację i rozwój następujących podstawowych elementów zagospodarowania turystycznego: zabudowy agroturystycznej; bazy edukacyjno - noclegowej;

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

punktów widokowych;

- urzędnicy obsługi turystów, urzędnicy sanitarne, parkingi, punkty informacji turystycznej; szlaków turystycznych pieszych, rowerowych, narciarskich i konnych; ścieżek dydaktycznych z infrastrukturą; w dostosowaniu wielkością i formą do otoczenia przyrodniczego, krajobrazowego i kulturowego, przy spełnieniu jednocześnie wymogów nowoczesnej ochrony środowiska (wyposażenie w pełną infrastrukturę techniczną i sanitarną).

W projektowaniu bazy turystyczno - wypoczynkowej uwzględnić należy m.in. chłonność turystyczną lasów i jezior, postulowane pojemności rekreacyjne. Należy dostosowywać nowe obiekty do charakteru zabudowy regionalnej i kompozycji krajobrazu, z pełnym wyposażeniem w urządzenia z zakresu ochrony środowiska, ukierunkowywać i ograniczać penetrację turystyczną do wyznaczonych dróg, tras i szlaków.

Propagowanie działań i postaw prozdrowotnych oraz różnorodnych form aktywności życiowej mieszkańców.

Realizacja zadania:

Zadanie realizowane głównie przez podmioty gospodarcze, ośrodki zdrowia i organizacje pozarządowe z terenu powiatu lubińskiego. Realizowany przez KGHM „Program Promocji Zdrowia”, jako zintegrowany program pomocowy skupia się wokół następujących zadań profilaktyki zdrowotnej:

- monitoring narażenia wraz z opieką medyczną,
- wyjazdy profilaktyczno–zdrowotne,
- zajęcia rehabilitacyjno-sportowe na basenie (nauka pływania dla dzieci),
- edukacja ekologiczna połączona z promocją zdrowia.

Program realizowany jest w ścisłej współpracy z władzami i samorządem województwa, z placówkami edukacyjnymi, władzami lokalnymi oraz placówkami służby zdrowia i samymi mieszkańcami.

W ramach umowy z MCZ od marca 2011 r. działają dwie poradnie (w Głogowie i Legnicy) – można w nich skorzystać z konsultacji i zbadać krew, lekarze odwiedzają też swoich pacjentów w domach. Trwają też badania krwi u dzieci pod kątem zawartości ołowiu. Do tej pory przebadano 720 dzieci. Krew pobierana jest na terenie szkół przez zespół MCZ i trafia do Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi, który posiada najwyższej klasy sprzęt laboratoryjny w Polsce (średnia z ostatnich miesięcy wynosi 2,66 mikrogramów na decylitr, podczas gdy norma dopuszczalna przez WHO – do 10). Wkrótce ruszą też badania psychologiczne dzieci, którymi zajmie się Uniwersytet Wrocławski. W ramach edukacji ekologicznej połączonej z promocją zdrowia specjaliści z MCZ organizują cykliczne spotkania, seminaria i prelekcje w szkołach.

Program profilaktyki oprócz edukacji prozdrowotnej obejmie m.in. zajęcia pozalekcyjne, wyjazdy na zielone szkoły.

ZADANIA KOORDYNOWANE:

Utworzenie powszechnie dostępnej elektronicznej bazy danych oraz sprawnego systemu informacyjnego, dotyczącego stanu środowiska przyrodniczego w powiecie, jego aktualnych zagrożeń i podejmowanych działań ochronnych.

Realizacja zadania:

W związku z kompetencjami będącymi w zakresie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu oraz Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu, ww. bazy danych są tworzone i na bieżąco aktualizowane przez wymienione organy. Dostęp do nich jest możliwy drogą elektroniczną pod następującymi adresami: www.wroclaw.pios.gov.pl oraz www.wroclaw.rdos.gov.pl.

Opracowanie kompleksowego programu rewitalizacji terenów zdegradowanych, w tym przemysłowych oraz renaturyzacji zespołów zieleni (głównie parków miejskich i podmiejskich). Tworzenie urządzonych obszarów rekreacyjno – edukacyjnych oraz sportowo – edukacyjnych w miastach i poza zabudową miejską.

Realizacja zadania:

W KGHM Polska Miedź S.A. została opracowana „Strategia Społecznej Odpowiedzialności Biznesu KGHM Polska Miedź S.A. do 2018 roku”. Według strategii - ochrona środowiska należy do kierunków strategicznych, poszukiwane są innowacyjne, efektywne i niskoemisyjne rozwiązania

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

operacyjne w zakresie ochrony środowiska.

W ramach przyjętych w strategii celów opracowano do realizacji m.in. następujące działania:

Cel 1: wdrożenie rozwiązań minimalizujących oddziaływanie KGHM na środowisko:

- wdrożenie zintegrowanego systemu zarządzania w skali całej spółki,
- włączenie w „Program efektywność” kwestii minimalizowania wpływu KGHM na środowisko naturalne,
- podejmowanie działań na rzecz ochrony bioróżnorodności w granicach oddziaływania przemysłu miedziowego,
- opracowanie polityki przeciwdziałania zagrożeniom środowiskowym wynikającym z podziemnej eksploatacji górniczej,

Cel 2: wytyczanie najwyższych standardów w obszarze gospodarki odpadami:

- wykorzystanie odpadów Grupy Kapitałowej do produkcji energii w instalacji termicznej,
- prowadzenie badań i inwestycji w projekty mające na celu ponowne wykorzystanie odpadów,
- budowa podziemnego składowiska odpadów w złożach soli,
- rozbudowa obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych „Żelazny Most” w zgodzie z najwyższymi standardami ochrony środowiska i w drodze współpracy ze społecznością lokalną,

Cel 3: zbudowanie wizerunku KGHM jako firmy podejmującej innowacyjne działania na rzecz środowiska naturalnego:

- wykorzystanie terenów poprzemysłowych KGHM do uprawy biomasy,
- innowacyjne zagospodarowanie piaskowni „Obora” – rewitalizacja terenu górniczego na cele rekreacyjno – lecznicze z wykorzystaniem energii odnawialnej solanki z kopalń KGHM.

Obecnie Urząd Miejski w Lubinie realizuje projekt pn. „Rewitalizacja Parku Wrocławskiego w Lubinie” - opisany wyżej.

Prowadzenie intensywnych zalesień i zadrzewień (w kierunku zgodnym z siedliskiem) na gruntach trwale wyłączonych z produkcji rolnej oraz w zdegenerowanych fragmentach leśnych, zwłaszcza na obszarze leśnych korytarzy ekologicznych. Prowadzenie stałego monitoringu środowiska leśnego w celu przeciwdziałania zaśmiecaniu, degradacji i chorobom lasów.

Realizacja zadania:

Zadanie realizowane przez Nadleśnictwa, Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR). Zgodnie z ustawą z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2011 r. Nr 12, poz. 59, z późn. zm.), starosta prowadzi nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa. Starostwo Powiatowe w Lubinie opracowało uproszczone plany urządzania lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa na okres od 01.01.2005r. do 31.12.2014r. Zalesienia w powiecie wykonywane są sukcesywnie zarówno przez właścicieli prywatnych gruntów jak i Nadleśnictwa.

Tereny pod zalesienie są zewidencjonowane i wprowadzane do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego poszczególnych gmin.

Należy zaznaczyć, że wszystkie zalesienia prowadzone są tylko pod nadzorem odpowiednich służb leśnych i spełniają normy jakościowe oraz związane są z odpowiednio dobranym składem gatunkowym zapewniającym zróżnicowanie składu przyszłych drzewostanów.

Przy zalesianiu gruntów podstawowe znaczenie ma zgodność ich lokalizacji z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wymaganie to związane jest z realizacją wielu ważnych potrzeb publicznych, w tym: gospodarki wodnej, produkcji rolniczej i hodowlanej, zachowania ładu przestrzennego oraz walorów przyrodniczych i krajobrazowych, a także rozwoju osadnictwa, inwestycji i produkcji przemysłowej. Wynikiem analizy możliwości lokalizacji zalesień jest planistyczne wyznaczenie granicy lasu, będącej umowną linią zamykającą kontur gruntowy – określający obecny i przyszły sposób użytkowania gruntów.

Obowiązek zalesiania gruntów ciąży na nadleśniczych w odniesieniu do gruntów będących w zarządzie Lasów Państwowych oraz na właścicielach lub użytkownikach wieczystych pozostałych gruntów.

W Nadleśnictwach funkcjonuje System Informatyczny Lasów Państwowych (SILP) służący do gromadzenia, przetwarzania i obiegu informacji. Zasady funkcjonowania SILP określa Zarządzenie nr 9 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 10 marca 1997 roku, wraz z późniejszymi

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

zmianami. System zawiera i porządkuje zbieranie informacji o substancji leśnej na terenie wszystkich nadleśnictw w kraju.

Sumaryczna powierzchnia zalesień na terenie powiatu lubińskiego w 2011 roku wynosiła:

- lasy publiczne ogółem – 0,8 ha,
- lasy prywatne – 35,1 ha,

W czasie opracowywania dokumentu nie były dostępne dane statystyczne za 2012 rok – będą one dostępne w III kwartale 2013 roku

Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł.]
1.	2011	Prowadzenie nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa przez Nadleśnictwo Lubin i Nadleśnictwo Legnica oraz pokrycie kosztów sporządzenia wykazu działek leśnych należących do właścicieli gruntów leśnych niestanowiących własności Skarbu Państwa	15 088,80
2.	2012	Przekwalifikowanie gruntów rolnych na grunty leśne	19 557,00
3.	2012	Nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa	13 215,00
4.	2012	Sporządzenie wykazu działek leśnych należących do właścicieli gruntów leśnych niestanowiących własność Skarbu Państwa	816,00
5.	2012	Sporządzenie inwentaryzacji stanu lasów należących do właścicieli gruntów leśnych innych niż Skarb Państwa na terenie Miasta Lubina	6 000,00
6.	2012	Sporządzenie inwentaryzacji stanu lasów należących do właścicieli gruntów leśnych innych niż Skarb Państwa w granicach działek ewidencyjnych 306 i 307 położonych w obrębie Gogołowice gm. Lubin	1 845,00

Wyznaczenie nowych, cennych przyrodniczo ekosystemów i siedlisk lądowych oraz wodnych i objęcie ich ochroną prawną. Tworzenie nowych rezerwatów, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo – krajobrazowych oraz obszarów chronionego krajobrazu.

Realizacja zadania:

Zadanie leżące w gestii gmin z terenu powiatu lubińskiego oraz Regionalnego konserwatora przyrody. Walory dziedzictwa przyrodniczego są często powiązane z dziedzictwem kulturowym i zasługują na wspólną ochronę. Krajobraz kulturowy jest jednym z najważniejszych składników dziedzictwa kulturowego, a jego ochrona jest najistotniejszym czynnikiem kształtowania tożsamości i osobowości mieszkańców terenu powiatu. Gminy z terenu powiatu lubińskiego w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wyznaczają cenne układy i elementy przyrodnicze, zabytkowe i krajobrazowe, które proponuje się do objęcia ochroną prawną poprzez m.in. ustanowienie strefy ochrony przyrody i krajobrazu.

W chwili obecnej (www.stat.gov.pl) obiekty i obszary prawnie chronione zajmują łącznie 1 506,5 ha, co stanowi ok. 2,1 % powierzchni powiatu lubińskiego.

Powierzchniowo na terenie Powiatu znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- obszary chronionego krajobrazu – 1 070,0 ha,
- rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody na terenach obszaru chronionego krajobrazu – 191,7 ha,
- użytki ekologiczne – 244,8 ha,
- pomniki przyrody – 86 szt. (wg Rejestru form ochrony przyrody Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu 2013).

Na terenie powiatu lubińskiego znajdują się również Obszary NATURA 2000:

- Źródlika koło Zimnej Wody PLH020092,
- Łęgi Odrzańskie PLB020018.

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

Skuteczna opieka i prawidłowe dokumentowanie istniejących pomników przyrody, a także wyznaczanie nowych tego typu obiektów zarówno wśród przyrody ożywionej jak i nieożywionej.

Realizacja zadania:

Na terenie powiatu lubińskiego (wg rejestru form ochrony przyrody Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu 2013) znajduje się 86 pomników przyrody. Sprawą niezwyklej wagi jest propagowanie idei ochrony pomnikowych drzew i krzewów wraz z zespołem wszystkich dynamicznych zjawisk, jakim podlegają oraz z całym bogactwem żywych organizmów, które są z nimi związane. Stare drzewa cechuje osłabienie aparatu asymilacyjnego, próchnienie pnia, usychanie konarów itp. Nasila się na nich osiedlanie wielu organizmów z różnych grup systematycznych - od grzybów, porostów, rozlicznych owadów żerujących w drewnie, po ptaki korzystające z dziupli. Jako że w lasach gospodarczych trudno spotkać stare drzewa, wiele związanych z nimi (tzw. "puszczańskich") gatunków staje się rzadkich, często zagrożonych wyginięciem. Niestety, nierzadko zakłada się "ratowanie" już zatwierdzonych pomników przyrody. Polega ono przede wszystkim na zapobieganiu, lub przynajmniej spowalnianiu naturalnych procesów, jakim podlegają. Obcina się suche konary, czyści pień z próchna i spina go kłami, impregnuje drewno środkami grzybo- i owadobójczymi, niekiedy zakłada się specjalne naciągi lub podpory oraz implantuje płyty korowiny. Nazywa się to "leczeniem" drzewa i jedynym jak dotąd ograniczeniem dla takich działań wobec pomników przyrody są wysokie koszty tych zabiegów. Rzeczywiście, zwykle przedłużają one nieco żywot drzew, jednak zamiast tętniącego rozlicznymi przejawami życia, starzejącego się zgodnie z prawami natury kolosa, otrzymujemy żywą "mumię". Takie "chirurgiczne" działania mogą być uzasadnione w przypadku drzew-pomników rosnących w miastach, w zabytkowych alejach, lub w pojedynczych przypadkach - gdy drzewa mają większe walory architektoniczne czy historyczne niż przyrodnicze. Prace takie mogą też być usprawiedliwione, gdy związane jest to z bezpieczeństwem ludzi. Zupełnie innego podejścia wymagają drzewa pomnikowe na innych terenach - np. w lasach. Powinny one podlegać naturalnym procesom starzenia się, zamierania i rozkładu. Tak więc wskazane jest, aby pomniki podlegały ochronie także po obumarciu lub przewróceniu się drzewa. Nie powinno się też ogradzać takich drzew, oprócz sytuacji absolutnie koniecznych, jak np. przy szlakach turystycznych lub w przypadku najstarszych pomników, odwiedzanych masowo przez ludzi. Zadaniem nowoczesnej pomnikowej ochrony przyrody ożywionej powinna być nie tylko ochrona dużych, starych drzew lub krzewów, ale również wszystkich związanych z nimi organizmów oraz naturalnych zjawisk dynamicznych, którym podlegają.

Inicjowanie działań sprzyjających utrzymaniu zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz wszelkich innych obiektów przyrodniczych wzbogacających różnorodność biologiczną środowisk rolniczych oraz krajobrazu kulturowego.

Realizacja zadania:

Zadanie realizowane głównie przez gminy z terenu powiatu lubińskiego. W gminnych planach zagospodarowania przestrzennego ze szczególną uwagą ujmuje się tereny o szczególnych walorach glebowych i bonitacyjnych. Nieodzownym warunkiem sporządzenia poprawnego planu zagospodarowania przestrzennego jest posiadanie pełnego rozeznania ich walorów na danym terenie. Gminy posiadają również ujęte w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego tereny przeznaczone do zalesień i zadrzewień.

M.in. zadanie tworzenia przeciwwietrznych pasów zieleni realizowane jest przez zarządców dróg, m.in. przez Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad, Zarząd Dróg Wojewódzkich, Zarząd Dróg Powiatowych. Wprowadzenia i wdrożenia wymagają:

- zakaz likwidacji zieleni mającej znamiona założeń, ochrona i uzupełnianie drzewostanu istniejących alei, szpalerów i innych form zieleni komponowanej,
- kształtowanie ciągów szpalerowych i alei wzdłuż dróg publicznych, dróg i ścieżek gospodarczych,
- kształtowanie pasów zieleni izolacyjnej i osłonowej wokół terenów przemysłowych, składów, baz i innych obiektów wielkokubaturowych oraz tworzących uciążliwość dla otoczenia, dróg krajowych i głównych wojewódzkich (o największej koncentracji ruchu kołowego).

Wzbogacanie ekosystemów leśnych, głównie borów sosnowych i monokultur sosny (zwłaszcza na obszarach korytarzy ekologicznych) w rodzime gatunki drzew i krzewów liściastych, prowadzące do wzrostu różnorodności biologicznej i poprawy stanu zdrowotnego lasu.

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

Realizacja zadania:

Zadanie realizowane głównie przez Nadleśnictwa Lubin, Legnica i Głogów. Celem ochrony i zwiększania różnorodności biologicznej jest bogactwo i duża różnorodność biologiczna lasów, skuteczna ochrona zasobów genetycznych, gatunków i ekosystemów leśnych, wzmagające odporność lasów, ich atrakcyjność i możliwość spełniania wielofunkcyjnej roli. W ochronie różnorodności biologicznej w praktyce leśnej wzorcem działań jest dążenie na ile to możliwe w wielofunkcyjnym lesie do utrzymywania lub odtwarzania metodami aktywnej hodowli i ochrony ekosystemów leśnych w całej swojej złożoności zbliżonej do lasów naturalnych. Działania prowadzone w większości przez nadleśnictwa (w tym związane z realizacją postanowień Zarządzenia Nr 11A Dyrektora Generalnego LP (1999) to m.in.:

- zachowanie i wzmaganie biologicznej różnorodności lasów, w tym ochrona, introdukcja i reintrodukcja rzadkich gatunków fauny i flory,
- ochrona i zachowanie siedlisk priorytetowych,
- zachowanie w stanie naturalnym i odtwarzanie śródleśnych zbiorników wodnych, bagien, mszarów, torfowisk, trzęsawisk, wrzosowisk, wydm, remiz, rzadkich zbiorowisk roślinnych, stanowisk rzadkich roślin i zwierząt,
- zmniejszenie intensywności użytkowania w lasach zbliżonych do naturalnych w zamian za wzmożenie intensywności gospodarki poza tymi ekosystemami oraz wykorzystanie gruntów porolnych do intensywnej produkcji drewna,
- doskonalenie programów ochrony przyrody nadleśnictw poprzez dokładniejsze poznawanie ich wartości przyrodniczych i aktualizowanie zapisów w programach,
- tworzenie stref ekotonowych na granicy las-pole, las-woda, las-arterie komunikacyjne,
- doskonalenie profilaktyki, stosowania biologicznych i mechanicznych metod ochrony lasu; traktowanie metody chemicznej jako ostatecznej – ratowniczej,
- doprowadzenie stanów zwierzyny do poziomu niezagrażającego celom hodowli i ochrony lasu.

Działania na rzecz ochrony istniejących i tworzenia nowych obiektów małej retencji wodnej, oczek wodnych, towarzyszących naturalnym ekosystemom i siedliskom. Szczególnie pilną ochroną objąć należy cenne przyrodniczo starorzecza Odry.

Realizacja zadania:

Zadanie realizowane przez gminy z terenu powiatu lubińskiego. W odniesieniu do istniejących zbiorników wodnych realizuje się:

- 1) zachowanie i ochronę przed zasypywaniem i zanieczyszczaniem naturalnych jezior, zbiorników wodnych, etc., stawów jako ważnych elementów krajobrazu wsi, śródpolnych oczek wodnych z przylegającymi pasami zieleni oraz oczek śródleśnych i zbiorników retencyjnych;
- 2) zachowanie istniejących zbiorników retencyjnych, drożności systemu kanałów oraz rowów i urządzeń melioracyjnych;
- 3) zachowanie w miarę możliwości naturalnych linii brzegowych rzek;
- 4) utrzymanie istniejących i wprowadzenie pasów trwałych użytków zielonych, zadrzewień i zakrzewień wzdłuż linii brzegowej rzek na terenach sąsiadujących z terenami rolnymi;
- 5) zachowanie i ochronę obszarów źródliskowych;
- 6) zachowanie naturalnych plaż nadrzecznych.
- 7) udrożnienie i uzupełnienie istniejących rowów melioracji wodnej szczegółowej, w celu pełnego wykorzystania potencjału glebowego, w szczególności użytków zielonych z utrzymaniem ewentualnie istniejących stawów i oczek wodnych.
- 8) zakaz likwidacji i niszczenia zadrzewień śródpolnych, eksploatacji surowców mineralnych, wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, nieuzasadnionych zmian w stosunkach wodnych i likwidacji naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych,
- 9) zachowanie naturalnego spływu i naturalnych koryt istniejących cieków wodnych oraz ich biologiczne obudowanie,
- 10) zakaz likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych.

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł.]
1.	2012	Remonty rowów przydrożnych przy drogach powiatowych nr 1234D w m. Krzeczyn Wielki, nr 1208D w m. Toszowice i nr 1223 w m. Niemstów. Remont poboczy dróg powiatowych nr 1201D i 1219D	30 100,25
2.	2012	Oczyszczanie i odmulanie przepustów pod drogami powiatowymi oraz pozostałych elementów odwodnieniowych dróg	we własnym zakresie – zarządca drogi
Propagowanie zasad rolnictwa ekologicznego.			
<i>Realizacja zadania:</i>			
Zadanie realizowane na bieżąco przez Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Dolnośląską Izbę Rolniczą oraz ARiMR. Ośrodki doradztwa rolniczego prowadzą na bieżąco informowanie i doradztwo wśród rolników.			
Intensyfikacja procesów rewitalizacji zdegradowanych terenów przemysłowych.			
<i>Realizacja zadania:</i>			
<p>Rewitalizacja to przywracanie do życia zdegradowanych obszarów. Jej istotą są zmiany społeczne i gospodarcze, a także zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego. Chodzi o nadanie tym terenom nowych funkcji, wyprowadzanie tam instytucji kulturalnych, centrów szkoleniowych, obiektów turystycznych i rekreacyjnych. Ma to powodować pobudzenie aktywności mieszkańców, przeciwdziałać patologiom, tworzyć nowe miejsca pracy. Problem rewitalizacji terenów przemysłowych jest na tyle istotny, iż znalazł swój wyraz również m.in. w dokumentach szczebla wojewódzkiego, w tym w aktualizacji „Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015”. W Programie sformułowane są istotne z punktu widzenia procesów rewitalizacji cele i zadania, w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sukcesywne zagospodarowywanie terenów przemysłowych, w tym w pierwszej kolejności w zlokalizowanych w zabudowie miejskiej i przywrócenie do obrotu gospodarczego terenów przemysłowych - opracowanie Wojewódzkiego programu rewitalizacji terenów przemysłowych i innych zdegradowanych - opracowanie listy rankingowej terenów przemysłowych i innych zdegradowanych pod kątem kolejności rekultywacji lub rewitalizacji - opracowanie i wdrożenie projektu pilotowego związanego z przekształceniem terenów przemysłowych - sukcesywna rekultywacja i zagospodarowanie wyrobisk, hałd, osadników oraz innych nieużytków powstałych w wyniku działalności górniczej. <p>Restrukturyzacja terenów przemysłowych wymaga jednak współdziałania państwa, samorządów terytorialnych i prywatnych podmiotów gospodarczych. Przeciwdziałanie procesom degradacji jest zadaniem gmin, które równocześnie stymulują proces zagospodarowania m.in. poprzez miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, instrumenty finansowe i inwestycje strukturalne. W przypadku terenów o strategicznym znaczeniu dla układu przestrzennego podejmowane są bezpośrednie interwencje w celu wykorzystania terenów przemysłowych na cele publiczne.</p> <p>Podstawowe cele rewitalizacji to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - cele ekonomiczne, - cele społeczne, - cele ekologiczne, - cele przestrzenne, <p>Ograniczeniem dla możliwości działania władz lokalnych w zakresie terenów przemysłowych są ich niewielkie środki finansowe zwłaszcza w stosunku do potrzeb jakie dostrzegane są w tym zakresie. Gminy występują jako inicjator i promotor kierunków przekształceń terenów przemysłowych nie tylko samodzielnie, ale także we współpracy z gminami sąsiednimi. Bodźcem do współdziałania jest zwykle ponadlokalny zasięg działania przedsiębiorstw (np. KGHM). Realizowane są cele przyjętej „Strategii Społecznej Odpowiedzialności Biznesu KGHM Polska</p>			

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

Mieź S.A. do 2018 roku” – opisane szerzej na str. 28-29.

Ochrona i rewitalizacja parków miejskich,
Sukcesywne zwiększanie powierzchni i zasięgu zespołów zieleni miejskiej. W tym towarzyszącej ciągom komunikacyjnym („zielone ekrany”), zieleni osiedlowej (otulinowej), skwerów, parków miejskich i wiejskich oraz zieleni towarzyszącej obiektom użyteczności publicznej,
Koordynowanie i propagowanie prac zmierzających do rozbudowy istniejących i tworzenia nowych korytarzy ekologicznych. Podejmowanie działań zmierzających do synurbizacji części gatunków roślin i zwierząt środowisk pozamiejskich np. poprzez tworzenie parków podmiejskich i leśnych, co prowadzić może do wzrostu różnorodności biologicznej urbicenozy.

Realizacja zadania:

Wykorzystanie zasobów terenów zielonych w celach wypoczynkowych może nie tylko przybliżyć mieszkańcom parki, skwerki i zieleńce jako miejsc aktywnego wypoczynku (przy odpowiednim ich zagospodarowaniu i wyposażeniu), ale także zapewnić sukcesywne zwiększanie obszarów zieleni miejskiej. Wskazane jest sukcesywne zwiększanie obszarów zieleni miejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem terenów dla celów rekreacji ruchowej, szczególnie w pobliżu istniejących i projektowanych osiedli mieszkaniowych.

Parki miejskie pełnią, oprócz funkcji rekreacyjnej, również funkcje ekologiczne. Żeby pogodzić różne funkcje ich zagospodarowanie powinno być strefowane i dostosowane do potrzeb rekreacyjnych mieszkańców. Oprócz strefy ciszy powinny być strefy biernego i aktywnego odpoczynku, wyposażone w urządzenia rekreacyjne.

Przyjęte zasady polityki ekologicznej oraz uwzględnienie miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin określają kierunki rozwoju zieleni miejskiej w poszczególnych miejscowościach. Podstawowe działania gmin to: tworzenie systemu powiązań przyrodniczych odpowiednika sieci ECONET w skali od europejskiej do lokalnej, tworzenie podstawowego systemu powiązań przyrodniczych, wzbogacanie zasobów przyrodniczych i budowa obszarów zieleni zwartej w drodze realizacji nowych zalesień i budowy nowych parków, dążenie do objęcia ochroną obszarów o szczególnych walorach ekologicznych i przyrodniczych, porządkowanie przestrzeni międzyblokowych i pełną realizację zieleni osiedlowej. Prowadzi się również systematyczne działania w celu zwiększenia zastosowania zieleni izolacyjnej oraz propagowania i promowania wprowadzania różnorodnych form zieleni w miejscach bliskiego zamieszkania.

Urząd Miejski w Lubinie realizuje projekt pn. „Rewitalizacja Parku Wrocławskiego w Lubinie” – w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013, w ramach Priorytetu nr 9 „Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich na terenie Dolnego Śląska (miasta)” działania 9.1. „Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w miastach powyżej 10 tysięcy mieszkańców”.

Rewitalizacja Parku Wrocławskiego obejmuje m.in. uporządkowanie parku i podział na strefy. Inwestycja będzie kosztowała około 8 mln 296 tys. zł., z czego 40 % to dotacja pochodząca z Regionalnego Programu Operacyjnego Urzędu Marszałkowskiego. Projekt powinien zostać zrealizowany do końca trzeciego kwartału 2013 roku. Realizowany obecnie projekt przewiduje wykonanie m.in.:

- 5 placów zabaw, w tym kilkumetrowych konstrukcji linowych,
- boiska ze sztuczną nawierzchnią,
- dinoparku - z modelami naturalnej wielkości dinozaurów,
- edukacyjnej piaskownicy dla małego archeologa,
- dwóch ogrodów (barokowego i nowoczesnego),
- 3 fontann z wielką kulą przy głównej bramie,
- ławek, pergoli z miejscem odpoczynku dla starszych,
- altany z miejscem do grillowania,
- stołów do gry w szachy, warcaby, karty oraz bule,
- restauracji i cukierni,
- monitoringu parku.

Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł.]
1.	2011	Prześwietlenie korony i podcinka drzew, wycinka drzewa w	59 000,50

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

		Chróstniku, czyszczenie kanalizacji, konserwacja, czyszczenie i pogłębianie istniejących rowów w ciągu drogi powiatowej w Niemstowie, oczyszczanie i naprawa uszkodzonego przepustu w ciągu drogi powiatowej w m. Czerniec	
2.	2011	Wykonanie klasyfikacji zalesionych gruntów rolnych	28 579,35
3.	2012	Koszenie traw poboczy dróg powiatowych	56 061,89
4.	2012	Wycinka drzew wraz z frezowaniem korzeni, wycinka krzewów oraz wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych drzew przy drogach powiatowych na terenie Powiatu Lubińskiego	138 164,40

5.2.2. Ochrona komponentów litosfery.

Cel długoterminowy: Racjonalne gospodarowanie komponentami litosfery przy zachowaniu wartości przyrodniczych.

Cel krótkoterminowy: Ochrona powierzchni ziemi i jej racjonalne użytkowanie

ZADANIA WŁASNE:

Wspieranie rolnictwa ekologicznego, powstawanie gospodarstw agroturystycznych.

Realizacja zadania:

Funkcjonuje finansowany przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – system szkoleń oraz istnieje możliwość uzyskania pomocy finansowej na „Modernizację Gospodarstwa Rolnego”, która jest przyznawana rolnikom indywidualnym. Wsparcie stanowią również premie ułatwiające start zawodowy młodym rolnikom, wsparcie w ramach programu „Odnowa i rozwój wsi”, aktywizacja młodych rolników poprzez nakłanianie do uzupełnienia wykształcenia.

W ramach tych zadań ośrodki doradztwa rolniczego prowadzą na bieżąco informowanie i doradztwo wśród rolników polegające na zalecaniu stosowania następujących zabiegów:

- zakładanie pasów śródpolnych,
- dostosowanie biologicznego potencjału gleby pod uprawę odpowiednich gatunków roślin, w zależności od wymagań, wpływu na środowisko i strukturę gleby,
- określanie wpływu nawożenia organicznego dla poprawy jakości i struktury gleby,
- prawidłowe składowanie nawozów organicznych (obornika, gnojówki, gnojowicy) w nawożeniu roślin.

Po wejściu do UE dopłaty dla ekorolników wypłacane są za pośrednictwem Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR). Aby z nich skorzystać, rolnik oprócz uzyskania certyfikatu musi wystąpić do ARiMR z wnioskiem o przystąpienie do programów rolnośrodowiskowych i realizować pakiet rolnictwo ekologiczne, który jest częścią tych programów.

Aby uczestniczyć w programach rolnośrodowiskowych należy m.in. przez okres trwania umowy gospodarować zgodnie z planem rolnośrodowiskowym, prowadzić dokumentację i przestrzegać Zasad Kodeksu Zwykłej Dobrej Praktyki Rolniczej.

W planie zawiera się zobowiązanie rolnika do modernizacji lub budowy urządzeń do przechowywania ścieków, gnojówki, gnojowicy lub obornika (najpóźniej do końca trwania programu).

Ponadto obowiązkiem państw członkowskich Unii Europejskiej było ustanowienie – od 1 stycznia 2007 r. – systemu doradztwa dla rolników częściowo finansowanego z budżetu wspólnoty. Głównym celem systemu doradztwa jest pomoc doradczą rolnikom i posiadaczom lasów w dostosowaniu gospodarstw do spełnienia wymogów wzajemnej zgodności poprzez dofinansowanie kosztów usług doradczych w zakresie m.in.: Dostosowania gospodarstwa rolnego do zasady wzajemnej zgodności (cross-compliance) tj. w zakresie gospodarki gruntami, ochrony środowiska, zdrowia publicznego, dobrostanu i zdrowia zwierząt, zdrowotności roślin, poprawy bezpieczeństwa pracy. Rolnicy mogą skorzystać z pomocy doradczej z zakresie oceny spełniania przez gospodarstwo rolne wymogów wzajemnej zgodności. Korzystanie z tego doradztwa przez rolników jest w pełni dobrowolne. Podmiotami doradczymi upoważnionymi w Polsce do udzielania pomocy doradczej w tym zakresie są: izby rolnicze, ośrodki doradztwa rolniczego,

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

akredytowane prywatne podmioty doradcze. Wykaz akredytowanych podmiotów doradczych znajduje się na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Pomoc finansowa ma formę refundacji części kosztów kwalifikowanych (kosztów usług doradczych). Maksymalna kwota pomocy dla jednego beneficjenta wynosi nie więcej niż równowartość 1500 euro w okresie wdrażania programu. Poziom pomocy finansowej wynosi maksymalnie 80% kwalifikowalnych kosztów usług doradczych (bez podatku VAT). Więcej informacji na temat zasady cross-compliance można uzyskać w Biurze Izby Rolniczej Województwa Dolnośląskiego, Biurach Powiatowych Izb Rolniczych lub Dolnośląskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego lub na stronach internetowych:

- www.minrol.gov.pl
- www.arimr.gov.pl
- www.cdr.gov.pl

Prowadzenie badań jakości gleb na terenie powiatu.

Realizacja zadania:

Oceny jakości gleby i ziemi oraz obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Zgodnie z ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. Nr 75, poz. 493, z późn. zm.) w przypadku wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku, w tym zanieczyszczenia gleb lub ziemi, podmiot korzystający ze środowiska jest zobowiązany niezwłocznie podjąć działania zapobiegawcze. Artykuł 11 Ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie mówi, że jeżeli bezpośrednio zagrożenie szkodą w środowisku nie zostało zażegnane, mimo przeprowadzenia działań zapobiegawczych, lub wystąpiła szkoda w środowisku, podmiot korzystający ze środowiska jest obowiązany niezwłocznie zgłosić ten fakt organowi ochrony środowiska (Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska RDOŚ) i Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska. Uzgodnienie warunków przeprowadzenia działań naprawczych przez organ ochrony środowiska (RDOŚ) następuje w drodze decyzji administracyjnej. Zgodnie z obowiązującymi przepisami Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska prowadzi elektroniczną bazę danych informacji o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych zawartości zanieczyszczeń w glebie. Rejestr ten jest aktualizowany corocznie. Wyniki oceny jakości gleby i ziemi umieszczane są w elektronicznych bazach danych, dostępnych za pośrednictwem publicznych sieci telekomunikacyjnych.

Gleby na terenie powiatu lubińskiego są z reguły nadmiernie zakwaszone, przy czym jest to cecha związana z charakterem skał macierzystych i przebiegiem procesu glebotwórczego. Na zakwaszenie gleb wpływ mają również związki siarki i azotu z atmosfery oraz fizjologicznie kwaśne nawozy sztuczne.

Badania jakości gleb na terenie powiatu lubińskiego prowadzone są przez Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego oraz Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Delegatura w Legnicy.

Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł.]
1.	2011	Gleboznawcza klasyfikacja gruntów zrehabilitowanych, podział nieruchomości oraz informacje z powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego	3 866,23

Prowadzenie rekultywacji i przywrócenie funkcji przyrodniczej terenom i gruntom zdegradowanym.

Realizacja zadania:

W Roczniku Statystycznym rekultywacja opisana jest jako nadanie lub przywrócenie gruntem zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Następnym procesem po zakończonej rekultywacji jest zagospodarowanie porekultywacyjne – docelowe zabiegi zapewniające odpowiednie wykorzystanie (zagospodarowanie) zrehabilitowanych gruntów i terenów zgodnie z kierunkiem rekultywacji. Pod nazwą rewitalizacja rozumie się rekultywację oraz zagospodarowanie porekultywacyjne,

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

przywracające terenom funkcje użytkowe.

Kierunek rekultywacji określa zakres i sposób rekultywacji pod kątem formy przyszłego zagospodarowania. Norma PN-G-07800:2002 określa pięć ogólnych kierunków rekultywacji:

- rolny: do zagospodarowania rolniczego, m.in. grunty orne, sady,
- leśny: do zagospodarowania leśnego, m.in. lasy produkcyjne, lasy ochronne,
- komunalny: do celów komunalnych, m.in. parki, obiekty sportowe,
- wodny: pod zbiorniki wodne oraz budowę tych zbiorników,
- specjalny: do zagospodarowania na inne cele niż na rekultywacji rolnej, leśnej, komunalnej oraz wodnej.

Zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266, z późn. zm), starosta wydaje decyzje w sprawach rekultywacji i zagospodarowania gruntów wyłączonych z produkcji.

Przy zalesianiu gruntów podstawowe znaczenie ma zgodność ich lokalizacji z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wymaganie to związane jest z realizacją wielu ważnych potrzeb publicznych, w tym: 37 gospodarki wodnej, produkcji rolnej i hodowlanej, zachowania ładu przestrzennego oraz walorów przyrodniczych i krajobrazowych, a także rozwoju osadnictwa, inwestycji i produkcji przemysłowej. Wynikiem analizy możliwości lokalizacji zalesień jest planistyczne wyznaczenie granicy lasu, będącej umowną linią zamykającą kontur gruntu – określający obecny i przyszły sposób użytkowania gruntów.

Do zalesienia mogą być przeznaczone nieużytki, grunty rolne nieprzydatne do produkcji rolnej oraz inne grunty nadające się do zalesienia, m.in.:

- grunty położone przy źródłiskach rzek lub potoków, na wododziałach, wzdłuż brzegów rzek oraz na obrzeżach jezior i zbiorników wodnych,
- strome stoki, zbocza, urwiska i zapadliska,
- hałdy i tereny po wyeksploatowanym piasku, żwirze, torfie i glinie.

ZADANIA KOORDYNOWANE:

Wspieranie dobrych praktyk rolniczych.

Realizacja zadania:

Realizacja zadania opisana wyżej w pkt 5.2.2.

Zagospodarowanie terenów nieużytków i odłogów głównie przez zalesianie.

Realizacja zadania:

Realizacja zadania opisana wyżej w zadaniu „Prowadzenie rekultywacji i przywrócenie funkcji przyrodniczej terenom i gruntom zdegradowanym”.

Bieżąca likwidacja "dzikich" wysypisk odpadów.

Realizacja zadania:

Zadanie leżące w kompetencjach gmin z terenu powiatu lubińskiego. Podstawowym elementem związanym z poprawą sytuacji w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi jest podniesienie sprawności systemów zbierania odpadów z jednoczesnym zapewnieniem ich odzysku i unieszkodliwiania w instalacjach spełniających wymagania ochrony środowiska.

Wprowadzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych występujących w strumieniu odpadów komunalnych bardzo korzystnie wpływa na stan środowiska w gminach. Przyczynia się to do zmniejszenia ilości odpadów:

- kierowanych bezpośrednio na składowiska poprzez poddawanie ich w pierwszej kolejności procesom odzysku,
- spalanych w paleniskach domowych (dotyczy to głównie odpadów z papieru i tektury oraz z tworzyw sztucznych).

Ponadto objęcie większości mieszkańców gmin z terenu powiatu lubińskiego zorganizowanym odbiorem odpadów eliminuje zjawisko niekontrolowanego pozbywania się odpadów, przeciwdziałając powstawaniu dzikich „wysypisk śmieci”. Jednakże powodzenie tych działań wymagało wdrożenia odpowiednich instrumentów finansowych, właściwej kontroli i nadzoru nad jednostkami odpowiedzialnymi za realizację tych zadań a także wykonanie działań zgodnie z określonymi terminami. Nie bez znaczenia tutaj miało przeprowadzenie szeroko zakrojonej akcji edukacyjno – informacyjnej wśród społeczeństwa. Wzrost ilości zbieranych odpadów, które można ponownie wykorzystać pozytywnie wpływa również na ograniczenie degradacji gleb i zasobów leśnych.

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi, Przestrzeganie wymagań ochrony gleb w działalności gospodarczej.

Realizacja zadania:

Ochrona gleby i wód podziemnych to istotna zmiana, którą niesie ze sobą Dyrektywa IED (Dyrektywa w sprawie emisji przemysłowych zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola). Do tej pory kwestie te sprowadzały się w zasadzie do zapisu, że po zakończeniu działalności prowadzący instalację ma obowiązek przywrócić teren do „zadowolającego stanu”. Jednak brak innych unijnych regulacji w tym zakresie spowodował, iż Komisja Europejska dużą wagę przykładła do kwestii ochrony gleby podczas negocjacji nad Dyrektywą IED. Prace nad Dyrektywą Glebową, która miałaby regulować te kwestie dla wszystkich podmiotów (nie tylko posiadających pozwolenia zintegrowane) są regularnie zawieszane ze względu na opór krajów członkowskich – szacowane koszty kolejnych pomysłów przerażają nawet tak bogate kraje jak Holandia czy Niemcy.

Początkowe, niezwykle restrykcyjne pomysły Komisji zawarte w projekcie Dyrektywy IED spotkały się z silnym sprzeciwem i zostały złagodzone i „rozmyte” do poziomu, który możemy znaleźć w nowej dyrektywie.

Przede wszystkim nowe obowiązki „glebowe” będą dotyczyć jedynie instalacji, których funkcjonowanie obejmuje wykorzystanie, produkcję lub uwalnianie substancji stwarzających zagrożenie.

W każdym razie prowadzący tego typu instalację będzie musiał sporządzić tzw. sprawozdanie bazowe i załączyć je do wniosku o wydanie pozwolenia lub (w przypadku instalacji istniejących) do wniosku o pierwszą istotną zmianę pozwolenia zintegrowanego. W dokumencie tym będą musiały się znaleźć informacje niezbędne do ustalenia stanu skażenia gleby i wód podziemnych, tak, aby możliwe było porównanie ze stanem po ostatecznym zakończeniu działalności. Szczegółowy rodzaj informacji tam zawartych określi dopiero Komisja Europejska, tak więc w chwili obecnej zakres sprawozdania bazowego nie jest znany. W samym pozwoleniu zintegrowanym natomiast organ nałoży na prowadzącego obowiązek przeprowadzania okresowego monitoringu wód podziemnych co najmniej raz na pięć lat oraz gleby co najmniej raz na dziesięć lat – chyba że monitoring opierał się będzie na systematycznej ocenie ryzyka zanieczyszczenia substancjami stwarzającymi zagrożenie

Istotną z punktu widzenia zapobiegania zanieczyszczeniu gleb jest realizacja programu rolno środowiskowego, która ma przyczynić się do zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i zachowania różnorodności biologicznej na tych terenach. Głównym założeniem programu jest promowanie produkcji rolnej opartej na metodach zgodnych z wymogami ochrony środowiska i przyrody. Podstawowe wymagania dla programu rolnośrodowiskowego obejmują (zgodnie z art. 39 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005): minimalne normy (art. 5 rozporządzenia Rady (WE) nr 1782/2003), wymogi podstawowe w zakresie zarządzania (SMR) oraz prawodawstwo krajowe (załącznik 11 do Programu). Prawodawstwo krajowe zawiera wymagania w zakresie stosowania nawozów naturalnych i mineralnych, które są zgodne z dyrektywą 91/676/EWG i dotyczą gospodarstw leżących poza obszarami szczególnie narażonymi (OSN). Dodatkowo podstawowe wymagania określone w prawodawstwie krajowym dotyczą utrzymywania czystości i porządku w gospodarstwie oraz ochrony siedlisk.

5.2.3 Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii

Cel krótkoterminowy: Wspieranie programów efektywnego wykorzystania wody w przemyśle, w tym zamkniętych jej obiegów, energii i materiałów

ZADANIA KOORDYNOWANE:

Zmniejszenie zapotrzebowania na wodę w przemyśle i rolnictwie.

Wprowadzanie technologii małodopadowych, wodooszczędnych i energooszczędnych oraz redukujących emisję zanieczyszczeń do powietrza.

Promowanie zamkniętych obiegów wody.

Realizacja zadania:

Zadanie realizowane przez podmioty gospodarcze oraz właścicieli gospodarstw rolnych.

Podstawowe znaczenie w zmniejszaniu zużycia energii mają działania w zakresie restrukturyzacji i modernizacji gospodarki (wprowadzanie energooszczędnych technologii) oraz wzrost świadomości społeczeństwa. Niemniej, istotne jest prowadzenie działań edukacyjnych i informowanie o dostępnych możliwościach w zakresie ograniczania zużycia energii.

Restrukturyzacja gospodarki w kierunku ograniczania produkcji energochłonnej;

- wprowadzanie energooszczędnych technologii i urządzeń w przemyśle, energetyce i gospodarce komunalnej;
- zmniejszenie strat energii, zwłaszcza cieplnej, w systemach przesyłowych oraz obiektach mieszkalnych, usługowych i przemysłowych;
- podnoszenie sprawności wytwarzania energii;
- poprawa parametrów energetycznych budynków, szczególnie nowobudowanych;
- racjonalizacja zużycia i oszczędzania energii przez społeczeństwo powiatu;
- stymulowanie i wspieranie przedsięwzięć w zakresie zmniejszania zużycia energii.

W zakresie gospodarki odpadami każdy zakład prowadzący działalność gospodarczą, w wyniku której powstają odpady jest obowiązany do uzyskania od starosty bądź wojewody decyzji zatwierdzającej prawidłową gospodarkę odpadami i dotyczy to także sposobu składowania i ich magazynowania.

Na mechanizm osiągnięcia celów w tym zakresie składa się:

- uzgadnianie dokonywane na etapie uzyskania pozwoleń i dokonywania zgłoszeń u odpowiednich organów ochrony środowiska (w tym u starosty),
- kwalifikowanie wniosków o dofinansowanie ze środków UE i środków krajowych.

5.2.4 Wykorzystanie energii odnawialnej

Cel długoterminowy: Wzrost wykorzystania technologii wykorzystujących energię odnawialną.

ZADANIA KOORDYNOWANE:

Promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii.

Realizacja zadania:

Władze Powiatu Lubińskiego przy udziale urzędów gmin z terenu powiatu lubińskiego wspierają przedsięwzięcia, wykorzystujące odnawialne i ekologiczne źródła energii. Informacje umieszczane są na stronie internetowej powiatu i gmin oraz w lokalnych mediach. Poza tym w lokalnych gazetach umieszczane są artykuły promujące działania na rzecz poszanowania energii, zwiększania efektywności energetycznej, a tym samym obniżenia emisji zanieczyszczeń do środowiska.

Generalnie w budynkach komunalnych jak i prywatnych oraz podmiotach gospodarczych i instytucjach obserwuje się stałe dążenie do ograniczenia stosowania węgla jako podstawowego nośnika energii cieplnej – na rzecz innych nośników – zwłaszcza odpadów drzewnych, oleju opałowego i gazu. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii notowane jest do tej pory tylko w indywidualnych przypadkach, stosowane przez mieszkańców w budownictwie jednorodzinym do ogrzewania pomieszczeń (m.in. pompy ciepłe, instalacje solarne).

Rozpoznanie zasobów i możliwości oraz realizacja wykorzystania źródeł energii odnawialnej: słonecznej, wodnej, ciepła gruntu.

Realizacja zadania:

Zgodnie z prawem Unii Europejskiej do 2020 roku w Polsce udział energii elektrycznej wytwarzanej przez odnawialne źródła energii powinien wynosić 15 procent. Wg opracowania pt. „Potencjał Dolnego Śląska w zakresie rozwoju alternatywnych źródeł energii” na terenie powiatu lubińskiego istnieją potencjalne możliwości wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Przykładem mogą być m.in. zasoby słomy możliwe do wykorzystania energetycznego w powiecie w wysokości 30 536 Mg, o łącznej wartości energetycznej 458 037 GJ. Potencjał stanowiąc mogą również możliwości uprawy roślin energetycznych i ich wykorzystanie w bilansie energetycznym gmin i powiatu. Potencjał energetyczny nie uprawianych gruntów rolnych i nieużytków (również dla potrzeb produkcji drewna) w powiecie wynosi 6 945 ha. Ostrożnie przyjąć można, że z każdego

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

hektara nieużytków plony roślin energetycznych wyniosą ok. 10 ton suchej masy. Zatem przy wykorzystaniu 70% nieużytków (nie wszystkie nieużytki będą mogły zostać wykorzystane), plon suchej biomasy w powiecie wynieść może ok. 48 615 Mg. Przy kaloryczności suchej biomasy rzędu co najmniej 17 GJ/Mg, wartość energetyczna biomasy rosnącej na nieużytkach wynieść może ok. 826 455 GJ rocznie.

Zarząd KGHM Polska Miedź S.A. oraz przedstawiciele Zarządu Powiatu Lubińskiego podpisali List Intencyjny w sprawie podjęcia współpracy przy zagospodarowaniu terenu górniczego oraz wyrobiska kopalni „Obora” na cele rekreacyjno – sportowo - lecznicze. Strony zadeklarowały współpracę w zakresie pomocy formalno-prawnej przy podejmowaniu decyzji w sprawie tego projektu oraz podjęcie starań nad opracowaniem planu wspólnego finansowania przedsięwzięcia. Działalność górnicza w rejonie Obory zakończy się około 2025 roku. Wtedy cały obszar (ponad 213 hektarów) zostanie zrehabilitowany. Gotowe już jest studium zagospodarowania terenu poeksploatacyjnego i wyrobiska kopalni piasków na cele rekreacyjno - lecznicze z wykorzystaniem źródeł energii odnawialnej. Opracowali je eksperci z KGHM Cuprum Sp. z o.o. CB – R z Wrocławia z naukowcami z Instytutu Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią Polskiej Akademii Nauk z Krakowa. W planach jest całoroczny kompleks rekreacyjno – sportowo - leczniczy z wykorzystaniem własnych zasobów solanki. Koncepcja zagospodarowania terenu poeksploatacyjnego wyrobiska piasku podsadzkowego „Obora” jest nowatorską koncepcją planistyczną mającą na celu zrezygnowanie z typowej rekultywacji leśno-wodnej, na rzecz przekształcenia istniejącego obszaru kopalni pod kątem rekreacyjno-leczniczym. Planowane centrum rekreacyjno-lecznicze będzie złożonym kompleksem budynków sportowo-rekreacyjnych z wykorzystaniem akwenu wodnego (sporty wodne, łowisko wędkarskie) oraz oddziału rehabilitacyjno-leczniczego (sanatorium, SPA, baseny geotermalne, tężnie solankowe, balneologia, helioterapia). Koncepcja uwzględnia wykorzystanie różnych źródeł energii odnawialnej oraz soli kamiennej z kopalń KGHM Polska Miedź SA.

Promocja stosowania biopaliw w transporcie.

Realizacja zadania:

W przygotowanym przez Ministerstwo Gospodarki dokumencie pt. „WIELOLETNI PROGRAM PROMOCJI BIOPALIW LUB INNYCH PALIW ODNAWIALNYCH NA LATA 2008 – 2014” określone jest, iż warunkiem niezbędnym dla rozwoju rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych jest znalezienie i zastosowanie takich rozwiązań, które zapewnią że oferowana użytkownikowi pojazdu cena paliwa zawierającego biokomponenty będzie konkurencyjna w stosunku do ceny paliwa mineralnego. Celem programu, jest wypracowanie tego rodzaju rozwiązań, które jednocześnie zapewnią opłacalność ekonomiczną całego procesu - począwszy od pozyskiwania surowców rolniczych, przez wytwarzanie biokomponentów, produkcję biopaliw ciekłych i paliw ciekłych z dodatkiem biokomponentów, a kończąc na użyciu tego paliwa. Przyjęte rozwiązania powinny również gwarantować stabilność warunków funkcjonowania dla wszystkich podmiotów związanych z rynkiem biokomponentów i biopaliw ciekłych, co jest niezbędne do tworzenia długookresowych planów gospodarczych oraz pozyskania przez przedsiębiorców finansowania dla nowych inwestycji.

Przewiduje się, że w ustawie Prawo ochrony środowiska dokonane zostaną zmiany mające na celu zapewnienie możliwości wspierania ze środków pochodzących z kar wymierzanych na podstawie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych nie tylko działalności związanej z wytwarzaniem biokomponentów i biopaliw ciekłych, ale również innych działań prowadzących do rozwoju lokalnego rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych zapisanych w niniejszym programie. W pierwszym okresie funkcjonowania programu na cele wspierania rozwoju tego rynku wykorzystywane będą także środki NFOŚiGW inne niż wskazane w ustawie o biokomponentach i biopaliwach ciekłych. W planach działalności Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zostanie uwzględnione wydatkowanie środków finansowych na realizację działań wynikających z niniejszego programu. Ponadto, umożliwione będzie wykorzystanie środków lokalnych funduszy celowych ochrony środowiska (w tym wojewódzkich funduszy) dla dofinansowania działań określonych w niniejszym programie, w tym mających najczęściej lokalny charakter przedsięwzięć dotyczących promocji komunikacji miejskiej funkcjonującej w oparciu o biopaliwa.

5.2.5. Ochrona przeciwpowodziowa.

Cel długoterminowy: Ochrona przed powodzią na terenie powiatu lubińskiego.

Cel krótkoterminowy: Rozpoznanie potrzeb w zakresie zabezpieczenia przeciwpowodziowego

ZADANIA KOORDYNOWANE:

Udział przy opracowywaniu programu ochrony przed powodzią w obszarze zlewni rzeki Odry, Realizacja działań w zakresie zabezpieczeń przeciwpowodziowych na terenach zalewowych.

Realizacja zadania:

Zadanie bezpośrednio realizowane przez Starostwo Powiatowe w Lubinie, DZMiUW (Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych) we Wrocławiu i władze gminne. W zakresie realizacji ww. zadania leży m.in. poprawa ochrony przed powodzią terenów gmin położonych w dolinach rzek (różnego rodzaju działania inwestycyjne i konserwacyjne związane m.in. z ochroną przez podtopieniami i powodzią).

Obecna ochrona przeciwpowodziowa w gminach z terenu powiatu lubińskiego opiera się głównie na remontach i konserwacji istniejących jazów rzecznych oraz na regulacji koryt rzecznych, konserwacji i remontach wałów przeciwpowodziowych i innych urządzeń ochrony przeciwpowodziowej, przystosowaniu terenów międzywałami rzek do szybkiego reagowania w przypadku powodzi (wycinanie lasów i zarośli łęgowych, odnowa użytków zielonych, konserwacja rowów melioracyjnych), stworzeniu systemu szybkiego ostrzegania i reagowania w przypadku zagrożenia powodzią, opracowaniu planu awaryjnego na wypadek powodzi, uwzględniającego ochronę obiektów wrażliwych na terenie poszczególnych gmin (np. oczyszczalni ścieków, ujęć wód, terenów zabytkowych i przyrodniczo cennych, składowisk odpadów itp).

Dla przeciwdziałania skutkom powodzi uchwalony został wieloletni "Program dla Odry 2006". Program ten realizowany jest przez Radę Ministrów i przewiduje zbudowanie systemu biernego i czynnego zabezpieczenia przeciwpowodziowego, ochronę środowiska przyrodniczego i czystości wód, usunięcie szkód powodziowych, zwiększenie lesistości, przywrócenie ekosystemom ich prawdziwego znaczenia, rozwój żeglugi śródlądowej i energetyczne wykorzystanie rzek.

Do wykonanych działań z zakresu ochrony przed powodzią zaliczyć można przeprowadzone regulacje większości rzek i mniejszych cieków oraz naprawę zniszczonych wałów przeciwpowodziowych.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 16 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z późn. zm.), starosta odpowiada za ochronę przeciwpowodziową, w tym wyposażenie i utrzymanie powiatowego magazynu przeciwpowodziowego. W związku z powyższym w pomieszczeniach Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Lubinie znajduje się powiatowy magazyn przeciwpowodziowy, który wyposażony jest w specjalistyczny sprzęt wykorzystywany zarówno w czasie zagrożenia powodziowego jak i również w czasie innych zagrożeń. Ponadto art. 34 ust. 1a wyżej wymienionej ustawy nakłada na starostę obowiązek opracowania planu operacyjnego przed powodzią. Powyższy plan został opracowany przez Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Lubinie. Zgodnie z wytycznymi Wojewody Dolnośląskiego z 1999 r. załączniki do planu dwa razy w roku są aktualizowane.

Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł.]
1.	2012	Doposażenie Powiatowego Magazynu Przeciwpowodziowego: - zakup osuszacza, - zakup worków polipropylenowych, - zakup modułu systemowego GSM i konsoli SMS.	2 644,50 4 920,00 3 780,00

Utrzymanie i modernizacja zbiorników retencyjnych na terenie powiatu.

Realizacja zadania:

Zadanie realizowane przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu oraz zarządców

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

obiektów.
Ograniczenie do minimum zabudowy na terenach zalewowych (tylko wyjątkowo uzasadniane przypadki).
<i>Realizacja zadania:</i>
Zadanie realizowane przez gminy z terenu powiatu lubińskiego na etapie przygotowywania i aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
Dążenie do egzekwowania od mieszkańców naturalnej retencji wód opadowych w obrębie swojej działki (ograniczanie terenów utwardzonych).
<i>Realizacja zadania:</i>
Zadanie realizowane we współpracy z Dolnośląskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego. Osiągnięcie naturalnej retencji wód opadowych oraz coraz wyższego poziomu czystości wód powierzchniowych jest uwarunkowane systematycznymi działaniami na szeregu płaszczyznach, w tym m.in.: <ul style="list-style-type: none"> - systematyczną rozbudową kanalizacji deszczowej, właściwym odprowadzaniem wód opadowych, uwzględnianiem tego aspektu przy kolejnych modernizacjach, - dążeniem do trwałego stanu 100 % skanalizowania obszaru gmin, - poprawą szczelności zbiorników przydomowych (szamb), - wdrażaniem właściwych nawyków wśród mieszkańców, zmierzających do optymalnego korzystania z zasobów wodnych.

5.3 Priorytet: Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

5.3.1 Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych.
Cel długoterminowy: Przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalizacja ich wykorzystania
Cel krótkoterminowy: Ochrona ilościowa i jakościowa zasobów wód podziemnych i powierzchniowych dla potrzeb użytkowych
ZADANIA KOORDYNOWANE:
Przebudowa i modernizacja sieci wodociągowej na terenie powiatu.
<i>Realizacja zadania:</i>
Zadanie realizowane na bieżąco przez gminy z terenu powiatu lubińskiego oraz zakłady gospodarki komunalnej w ramach zadań planowych oraz prowadzenia remontów sieci. Według danych GUS stan na koniec 2011 r. długość sieci wodociągowej na terenie powiatu lubińskiego wynosiła 470,1 km, stopień zwodociągowania: 98,3 %, liczba połączeń do budynków 10 655. W czasie opracowywania dokumentu nie były dostępne dane statystyczne za 2012 rok – będą one dostępne w III kwartale 2013 roku Poszczególne gminy z terenu powiatu lubińskiego w miarę posiadanych własnych środków finansowych oraz pozyskanych dotacji systematycznie rozbudowują sieć wodociągową.
Stan – rok 2012:
WODOCIĄGI W PRZEDZIALE WYDAJNOŚCI 10 000 - 100 000 m³/dobę Na terenie powiatu lubińskiego, podobnie jak w poprzednich latach brak jest wodociągów z ww. produkcją wody.
WODOCIĄGI W PRZEDZIALE WYDAJNOŚCI 1 000 – 10 000 m³/dobę Zakwalifikowano 1 wodociąg sieciowy w miejscowości Lubin. W porównaniu do 2011r. stan sanitarno – techniczny budynków i urządzeń technicznych nie uległ zmianie – był dobry.
WODOCIĄGI W PRZEDZIALE WYDAJNOŚCI 100 - 1000 m³/dobę. Zakwalifikowano 15 wodociągów, tj.: <ul style="list-style-type: none"> - 1 wodociąg zakładowy: „Energetyka” ZG Lubin Szyb Zachodni,

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

- 14 wodociągów sieciowych w miejscowościach: Wielowieś, Dzieśław, Wysokie, Rudna, Miłogoszcz, Chobienia, Karczowiska, Lisiec, Niemstów, Obora, Pieszków, Siedlce, Składowice, Ścinawa.

W porównaniu do roku 2011 zwiększyła się ilość wodociągów w tym przedziale o 6 obiektów (Karczowiska, Lisiec, Niemstów, Obora, Siedlce, Składowice) ze względu na zwiększoną produkcję wody i zmniejszyła się poniżej 100 m³/dobę w 1 wodociągu zakładowym (w Orsku).

WODOCIĄGI W PRZEDZIALE WYDAJNOŚCI <100 m³/dobę

Zakwalifikowano 9 wodociągów tj. 2 wodociągi zakładowe: w Orsku i „MCZ” w Lubinie oraz 7 wodociągów sieciowych w miejscowościach: Przychowa, Toszowice, Koźlice, Gawronki, Stara Rudna, Rynarcice, Gola. W porównaniu do roku 2011 zmniejszyła się w tej grupie liczba wodociągów o 5, w związku ze zwiększeniem produkcji wody w niektórych wodociągach i zakwalifikowaniu ich do innej grupy.

Inne podmioty zaopatrujące w wodę:

Do tej grupy zaliczono indywidualne ujęcie wody wykorzystywane do celów publicznych w Bolanowie, które zaopatruje 7 osób.

STUDNIE PUBLICZNE

Na terenie działania PSSE (Powiatowej Stacji Sanitarno Epidemiologicznej) w Lubinie studnie publiczne nie występują.

STOPIEŃ ZWODOCIĄGOWANIA MIAST I TERENÓW WIEJSKICH

Wszystkie miejscowości w powiecie lubińskim są zwodociągowane z wyjątkiem jednej - Przysiółek Przysań w Gminie Ścinawa, która jest niezamieszkała.

Podobnie jak w 2011 roku woda dla ludności dostarczana jest poprzez: 22 wodociągi sieciowe (publiczne), 3 wodociągi zakładowe, 1 indywidualne ujęcie wody w Bolanowie.

Wszystkie wodociągi korzystają z wody ujmowanej ze studni głębinowych wierconych, bazujących na wodach czwartorzędowych i trzeciorzędowych. Ujęcia wody są zabezpieczone, zamykane, ogrodzone. W przypadku ujęć dla miasta Lubina studnie są monitorowane. Wyznaczone są *strefy ochrony sanitarnej* i odpowiednio oznakowane.

Zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanego do wód poprzez modernizację istniejących i budowę nowych oczyszczalni ścieków.

Realizacja zadania:

W ramach realizacji zadania poszczególne gminy z terenu powiatu lubińskiego dokonują modernizacji oczyszczalni ścieków. W ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Gmina Lubin realizuje projekt: „Modernizacja oczyszczalni ścieków w Gminie Lubin - oczyszczalnie ścieków w Chróstniku i Oborze Z/2.02/III/3.1/315/04” w ramach Priorytetu 3 Rozwój Lokalny (z wyłączeniem Działania 3.4 – Mikroprzedsiębiorstwa). W dniu 12 października 2006 r. zawarto umowę Nr Z/2.02/III/3.1/315/04/U/131/06 z Wojewodą Dolnośląskim, przyznającym dofinansowanie do ww. projektu.

- wartość projektu: 2 523 986,56 PLN
- całkowite wydatki kwalifikowane wynoszą: 2 262 174,83 PLN
- wkład własny wynosi: 601 137,96 PLN
- dofinansowanie przyznano w kwocie nie większej niż 1 922 848,60 PLN, z czego 85% stanowią środki EFRR w wysokości: 1 696 631,12 PLN
- współfinansowanie ze środków budżetu państwa wynosi: 226 217,48 PLN

Przedmiot zamówienia to modernizacja oczyszczalni ścieków w Gminie Lubin – oczyszczalnie ścieków w Chróstniku i w Oborze, polegająca na rozbudowie istniejących oczyszczalni biologiczno – mechanicznych o przepływach:

- oczyszczalnia w Chróstniku - przepływ średni na dobę $Q_{\text{średnie}} = 150 \text{ m}^3/\text{d}$,
- oczyszczalnia w Oborze - przepływ średni na dobę $Q_{\text{średnie}} = 120 \text{ m}^3/\text{d}$,

i uzyskaniu po modernizacji następujących parametrów przepływów:

- oczyszczalnia w Chróstniku - przepływ średni na dobę $Q_{\text{średnie}} = 300 \text{ m}^3/\text{d}$,
- oczyszczalnia w Chróstniku - przepływ maksymalny na dobę $Q_{\text{maxd}} = 460 \text{ m}^3/\text{d}$,
- oczyszczalnia w Oborze - przepływ średni na dobę $Q_{\text{średnie}} = 170 \text{ m}^3/\text{d}$,
- oczyszczalnia w Oborze - przepływ maksymalny na dobę $Q_{\text{maxd}} = 240 \text{ m}^3/\text{d}$.

Gmina Ścinawa sukcesywnie w ramach posiadanego budżetu realizowała zaplanowane wcześniej

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

inwestycje, aby poprzez to podnieść jakość życia jak największej liczby mieszkańców. M.in. wykonano prace remontowe w oczyszczalni ścieków w Ścinawie, której groziło zamknięcie po ubiegłorocznej powodzi 2010r. W ramach modernizacji wykonano m.in. wymianę piaskownika, modernizację systemu automatyki, wymianę rurociągów i wielu innych urządzeń. Na ten cel gmina otrzymała dotację w wysokości 1 mln zł z MSWiA, w ramach usuwania skutków powodzi w 2010 roku.

Urząd Gminy w Rudnej ogłosił we wrześniu 2012 roku przetarg na wykonanie modernizacji oczyszczalni ścieków w Rudnej. Zakres robót obejmuje w szczególności: wymianę dekantera i mieszadeł w komorze reaktora SBR oraz wymianę mieszadeł w komorze retencyjnej ścieków, demontaż workownicy osadu oraz montaż zespołu urządzeń do zagęszczania, odwadniania i higienizacji osadu, wymianę sterownika zawiadującego reaktorem SBR wraz z powiązanymi z nim urządzeniami.

Budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej i rozdział kanalizacji ogólnospławnej.

Realizacja zadania:

Na terenie powiatu realizowane są inwestycje związane z przebudową kanalizacji deszczowej i jej rozdziałem od kanalizacji ogólnospławnej. M.in. w Lubinie realizowano projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego pt. „Budowa kanalizacji deszczowej na osiedlu Ustronie”. Celem zadania było wykonanie układów kanalizacyjnych służących do odprowadzania wód deszczowych z części ulicy Jana Pawła II, odbiór dopływów deszczowych z rowów przydrożnych drogi do Obory, odbiór odpływu z rowu opaskowego zabezpieczającego przed zalewaniem osiedle Asnyka oraz umożliwienie w następnych etapach odciążenie istniejącej kanalizacji deszczowej z części osiedla Asnyka przylegającej do ulicy Jana Pawła II. Wielkość zlewni ciężącej do planowanej kanalizacji deszczowej wynosi około 155,5 hektara. Przeprowadzane są również renowacje sieci kanalizacji deszczowej metodą bezwykopową w Lubinie.

Modernizacja studni głębinowych, stacji uzdatniania, ujęć wody oraz wyznaczenie stref ochronnych.

Realizacja zadania:

Zadanie realizowane przez gminy z terenu powiatu lubińskiego. Realizowane przedsięwzięcia miały na celu modernizację i racjonalizację zużycia wody, wzrost mocy produkcyjnych i obniżenie kosztów produkcji wody.

M.in. Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Lubinie dokonywało w latach 2011-2012 kolejnych modernizacji stacji uzdatniania wody. W ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego realizowano np. projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego pt. „Modernizacja ZUW nr 5”. Modernizacja ZUW Nr 5 pozwoliła na zwiększenie zapasów wody pitnej w systemie zaopatrzenia Lubina w wodę oraz umożliwiła dostarczenie wody głębinowej o lepszych parametrach niż obecnie kupowana woda z ujęć powierzchniowych należących do gminy Legnica. Inwestycja ta umożliwiła również uniezależnienie się od dostaw zewnętrznych wody z systemu wodociągowego LGOM „Wielka Woda”.

Rozpoznanie problemu starych studni kopanych – ewidencja i zabezpieczenie przed zanieczyszczeniem, w tym ewidencja i uporządkowanie studni wykorzystywanych jako szamba.

Realizacja zadania:

Zadanie realizowane przez gminy z terenu powiatu lubińskiego.

Ochrona i właściwe kształtowanie pasów roślinności wzdłuż brzegów cieków wodnych.

Realizacja zadania:

Zadanie realizowane przez administratorów cieków wodnych na terenie powiatu.

Wykonanie monitoringu ujęć wody i zbiorników wyrównawczych oraz opracowanie projektu modelowania pracy sieci wodociągowej.

Realizacja zadania:

Zadanie monitoringu ujęć wody do celów spożycia przez ludność realizowane jest przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Lubinie. Według przygotowanego raportu

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

bieżący stan sanitarno – techniczny nie wzbudza zastrzeżeń. Szczegółowo wyniki monitoringu zostały opisane w rozdziale 3.

Likwidacja „nielegalnych” odprowadzeń ścieków komunalnych do cieków wodnych.

Realizacja zadania:

Prowadzone działania polegają na realizacji planu kontroli przez Inspekcję Ochrony Środowiska. W uzasadnionych przypadkach następuje zobowiązanie kontrolowanych jednostek do dostosowania warunków zrzutu ścieków do obowiązujących wymagań. Starostwo dokonuje następnie uzgodnień warunków odprowadzania ścieków. W ramach zadania następuje również wskazanie jednostek zrzucających ścieki, wyegzekwowanie przestrzegania warunków właściwego odprowadzania ścieków przez ich wytwórców do ziemi i wód (powierzchniowych, podziemnych).

Cel krótkoterminowy: Poprawa czystości wód w rzekach i zbiornikach wodnych

ZADANIA KOORDYNOWANE:

Objęcie monitoringiem wód wszystkich rzek sposobem na wyeliminowanie nielegalnego procederu odprowadzania ścieków do wód.

Realizacja zadania:

Zadanie realizowane przez WIOŚ we Wrocławiu. Objęcie monitoringiem wód wszystkich rzek na terenie powiatu nie jest możliwe, ze względu na niewystarczające środki finansowe będące w dyspozycji WIOŚ (nawet uwzględniając dotację powiatu na przeprowadzenie badań wód). Starostwo Powiatowe w Lubinie uczestniczy w sprawach związanych z ustalaniem sposobu odprowadzania ścieków do wód m.in. przez wydawanie pozwoleń wodnoprawnych. Pozwolenie wodnoprawne jest wydawane zgodnie z art. 122 ustawy Prawo wodne za wyjątkiem czynności zawartych w art. 140 ust. 2 i 2a ww. ustawy na:

1. szczególne korzystanie z wód;
2. regulację wód oraz zmianę ukształtowania terenu na gruntach przyległych do wód, mającą wpływ na warunki przepływu wody;
3. wykonanie urządzeń wodnych;
4. rolnicze wykorzystanie ścieków, w zakresie nieobjętym zwykłym korzystaniem z wód;
5. długotrwałe obniżenie poziomu zwierciadła wody podziemnej;
6. piętrzenie wody podziemnej
7. gromadzenie ścieków odpadów w obrębie obszarów górniczych utworzonych dla wód leczniczych;
8. odwodnienie obiektu lub wykopów budowlanych oraz zakładów górniczych;
9. wprowadzenie do urządzeń kanalizacyjnych, będących własnością innych podmiotów, ścieków przemysłowych zawierających substancje będące szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego określone w przepisach wydanych na podstawie art. 45a ust. 1 ustawy Prawo wodne.

Szczególnym korzystaniem z wód jest korzystanie wykraczające poza korzystanie powszechne lub zwykłe, w szczególności (wg ustawy Prawo wodne art. 37, pkt 1-8):

1. pobór oraz odprowadzenie wód powierzchniowych lub podziemnych;
2. wprowadzenie ścieków do wód lub do ziemi;
3. przerzuty wody oraz sztuczne zasilanie wód podziemnych;
4. piętrzenie oraz retencjonowanie śródlądowych wód powierzchniowych;
5. korzystanie z wód do celów energetycznych;
6. korzystanie z wód do celów żeglugi oraz spławu;

Urządzenia wodne to: (wg ustawy Prawo wodne art. 9, ust. 1 pkt. 19.):

- budowle: piętrzące, upustowe, przeciwpowodziowe i regulacyjne, a także kanały i rowy;
- zbiorniki, obiekty zbiorników i stopni wodnych;
- stawy rybne oraz stawy przeznaczone do oczyszczania ścieków, rekreacji lub innych celów;
- obiekty służące do ujmowania wód powierzchniowych lub podziemnych;
- obiekty energetyki wodnej;
- wyloty urządzeń kanalizacyjnych służące do wprowadzenia ścieków do wód lub urządzeń wodnych oraz wyloty urządzeń służące do wprowadzenia wody do wód lub urządzeń wodnych;
- stałe urządzenia służące do połowu ryb lub do pozyskania innych organizmów wodnych;
- mury oporowe, bulwary, nabrzeża, pomosty, przystanie, kąpieliska;

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

- stałe urządzenia służące do dokonywania przewozów międzybrzegowych.
Przepisy ustawy dotyczące urządzeń wodnych stosuje się odpowiednio do:

- urządzeń melioracji wodnych nie zaliczonych do urządzeń wodnych,
- prowadzonych przez wody powierzchniowe oraz wały przeciwpowodziowe obiektów mostowych, rurociągów, linii energetycznych, linii telekomunikacyjnych oraz innych urządzeń.

Wykonanie urządzeń wodnych – stosuje się odpowiednio do odbudowy, rozbudowy, przebudowy lub rozbiórki lub likwidacji tych urządzeń, z wyłączeniem robót związanych z utrzymaniem urządzeń wodnych w celu zachowania ich funkcji;
Przeglądu ustaleń pozwoleń wodnoprawnych na pobór wody lub wprowadzenie ścieków do wód, do ziemi lub urządzeń kanalizacyjnych, a także realizacji tych pozwoleń właściwy organ dokonuje co najmniej raz na 4 lata; w przypadku zaistnienia okoliczności, o których mowa w ust. 1, właściwy organ z urzędu może cofnąć lub ograniczyć pozwolenie wodnoprawne bez odszkodowania. Stwierdzenie wygaśnięcia, cofnięcia lub ograniczenia pozwolenia wodnoprawnego następuje z urzędu lub na wniosek strony, w drodze decyzji.
Starosta Lubiński wydał 42 pozwolenia wodnoprawne w 2011 roku oraz 52 pozwolenia w roku 2012.

Wyeliminowanie zanieczyszczeń wprowadzanych kanalizacją deszczową do wód powierzchniowych.

Realizacja zadania:

Zadanie realizowane w granicach kompetencji starosty. Schemat postępowania opiera się na przepisach ustawy Prawo wodne i przepisach wykonawczych do tej ustawy. Inwestor zobowiązany jest do uzgodnienia ze starostą warunków odprowadzania wód i ścieków. Kontrolę realizacji decyzji prowadzi WIOŚ we Wrocławiu, Delegatura w Legnicy i Starostwo Powiatowe w Lubinie. Działania interwencyjne prowadzi WIOŚ we Wrocławiu, Delegatura w Legnicy.

Realizacja zadania polega głównie na ograniczaniu ilości zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska wraz z wodami opadowymi. Podstawową zasadą współczesnych metod jest lokalne retencjonowanie wód opadowych, powolny odpływ wód opadowych do odbiornika oraz naturalne oczyszczanie wód opadowych na miejscu (przed wprowadzeniem do odbiornika wodnego lub gruntowego). Realizacja opisanych zasad wymagała wielu zmian, między innymi metod wymiarowania odpływu przez zastosowanie redukcji wielkości i natężenia odpływu, zastosowanie różnych form retencji i infiltracji wód opadowych do gruntu. Metody te, naśladują spływ i retencję deszczu w warunkach zbliżonych do naturalnych, mogą być stosowane zarówno w ramach rozbudowy, modernizacji istniejących systemów kanalizacyjnych, jak też budowie nowych.

Tereny zurbanizowane wymagają odpowiednio sprawnego odprowadzenia wód z dużych powierzchni niechłonnych bez możliwości szerokiego stosowania ww. zasad, stąd wdrażane są rozwiązania kierowania spływu np., do studni chłonnych, zbiorników odparowujących. Realizowane jest sukcesywnie likwidowanie kanalizacji ogólnospławnych. Przy nowych inwestycjach gospodarka wodno - ściekowa wodami opadowymi traktowana jest kompleksowo tj. równocześnie do wielu zagadnień uwzględnianych przy modernizacji, rozbudowie i projektowaniu systemów kanalizacyjnych.

Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł.]
1.	2012	Opracowanie operatu wodno – prawnego na odprowadzanie wód opadowych i roztopowych z terenu dróg powiatowych w Powiecie Lubińskim z odwodnieniem skanalizowanym wraz z uzyskaniem prawomocnej decyzji o pozwoleniu wodnoprawnym na szczególne korzystanie z wód w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych ujętych w systemy kanalizacyjne z terenu dróg powiatowych w Powiecie Lubińskim – do ziemi lub do wód	49 200,00

Promowanie wprowadzania zamkniętych obiegów wody jako elementu pozwalającego na zmniejszenie zużycia wody.

Realizacja zadania:

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

Zadanie realizowane przez podmioty gospodarcze działające na terenie powiatu. Systematycznie, z roku na rok wzrasta świadomość osób zarządzających podmiotami gospodarczymi również w dziedzinie „czystej produkcji” oraz konsekwencji związanych z postępowaniem niezgodnym z przepisami ochrony środowiska. Szybkie unowocześnianie produkcji, energooszczędne i wodooszczędne technologie pozwalają ograniczać tak zużycie surowców jak i wytwarzanych w procesie produkcji odpadów, czy nieuzasadnionego zwiększonego zużycia wody (a w efekcie powstawania nadmiernych ilości ścieków). Czysta produkcja staje się z roku na rok obowiązującym standardem. W ramach tego zagadnienia pod uwagę należy wziąć przede wszystkim zmniejszenie materiałochłonności, odpadowości, wodochłonności i energochłonności produkcji przemysłowej. Jest to podejście korzystne zarówno ze względów ochrony zasobów środowiska, jak też ekonomii prowadzonych procesów technologicznych w poszczególnych zakładach. Oprócz minimalizacji oddziaływania na środowisko, poprzez pobór wody, surowców naturalnych i energii, wytwórcy z sektora gospodarczego mają szansę ponosić niższe opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska oraz zredukować koszty energii i surowców stosowanych w produkcji.

Z uwagi na wprowadzanie nowych technologii oraz uwarunkowania ekonomiczne większość przedsiębiorstw, instytucji oraz spółdzielni realizuje zadania w celu osiągnięcia zrównoważonego wykorzystania surowców, materiałów, wody i energii m.in. poprzez:

- wymianę starych odcinków sieci wodociągowej z zastosowaniem nowych technologii oraz stosowanie doszczelniaczy przy usuwaniu awarii,
- stosowanie w miarę możliwości zamkniętych układów obiegu wody,
- wprowadzanie nowych, małodopadowych technologii,
- sukcesywną wymianę tradycyjnych sieci ciepłowniczych na preizolowane oraz modernizację węzłów cieplnych.

Zarządy spółdzielni i zarządcy budynków sukcesywnie wprowadzają w budynkach liczniki dostarczanej energii cieplnej na potrzeby CO oraz liczniki na ciepłą i zimną wodę.

5.3.2. Ochrona powietrza atmosferycznego

Cel długoterminowy: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego

Cel krótkoterminowy: Wprowadzenie rozwiązań pozwalających na unikanie lub zmniejszenie wielkości emisji z transportu

ZADANIA WŁASNE:

Poprawa standardów dróg.

Realizacja zadania:

Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł.]
1.	2011	Zarząd dróg powiatowych - bieżące utrzymanie dróg wojewódzkich	218 439,32
2.	2011	Naprawa nawierzchni masą asfaltową obiektów mostowych	95 363,81
3.	2011	Remonty dróg – remonty cząstkowe nawierzchni dróg i chodników	312 826,27
4.	2011	Masa na zimno do uzupełnienia ubytków nawierzchni, paliwo, smary, znaki, materiały do oznakowania, prenumerata, książki poradniki, zakup części, narzędzi i innych materiałów związanych z utrzymaniem dróg	292 320,41
5.	2011	Zakup materiałów i wyposażenia niezbędnego do bieżącego utrzymania dróg, naprawy cząstkowe, naprawy przepustów, malowanie znaków poziomych, naprawa urządzeń, wywóz nieczystości, projekty organizacji ruchu	613 498,00
6.	2011	Dotacja celowa z Gminy Rudna, przeznaczona na utrzymanie dróg powiatowych na terenie Gminy Rudna	99 999,63
7.	2011	Dotacja dla Gminy Miejskiej Lubin na utrzymanie i remonty	650 000,00

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

		dróg powiatowych	
8.	2011	Przebudowa drogi 1193D Lubin ul. Paderewskiego I etap realizacji zadania został wykonany na odcinku 0+200 do km 0+480, opracowanie dokumentacji technicznej zamiennej, budowa prawoskrętu z ul. Wrocławskiej, przebudowa sieci elektroenergetycznej i oświetleniowej, przebudowa i odwodnienie pasa drogowego	4 226 672,79
9.	2011	Przebudowa mostu na rzece Czarna Woda w ciągu drogi powiatowej nr 1227D (km 9+474) w Bukownej – I etap, wykonanie robót awaryjnych, budowlanych związanych z przebudową gzymsu obiektu mostowego i kapy chodnikowej z montażem bariero-poręczy	61 465,56
10.	2011	Przebudowa dróg powiatowych nr 1230D ul. Piłsudskiego i nr 1190D ul. Leśna w Lubinie	207 173,49
11.	2012	Wykonanie ekspertyzy na potrzeby przebudowy drogi w Chróśniku, wykonanie opracowania dotyczącego doświetlenia przejścia dla pieszych	13 300,00
12.	2012	Remonty bieżące dróg powiatowych na terenie Powiatu Lubińskiego	732 920,38
13.	2012	Wykonanie koncepcji dwóch rond w ciągu ul. Jana Pawła II	22 902,00
14.	2012	Dotacja dla Gminy Lubin na utrzymanie i remonty dróg powiatowych	500 000,00
15.	2012	Przebudowa mostu nad rzeką Zimnicą wraz z przebudową dojazdów w ciągu drogi powiatowej 1193D ul. Paderewskiego w Lubinie	1 877 637,71
16.	2012	Przebudowa drogi 1230D ul. Piłsudskiego i 1190D ul. Leśna w Lubinie	7 931 519,80

Budowa i organizacja tras rowerowych.

Realizacja zadania:

Okolice Lubina, wbrew powszechnej opinii, są bardzo atrakcyjne dla turystów rowerowych. Tereny w powiecie lubińskim są bardzo lesiste, lekko pagórkowate, z bardzo dużą ilością ścieżek leśnych i polnych oraz rozbudowaną siecią dróg lokalnych, na których rowerzyści mogą się czuć stosunkowo bezpiecznie.

Samo miasto Lubin posiada rozbudowaną sieć ścieżek rowerowych łączących poszczególne osiedla i będących częścią turystycznych szlaków rowerowych powiatu lubińskiego. Sieć tras rowerowych obszernie opisana jest na portalu www.lubinskietrasyrowerowe.pl.

Umieszczone tam opisy tras podzielone są na 6 działów:

- Lubieńskie trasy rowerowe - biegnący wokół stolicy powiatu. Szlak jest znakowany kolorem niebieskim. Trasa ma 56 kilometrów długości, a z Lubina, do szlaku, można dojechać wieloma drogami dojazdowymi.
- Z Lubina do sąsiednich miast - Są to bardzo interesujące trasy, a biegną bezpiecznymi trasami wśród pól i lasów.
- Małe pętle lubińskie - krótkie trasy o długości od 10 do 20 kilometrów. Na te szlaki mogą wyruszyć mniej doświadczeni turyści rowerowi oraz ci, którzy już mają wiele kilometrów przejechanych, ale akurat dysponują małą ilością wolnego czasu.
- Grzybowa Góra – trasy dojazdowe do Grzybowej Góry oraz pętle po tej górze,
- Szlak Odry - Szlak Odry po jej obu brzegach od Głogowa do Lubiąża. Pokazujemy też różne trasy częściowo "opierające" się o Odrę.
- Szlaki na Dolnym Śląsku.

Miasto Lubin co roku dba o estetykę rowerowych tras i na ten cel zabezpiecza pieniądze w budżecie (ok. 50 tys. zł). Zadanie to należy do bieżącego utrzymania ścieżek, w 2012 roku wyremontowano wszystkie ścieżki rowerowe. Harmonogram prac ustalony jest według potrzeb, w zależności od tego, w jakim stanie jest infrastruktura.

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

ZADANIA KOORDYNOWANE:

Modernizacja układu komunikacyjnego na terenie powiatu w celu upłynnienia ruchu samochodowego.

Realizacja zadania:

Budowa południowej obwodnicy Lubina rozpoczęła się 11 marca 2010 r. - podpisano umowę na budowę obwodnicy, budowa rozpoczęła się w 2011 roku. Inwestycja podzielona została na dwa etapy. Pierwszy to przebudowa fragmentu ulicy Chocianowskiej, skrzyżowania tej ulicy z ulicą Stary Lubin i budowa dwóch wiaduktów, nad torami kolejowymi i nad Baczyną. Drugi to połączenie ulic Hutniczej i Komisji Edukacji Narodowej. Inwestycja zrealizowana została zgodnie z planem w 2011 roku. Obwodnica w dużej mierze rozładowuje ruch komunikacyjny wewnątrz miasta i skraca drogę. Władze Lubina liczą, że dzięki południowej obwodnicy, ruch pojazdów w centrum zmniejszy się o połowę. To szansa na odciążenie Paderewskiego, jednej z najbardziej zatłoczonych ulic w centrum Lubina.

Nadal problemem pozostaje jednak tranzyt pojazdów, które codziennie przejeżdżają przez Lubin. Żeby ten ruch wyprowadzić całkowicie poza miasto, potrzebna jest obwodnica zachodnia w ciągu planowanej drogi ekspresowej S3. Jej realizację, obiecaną początkowo na lata 2009-2011, odsunięto na bliżej niesprecyzowany okres po roku 2013. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad postanowiła zweryfikować dokumentację budowlaną dla budowy drogi S3 z Nowej Soli do Legnicy (w tym dla obwodnicy Lubina). Potem zweryfikowaną dokumentację inwestor chce przekazać oferentom, którzy staną do przetargu na roboty budowlane, oraz na jej podstawie wystąpić o zgodę na realizację inwestycji.

Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł.]
1.	2012	Odnowienie znaków poziomych	57 284,59
2.	2012	Opracowanie projektów organizacji ruchu	25 707,00

Promocja korzystania z publicznych środków transportu.

Realizacja zadania:

Zadanie realizowane przez przedsiębiorstwa komunikacyjne oraz gminy z terenu powiatu lubińskiego.

Jednym ze sposobów popularyzacji wśród mieszkańców Lubina publicznych środków transportu jest przedstawiony przez Urząd Miejski w Lubinie projekt budowy, w oparciu o bazę materialną dawnego dworca kolejowego, centrum przesiadkowego integrującego różne środki transportu. Z przeprowadzonych ankiet wynika, iż na niską konkurencyjność transportu publicznego względem aut prywatnych wpływa przede wszystkim brak dogodnych połączeń oraz bariery w harmonijnym dopasowaniu względem siebie rozkładów poszczególnych środków transportu. O wyborze lokalizacji Centrum Komunikacyjnego w okolicach ulicy Towarowej zdecydowało m.in.:

- budowa Centrum Komunikacyjnego pozwoli uporządkować mocno zaniedbane tereny w okolicach ul. Towarowej i Chocianowskiej oraz nadać tym terenom zupełnie nowe, strategiczne i atrakcyjne znaczenie,
- charakter miejsca pozwoli, poprzez budowę dużego węzła przesiadkowego w postaci Centrum Komunikacyjnego, zintegrować ze sobą transport autobusowy i kolejowy.

Publikowane są m.in. artykuły związane z reaktywacją i rozbudową transportu kolejowego – aglomeracyjnego „Ożywienie Zagłębia za pomocą transportu zbiorowego” – publikacja Instytutu Ekonomicznego na terenie powiatów Zagłębia.

Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł.]
1.	2012	Projekt „Usuwanie barier w regionalnym kolejowym transporcie pasażerskim Inter-Regio-Rail” – realizacja zadania „Jeden bilet – jedna taryfa”	18 180,20

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

Cel krótkoterminowy: Redukcja niskiej emisji z sektora komunalnego																																									
ZADANIA WŁASNE:																																									
Dalsze prowadzenie termomodernizacji budynków użyteczności publicznej wraz z modernizacją systemów grzewczych.																																									
<i>Realizacja zadania:</i>																																									
Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł.]																																						
1.	2011	Termomodernizacja i remont elewacji budynku internatu Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Rudnej	65 536,74																																						
ZADANIA KOORDYNOWANE:																																									
Usprawnienie systemu kontroli przestrzegania przepisów dot. ochrony środowiska, w tym ochrony powietrza.																																									
<i>Realizacja zadania:</i>																																									
Starosta Lubiąński w ramach bieżącej działalności w latach 2011-2012 wydał następującą ilość pozwoleń na emisję gazów i pyłów do powietrza:																																									
<ul style="list-style-type: none"> - 2011r.: 2 decyzje zmieniające pozwolenie na wprowadzenie gazów i pyłów do powietrza, 2 pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, - 2012r.: 2 pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza. 																																									
Rozbudowa sieci gazowej.																																									
<i>Realizacja zadania:</i>																																									
Zadanie realizowane przez gminy z terenu powiatu lubińskiego oraz Zakłady Gazownicze. Na przestrzeni badanych lat ulegały zmianie wskaźniki zaopatrzenia w gaz Powiatu Lubiąńskiego:																																									
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Parametr</th> <th rowspan="2">Jdn</th> <th colspan="2">Rok</th> </tr> <tr> <th>2010</th> <th>2011</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>długość czynnej sieci ogółem</td> <td><i>m</i></td> <td>388 195</td> <td>391 552</td> </tr> <tr> <td>długość czynnej sieci przesyłowej</td> <td><i>m</i></td> <td>35 086</td> <td>35 086</td> </tr> <tr> <td>długość czynnej sieci rozdzielczej</td> <td><i>m</i></td> <td>353 109</td> <td>356 466</td> </tr> <tr> <td>czynne połączenia do budynków</td> <td><i>szt</i></td> <td>6 033</td> <td>6 219</td> </tr> <tr> <td>odbiorcy gazu</td> <td><i>gosp.dom</i></td> <td>31 170</td> <td>31 398</td> </tr> <tr> <td>odbiorcy ogrzewający mieszkania gazem</td> <td><i>gosp.dom</i></td> <td>5 007</td> <td>4 908</td> </tr> <tr> <td>zużycie gazu</td> <td><i>tys. m³</i></td> <td>15 184,8</td> <td>14 306,0</td> </tr> <tr> <td>zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań</td> <td><i>tys. m³</i></td> <td>8 143,5</td> <td>7 315,3</td> </tr> </tbody> </table>				Parametr	Jdn	Rok		2010	2011	długość czynnej sieci ogółem	<i>m</i>	388 195	391 552	długość czynnej sieci przesyłowej	<i>m</i>	35 086	35 086	długość czynnej sieci rozdzielczej	<i>m</i>	353 109	356 466	czynne połączenia do budynków	<i>szt</i>	6 033	6 219	odbiorcy gazu	<i>gosp.dom</i>	31 170	31 398	odbiorcy ogrzewający mieszkania gazem	<i>gosp.dom</i>	5 007	4 908	zużycie gazu	<i>tys. m³</i>	15 184,8	14 306,0	zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	<i>tys. m³</i>	8 143,5	7 315,3
Parametr	Jdn	Rok																																							
		2010	2011																																						
długość czynnej sieci ogółem	<i>m</i>	388 195	391 552																																						
długość czynnej sieci przesyłowej	<i>m</i>	35 086	35 086																																						
długość czynnej sieci rozdzielczej	<i>m</i>	353 109	356 466																																						
czynne połączenia do budynków	<i>szt</i>	6 033	6 219																																						
odbiorcy gazu	<i>gosp.dom</i>	31 170	31 398																																						
odbiorcy ogrzewający mieszkania gazem	<i>gosp.dom</i>	5 007	4 908																																						
zużycie gazu	<i>tys. m³</i>	15 184,8	14 306,0																																						
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	<i>tys. m³</i>	8 143,5	7 315,3																																						
<i>(dane na podstawie www.stat.gov.pl - w czasie przygotowywania dokumentu nie były jeszcze dostępne dane za 2012 rok – będą dostępne w III kwartale 2013r.)</i>																																									
Kontynuacja programów edukacyjnych uświadamiających problemy ochrony powietrza.																																									
<i>Realizacja zadania:</i>																																									
W ramach realizacji zadania podjęto działania zmierzające do popularyzacji m.in. zmniejszenia emisji z pieców domowych, głównie przez modernizację posiadanego systemu ogrzewania z wymianą kotłów grzewczych, oszczędności energii w gospodarstwach domowych, konieczności przeprowadzania termomodernizacji w budynkach prywatnych. Zadanie realizowane we współpracy z lokalnymi środkami przekazu.																																									
Cel krótkoterminowy: Ograniczenie niskiej emisji																																									
ZADANIA KOORDYNOWANE:																																									
Promocja czystych ekologicznie systemów grzewczych.																																									
<i>Realizacja zadania:</i>																																									
W zakres działań promocyjnych i edukacyjnych wpisują się m.in. prowadzenie akcji edukacyjnych wśród mieszkańców, kształtowanie proekologicznych zachowań: segregacji śmieci, dbanie o czystość własnego osiedla, niespalanie odpadów w paleniskach domowych, zmiana systemów																																									

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

grzewczych na ekologiczne, wprowadzanie programu finansowych zachęt dla mieszkańców, którzy zlikwidują piece kaflowe i kotłownie na węgiel, ułatwienie przyłączania domów do sieci PEC i podejmowanie starań o dotacje z UE na ten cel.

Informacje nt. czystych ekologicznych systemów grzewczych prezentowane są m.in. na stronach internetowych gmin z terenu powiatu lubińskiego.

Doprowadzenie gazu do jak największej ilości użytkowników, co pozwoli na zmniejszenie ilości kotłowni węglowych.

Realizacja zadania:

Realizacja zadania opisana w zadaniu wyżej.

Cel krótkoterminowy: Zmniejszenie emisji zorganizowanej z zakładów przemysłowych i ciepłowniczych

ZADANIA KOORDYNOWANE:

Instalowanie urządzeń do redukcji zanieczyszczeń powstających w procesie spalania paliw, Wdrożenie przedsięwzięć modernizacyjnych systemów energetycznych tj.: ciepłowniczych, elektroenergetycznych i gazowniczych.

Realizacja zadania:

Zasady dążenia do zapobiegania i zmniejszania zanieczyszczenia powietrza spowodowanego emisją z zakładów przemysłowych zostały określone w dyrektywie Rady 84/360/EWG. Dyrektywa ta realizuje zasadę prewencji i regułę ostrożności, uzupełniając ją koncepcją BATNEEC (najlepsza dająca się zastosować technologia nie wymagająca nadmiernych kosztów). Najnowszy sposób rozumienia tej koncepcji jest zawarty w dyrektywie Rady nr 96/61/EWG z dnia 24 września 1996 r. w sprawie zintegrowanego zapobiegania i kontroli zanieczyszczeń (IPPC - Integrated Pollution Prevention and Control).

W prawie wspólnotowym wymagania dotyczące jakości urządzeń ochronnych powiązane są ściśle z problematyką dopuszczalnej emisji - emisja jest dopuszczalna, gdy nie można jej zlikwidować lub ograniczyć mimo zastosowania najlepszej dostępnej techniki BAT (Best Available Techniques). Ustawa Prawo ochrony środowiska uwzględnia praktycznie wymagania wszystkich dyrektyw UE.

Najlepsza Dostępna Technika (Best Available Technique - BAT) została zdefiniowana w Dyrektywie (Artykuł 2(11)) w sposób następujący:

- 'najlepsze dostępne techniki' to najefektywniejszy i najbardziej nowoczesny stopień rozwoju danej działalności i metod jej prowadzenia, wskazujący na praktyczną możliwość zastosowania danych technik do zapewnienia, co do zasady podstaw dla określania granicznych wartości emisji ustalonych w celu zapobiegania i, tam gdzie to nie jest w praktyce możliwe, w celu generalnego obniżenia emisji i jej oddziaływania na środowisko jako całość,
- 'techniki' obejmują zarówno zastosowaną technologię, jak i sposób, w jaki instalacja została zaprojektowana, zbudowana, jest utrzymywana, eksploatowana i wycofana z eksploatacji,
- 'dostępne' techniki oznacza techniki, opracowane w stopniu pozwalającym na wprowadzenie ich do odnośnego sektora przemysłowego, na warunkach ekonomicznie i technicznie uzasadnionych, przy uwzględnieniu kosztów i korzyści, niezależnie od tego czy techniki te są czy też nie są wykorzystywane i opracowywane w danym państwie członkowskim, o ile są one rozsądnie dostępne dla danego podmiotu.

Oceny oddziaływania na środowisko, decyzje środowiskowe dla planowanych przedsięwzięć są realizowane przez organy administracji oraz opiniowane przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu oraz przez Państwowego Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu.

5.3.3 Ochrona przed hałasem

Cel krótkoterminowy: Zmniejszenie zagrożenia ponadnormatywnym hałasem, emitowanym głównie przez środki transportu.

ZADANIA KOORDYNOWANE:

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

Ograniczenie hałasu poprzez zastosowanie ekranów akustycznych oraz pasów zieleni wzdłuż uciążliwych odcinków dróg (nowobudowanych lub w istotny sposób modernizowanych).

Realizacja zadania:

Zadanie administratorów dróg, głównym celem zadania jest obniżenie poziomu hałasu w środowisku. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub, co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany. Hałas uważa się za czynnik zanieczyszczający środowisko, wobec którego przyjmuje się takie same ogólne zasady, obowiązki i formy postępowania jak do pozostałych zanieczyszczeń i związanych z nimi dziedzin ochrony środowiska. Oceny i obserwacji zmian stanu akustycznego środowiska dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska (Prawo ochrony środowiska art. 117).

Generalnie terenami podlegającymi ochronie akustycznej są tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, zagrodowej bez i z usługami rzemieślniczymi, oraz tereny szpitali, szkół, uzdrowisk i rekreacyjno-wypoczynkowe. Klimat akustyczny powiatu lubińskiego kształtowany jest w dużej mierze przez ruch komunikacyjny drogowy, który jest źródłem hałasu związanym przede wszystkim z dynamicznym rozwojem motoryzacji, a tym samym wzrostem natężenia pojazdów ogółem w ruchu lokalnym i tranzytowym.

W 2011r. i 2012r. nie wydano decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu. Oddziaływanie akustyczne uzgadniane było na etapie uzgadniania nowych przedsięwzięć bądź wprowadzania zmian w istniejących źródłach emisji.

Pomiary i monitoring hałasu na terenie powiatu lubińskiego prowadzone są przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu oraz Dolnośląską Służbę Dróg i Kolei we Wrocławiu. Wyniki badań opisane zostały wyżej w rozdziale 3.

Monitorowanie poziomu hałasu w jednostkach gospodarczych.

Realizacja zadania:

Zadanie realizowane przez WIOŚ we Wrocławiu, Delegatura w Legnicy. W ramach kontroli przeprowadzanych w latach 2011 i 2012 na terenie powiatu lubińskiego nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie oddziaływania hałasu (na podstawie wykazu kontroli Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Delegatura w Legnicy).

Uwzględnienie zapisów dotyczących ochrony przed hałasem w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Realizacja zadania:

Zadanie realizowane przez gminy z terenu powiatu lubińskiego w ramach aktualizacji gminnych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin. Stan zagrożenia hałasem przemysłowym ulega ciągłym zmianom, co wiązać należy z przebiegającym procesem restrukturyzacji gospodarki. Jedną z konsekwencji przeobrażeń w gospodarce jest utrzymujący się wzrost zagrożenia akustycznego dla środowiska przez niewielkie zakłady produkcyjne, usługowe i gastronomiczne. Emitują one hałas o relatywnie niewysokim poziomie (przy niewielkich przekroczeniach wartości normatywnych) i niewielkim zasięgu oddziaływania, jednakże ich lokalizacja w pobliżu terenów wymagających ochrony akustycznej powoduje, iż stają się one obiektami uciążliwymi akustycznie o charakterze lokalnym.

Obowiązujące w kraju procedury lokalizacyjne pozwalają na skuteczne egzekwowanie ograniczeń emisji hałasu w nowo powstających obiektach przemysłowych oraz drogowych. Dotyczy to również obiektów modernizowanych i rozbudowywanych. Wszystko to skutecznie eliminuje powstawanie nowych obiektów emitujących ponadnormatywny hałas do środowiska. Zadanie realizowane na bieżąco na etapie aktualizacji gminnego planu zagospodarowania przestrzennego.

Ograniczenie uciążliwości akustycznej pochodzącej ze źródeł przemysłowych odbywa się głównie na drodze administracyjnej, uprawniony organ (Starosta) wydaje decyzję ograniczającą emisję hałasu do określonego poziomu. W zakresie hałasu przemysłowego, jak wykazują kontrole, obserwuje się wyraźnie obniżenie emisji z zakładów produkcyjnych. Jest to efekt głównie wprowadzania nowych technologii oraz warunków, jakie musi spełniać inwestor w zakresie ochrony przed hałasem w przypadku nowych inwestycji. Dużą i zauważalną uciążliwość wnoszą

ciągi komunikacyjne. Gwałtowny rozwój motoryzacji spowodował zmiany klimatu akustycznego, które ulegają postępującemu pogorszeniu.

W utrzymaniu dotychczasowego standardu akustycznego dużą rolę odgrywają mieszkańcy oraz służby kontrolne, odpowiedzialne za kontrole (pomiar) w przypadku zgłoszeń pogorszenia się klimatu akustycznego. Pomiar tak planowe, jak i interwencyjne, są wykonywane głównie przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Poprawiające się standardy życia mieszkańców – również w zakresie komfortu akustycznego w miejscu zamieszkania i pracy, sprawia, że najczęściej to właśnie mieszkańcy danego terenu zwracają baczniejszą uwagę na pojawiający się wzrost hałasu w ich otoczeniu. Zadanie zakładane jest do zrealizowania w perspektywie długoterminowej, w ścisłej współpracy z gminami z terenu powiatu lubińskiego.

5.3.4. Ochrona przed promieniowaniem niejonizującym.

Cel krótkoterminowy: Kontrola poziomu promieniowania elektromagnetycznego i wprowadzenie działań ograniczających jego oddziaływanie na środowisko

ZADANIA KOORDYNOWANE:

Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed promieniowaniem oraz lokalizacji stacji bazowych.

Realizacja zadania:

Realizacja zadania na etapie przygotowywania i aktualizacji planów zagospodarowania przestrzennego gmin.

Określenie aktualnego poziomu elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego w miejscach jego potencjalnego oddziaływania.

Realizacja zadania:

Zadanie realizowane na bieżąco przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Wyniki monitoringu umieszczane są w rocznych biuletynach publikowanych przez WIOŚ oraz na bieżąco dostępne na stronie internetowej WIOŚ we Wrocławiu.

Wykonanie badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku jest zadaniem Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu, który został ustawowo zobowiązany do wykonywania zadań związanych z okresowymi badaniami kontrolnymi poziomów pól elektromagnetycznych. Wykonano badania pól elektromagnetycznych w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz. 1645).

Wyniki pomiarów promieniowania elektromagnetycznego na terenie powiatu lubińskiego przedstawione zostały w rozdz. 3.

5.3.5 Gospodarka odpadami

Cel długoterminowy: Ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko

Cel krótkoterminowy: Zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów i wprowadzenie systemu ich odzysku lub unieszkodliwiania

ZADANIA WŁASNE:

Organizacja selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (pojemniki na szkło, plastik, papier itp.)

Realizacja zadania:

Wszystkie gminy powiatu lubińskiego mają zorganizowane i wdrożone systemy selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

W poniższej tabeli przedstawiono sposoby prowadzenia selektywnych zbiórek odpadów na terenie poszczególnych gmin w latach 2011-2012.

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

Gmina	System selektywnej zbiórki surowców wtórnych	Zbierane frakcje	Inne rodzaje odpadów zbieranych selektywnie	
			niebezpieczne	pozostałe
m. Lubin	pojemnikowy	- papier i tektura, - tworzywa sztuczne, - szkło	- ZSEiE, - zużyte baterie, - przeterminowane leki	- bioodpady zielone, - odpady wielkogabarytowe
Lubin	pojemnikowy	- tworzywa sztuczne, - szkło	- ZSEiE, - zużyte baterie,	- odpady wielkogabarytowe
Rudna	pojemnikowy	- papier i tektura, - tworzywa sztuczne, - szkło	- ZSEiE, - zużyte baterie, - przeterminowane leki	- odpady wielkogabarytowe, - odpady remontowe, - bioodpady zielone
Ścinawa	pojemnikowy	<u>na terenie miasta:</u> - papier i tektura, - tworzywa sztuczne, - szkło, <u>na terenie gminy:</u> - tworzywa sztuczne, - szkło,	- ZSEiE, - zużyte baterie,	- odpady wielkogabarytowe
<p><u>Objaśnienia:</u> - ZSEiE - zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, - system pojemnikowy - ustawione w wyznaczonych punktach danej gminy „gniazda” z kolorowymi pojemnikami przewidzianymi do selektywnej zbiórki surowców wtórnych</p>				
<p>Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie sposobów postępowania z odpadami komunalnymi wśród młodzieży szkolnej, poszczególnych grup społecznych oraz zachęcenia społeczeństwa do ograniczenia powstawania odpadów</p>				
<p>Realizacja zadania:</p>				
<p>Na terenie gmin powiatu lubińskiego realizowane były następujące działania edukacyjno-informacyjne, mające na celu podniesienie świadomości ekologicznej z zakresu gospodarki odpadami:</p>				
<p>➤ Miasto Lubin</p> <ul style="list-style-type: none"> • coroczny udział w akcji „Sprzątanie Świata” i „Dzień Ziemi”, • przeprowadzanie konkursów ekologicznych w szkołach, • zbiórka zużytych baterii w placówkach oświatowych, • zamieszczanie informacji na temat gospodarki odpadami w siedzibie oraz na stronie internetowej miasta, 				
<p>➤ Gmina Lubin</p> <ul style="list-style-type: none"> • propagowanie w szkołach idei selektywnej zbiórki odpadów, poprzez współorganizowanie konkursów ekologicznych, • zbiórka zużytych baterii w placówkach oświatowych, • organizowanie zbiórek zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, • uczestnictwo w akcji: „Sprzątanie Świata” oraz „Dzień ziemi”, • zamieszczanie informacji na temat gospodarki odpadami w siedzibie oraz na stronie internetowej gminy, 				
<p>➤ Gmina Rudna</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczestnictwo w akcji: „Sprzątanie Świata” oraz „Dzień ziemi”, • zbiórka zużytych baterii w placówkach oświatowych, • zamieszczanie informacji na temat gospodarki odpadami w siedzibie oraz na stronie internetowej gminy oraz w miejscowej prasie „Nowiny Gminne”, 				
<p>➤ Gmina Ścinawa</p> <ul style="list-style-type: none"> • propagowanie w szkołach idei selektywnej zbiórki odpadów, poprzez: organizowanie 				

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

<p>konkursów ekologicznych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczestnictwo w akcji: „Sprzątanie Świata” oraz „Dzień ziemi” • zbiórka zużytych baterii w placówkach oświatowych, <p>zamieszczanie informacji na temat gospodarki odpadami w siedzibie oraz na stronie internetowej gminy.</p>
<p>Objęcie wszystkich mieszkańców powiatu zorganizowaną zbiórką odpadów w celu wyeliminowania powstawania „dzikich wysypisk”</p>
<p><i>Realizacja zadania:</i></p> <p>Zgodnie z obowiązującym prawem, każdy właściciel nieruchomości powinien mieć podpisaną umowę na odbieranie odpadów komunalnych z terenu jego nieruchomości.</p> <p>Procent mieszkańców mających podpisane umowy na odbiór odpadów komunalnych w poszczególnych gminach powiatu lubińskiego na koniec 2012 r. przedstawiał się następująco:</p> <ul style="list-style-type: none"> - m. Lubin – ok. 100 %, - Lubin – ok. 87 %, - Rudna – ok. 98 %, - Ścinawa – ok. 85 %. <p>Pomimo wysokiego odsetka mieszkańców mających podpisane umowy na odbiór odpadów komunalnych - na obszarze gmin powiatu lubińskiego dochodzi do powstawania tzw. „dzikich” wysypisk odpadów - czyli nielegalnych miejsc składowania bądź magazynowania odpadów.</p> <p>W przypadku lokalizacji „dzikiego” wysypiska na terenie danej gminy, ustalany jest sprawca czynu. Sprawca zobowiązany jest do uprzątnięcia zanieczyszczonego odpadami terenu na własny koszt. Jeżeli nie uda się ustalić sprawcy, a jest to teren podlegający gminie, to koszt usunięcia odpadów pokrywany jest z budżetu gminy. Natomiast jeżeli odpady zlokalizowane są na terenie prywatnym (a sprawcy również nie ustalono), koszty wywozu odpadów zobowiązany jest pokryć właściciel tego terenu.</p> <p>Nadmienić należy, że „dzikie” składowiska pojawiają się często w miejscach, z których wcześniej już je likwidowano.</p> <p>W latach 2011-2012 na terenie gmin powiatu lubińskiego zostały zlikwidowane następujące ilości nielegalnych składowisk odpadów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • miasto Lubin - ok. 30-36 miejsc na rok, • gmina Lubin - ok. 20 miejsc na rok, • gmina Rudna - ok. 5-10 miejsc na rok, • gmina Ścinawa - ok. 2-3 miejsca na rok.
<p>Wprowadzenie procedury przydomowego kompostowania odpadów ulegających biodegradacji</p>
<p><i>Realizacja zadania:</i></p> <p>Mieszkańcy terenów wiejskich oraz niektórych posesji jednorodzinnych w miastach, zagospodarowują odpady ulegające biodegradacji we własnym zakresie na wykonanych samodzielnie kompostownikach przydomowych.</p>
<p>Prowadzenie działań zmierzających do zmniejszenia ilości odpadów trafiających na składowiska</p>
<p><i>Realizacja zadania:</i></p> <p>Wszelkie działania związane z selektywną zbiórką odpadów oraz edukacją ekologiczną podejmowane na terenie wszystkich gmin powiatu lubińskiego, przyczyniają się do stopniowego zmniejszania ilości odpadów kierowanych do składowania. Również budowa nowych lub rozbudowa i modernizacja istniejących instalacji przyczynia się do tego, że coraz większa część zbieranych odpadów, może zostać zagospodarowana w sposób inny niż składowanie.</p>
<p>Racjonalne gospodarowanie odpadami poflotacyjnymi</p>
<p><i>Realizacja zadania:</i></p> <p>Na terenie gminy Rudna znajduje się większa część obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych „Żelazny Most”, zajmując 9,18 km² jej powierzchni (co stanowi ok. 58,6% pow. obiektu). Pozostała część położona jest na terenie gmin Polkowice i Grębocice (powiat polkowicki). Administratorem wspomnianego składowiska jest KGHM Polska Miedź S.A. Oddział Zakład Hydrotechniczny, którego podstawowe zadania związane są z gospodarką wodno-szlamową Zakładów Wzbogacania Rud, prowadzących wzbogacanie urobku górniczego rud</p>

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

miedzi metodą flotacji.

W wyniku wzbogacania powstają koncentraty miedzi, stanowiące niewielką część wagi urobku (ok. 4-6%) - większość wydobytej skały jest odpadem.

Odpady z flotacji mają postać płynnego szlamu i transportowane są rurociągami na składowisko „Żelazny Most”. Rocznie deponowane jest ok. 20-26 mln ton odpadów z flotacji - z tego ok. 75% wykorzystywanych jest do dalszej nadbudowy zapór, uszczelniania czaszy zbiornika oraz do neutralizacji odpadowego kwasu siarkowego, a ok. 25% podlega unieszkodliwianiu.

W centralnej części składowiska utworzony jest akwen, który pełni funkcję zarówno osadnika klarującego wody nadosadowe jak i zbiornika retencyjno-dozującego nadmiar wody kopalniano-technologicznej w obiegu.

Zwiększenie stopnia gospodarczego wykorzystania odpadów flotacyjnych wpływa na zmniejszenie tempa przyrostu składowiska.

Podstawę działań zmierzających do poprawy stanu środowiska stanowią prowadzony monitoring geotechniczny oraz bieżące obserwacje i badania monitorujące zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, gleb i roślin, wód powierzchniowych i podziemnych oraz stanu zdrowotnego zwierząt gospodarskich.

5.3.6 Ochrona klimatu

Cel krótkoterminowy: Wspieranie inwestycji i działań przyczyniających się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych

Realizacja zadania:

Realizacja zadania opisana w rozdziale 5.3.2.

5.3.7 Edukacja ekologiczna

Cel długoterminowy: Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa w celu uzyskania aprobaty dla działań proekologicznych podejmowanych przez władze publiczne

Cel krótkoterminowy: Rozwój edukacji ekologicznej z podziałem na grupy wiekowe i zawodowe

ZADANIA WŁASNE:

Kształcenie kadr samorządowych w zakresie wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju.

Realizacja zadania:

W dobie szybkiego rozwoju technologii informacyjnych, również ochrona środowiska oraz udział społeczeństwa w ochronie środowiska nabierają coraz szerszego wymiaru. Coraz powszechniejszy dostęp już nie tylko do kilku ogólnopolskich kanałów informacyjnych 7/24 (oferujących informacje 7 dni w tygodniu, 24 godziny na dobę), ale również do szerokopasmowego internetu, informatyzacja urzędów administracji – skutkuje postępującym skróceniem czasu dostępu od chwili pojawienia się informacji do momentu dotarcia jej do masowego odbiorcy. Dotyczy to także informacji o środowisku i jego ochronie, zagrożeniach ekologicznych czy udostępnianiu projektów istotnych dla ochrony środowiska dokumentów.

Pracownicy urzędów gmin z terenu powiatu lubińskiego oraz Starostwa Powiatowego w Lubinie uczestniczą na bieżąco w szkoleniach z zakresu szeroko rozumianej ochrony środowiska, w tym organizowanych nieodpłatnie przez administrację szczebla powiatowego i wojewódzkiego, przy wykorzystaniu funduszy unijnych.

ZADANIA KOORDYNOWANE:

Szkolenie środowiska rolniczego w zakresie wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju (w zakresie agroturystyki i rolnictwa ekologicznego).

Realizacja zadania:

Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu realizuje na obszarach wiejskich województwa dolnośląskiego zadania z zakresu doradztwa rolniczego. Podstawowym zadaniem Ośrodka jest doradztwo rolnicze, obejmujące działania w zakresie rolnictwa, rozwoju wsi, rynków

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

rolnych oraz wiejskiego gospodarstwa domowego, mającego na celu poprawę poziomu dochodów rolniczych oraz podnoszenie konkurencyjności rynkowej gospodarstw rolnych, wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, a także podnoszenie poziomu kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Organizowane były m.in. szkolenia na tematy:

- możliwości i rodzaje roślin wykorzystywanych na cele energetyczne,
- program rolno środowiskowy i zasady prowadzenia rejestru zabiegów agrotechnicznych,
- popularyzacja ekologicznych metod produkcji, przetwórstwa i marketingu żywności ekologicznej,
- nowe technologie i trendy w rolnictwie,
- wykorzystywanie energii z lokalnych źródeł odnawialnych i proekologiczne rozwiązania grzewcze,
- produkty regionalne i tradycyjne szansą rozwoju wsi dolnośląskiej,
- stosowanie środków ochrony roślin przy użyciu spryskiwacza,

Szkolenia organizowane są również przez Dolnośląską Izbę Rolniczą, m.in. nt. szacowania szkód łowieckich.

Na terenie powiatu lubińskiego funkcjonuje szereg gospodarstw agroturystycznych. Powiat promuje zagadnienia związane z agroturystyką m.in. na swojej stronie internetowej, poszczególne gminy z terenu powiatu lubińskiego promują rozwój agroturystyki na swoich terenach.

Szkolenia urzędników gmin i powiatu w aspekcie integracji z UE.

Realizacja zadania:

Pracownicy urzędów gmin z terenu powiatu lubińskiego oraz Starostwa Powiatowego w Lubinie uczestniczą na bieżąco w szkoleniach z zakresu absorpcji i wykorzystania funduszy unijnych, organizowanych przez administrację szczebla powiatowego i wojewódzkiego, przy wykorzystaniu funduszy unijnych.

Wydawanie broszur informacyjnych opisujących miejsca o cennych walorach przyrodniczych na terenie powiatu.

Realizacja zadania:

Informacje o cennych walorach na terenie powiatu lubińskiego zostały umieszczone na stronie internetowej Powiatu.

Promowanie opakowań wielokrotnego użytku (kupowanie produktów w szklanych opakowaniach, zabieranie koszyków na zakupy lub materiałowe siatki).

Realizacja zadania:

Organizacja selektywnej zbiórki leży poza kompetencjami powiatu. Zadania z tego zakresu realizowane są przez podmioty posiadające decyzje na odbiór odpadów komunalnych, wydawane przez prezydenta, burmistrza lub wójta danej gminy.

Na szczeblu powiatowym realizowane są następujące działania edukacyjno-informacyjne w ramach ogólnodostępnych akcji, mające na celu podniesienie świadomości ekologicznej z zakresu:

gospodarki odpadami komunalnymi:

- rozwijanie umiejętności selektywnej zbiórki surowców wtórnych u źródła w gospodarstwach domowych,
- podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez popularyzację wiedzy o możliwościach segregacji, zagospodarowania, zbiórki odpadów komunalnych.

gospodarki odpadami niebezpiecznymi, dotyczące:

- minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych poddawanych procesom unieszkodliwiania poprzez składowanie,
- organizacji nowych i rozwój istniejących systemów zbierania odpadów niebezpiecznych ze źródeł rozproszonych odpadów komunalnych (gospodarstwa domowe),
- konieczności prowadzenia przez przedsiębiorców oraz instytucje selektywne zbieranie odpadów niebezpiecznych z podziałem na poszczególne grupy.

Dalsza promocja i wdrażanie selektywnej zbiórki odpadów wśród mieszkańców.

Realizacja zadania:

Zadanie realizowane przez gminy z terenu powiatu lubińskiego, przedsiębiorstwa komunalne oraz organizacje pozarządowe.

Promocja proekologicznych źródeł energii oraz informowanie społeczeństwa w zakresie

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

pozyskiwania środków z funduszy pomocowych.
Realizacja zadania:
<p>Zadanie realizowane głównie przez gminy i organizacje pozarządowe z terenu powiatu lubińskiego.</p> <p>W odnawialne źródła energii chce inwestować gmina Lubin, która przystąpiła do międzynarodowego projektu "Green Twinning". Celem projektu jest m.in. wzmocnienie władz lokalnych w zakresie zrównoważonego rozwoju energetycznego. Projekt, którego realizacja potrwa w okresie od kwietnia 2012 r. do marca 2014 r., ma na celu wsparcie wdrażania inicjatywy Komisji Europejskiej pn. Porozumienie Burmistrzów poprzez wzmocnienie kompetencji władz lokalnych w zakresie opracowania i wdrażania lokalnych strategii/planów zrównoważonego rozwoju energetycznego. Cel ten będzie realizowany poprzez wymianę doświadczeń, twinning pomiędzy „miastami doświadczonymi” (miasta i gminy hiszpańskie) a „miastami/gminami uczącymi się” (37 miast i gmin z nowych Państw Członkowskich UE) oraz bezpośrednio wsparcie ze strony krajowego koordynatora, którym jest Stowarzyszenie Gmin Polska Sieć „Energie Cités”. Gmina Lubin pod kątem energii odnawialnych zmienia plany zagospodarowania przestrzennego i wyznacza nowe tereny pod inwestycje związane z odnawialnymi źródłami energii, takimi jak silownie wiatrowe i biogazownie.</p> <p>Wiele gmin korzysta ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, przy instalacji m.in. kolektorów słonecznych. Kolektory słoneczne mogą być wykorzystywane do ogrzewania wody użytkowej, wspomaganie centralnego ogrzewania oraz do podgrzewania wody basenowej. M.in. mieszkańcy gminy Ścinawa, którzy są zainteresowani instalacją kolektorów słonecznych na swoich budynkach mieszkalnych, mogą skorzystać z 60-proc. dotacji. Program został stworzony w 2008 r., by wspierać i promować odnawialne źródła energii.</p> <p>W ramach wspierania i promocji wykorzystania odnawialnych źródeł energii gościli w Polsce przedstawiciele austriackich gmin, którzy na otwartych spotkaniach przybliżyli tematykę budowy obiektów biogazowni i ich eksploatacji z wykorzystaniem odpadów komunalnych i z produkcji rolno - spożywczej (m.in. odpadowa masa roślinna taka jak trawa, kukurydza, ziemniaki, resztki żywności, odchody zwierzęce). W ramach wizyty odbyły się otwarte spotkania z zaproszonymi gośćmi z Austrii: w pierwszym, które odbyło się 11 kwietnia 2012 r. uczestniczyli mieszkańcy gmin: Lubin, Miłkowice, Ruja i Kunice. Przygotowane zostały również prezentacje multimedialne „Energia odnawialna jako alternatywa dla paliw kopalnych oraz baza dla niezależności energetycznej – na przykładzie osiągnięć gmin austriackich” i „Odpady jako źródło ciepła i energii elektrycznej”.</p>
Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych powiatu.
Realizacja zadania:
<p>Na terenie powiatu lubińskiego w latach 2011-2012 prowadzono następujące akcje i działania na rzecz mieszkańców i ochrony środowiska przyrodniczego powiatu :</p> <ul style="list-style-type: none">- Sprzątanie Świata - przeznaczono środki na zakup niezbędnych materiałów tj.: worki do zbiórki odpadów, rękawice ochronne, materiały edukacyjne dla zainteresowanych,- udostępnianie materiałów o charakterze edukacji ekologicznej i umożliwienie zdobycia informacji o środowisku w oparciu o zgromadzoną literaturę i dokumentację,- konsultacje ze służbami Starosty wykorzystywane przez kadry nauczycielskie w ramach prowadzenia edukacji szkolnej,- współorganizowanie szkoleń i warsztatów dla młodzieży lub nauczycieli, <p>W/w działania proekologiczne odbywają się zazwyczaj co roku.</p>
Cel krótkoterminowy: Prowadzenie programów edukacji ekologicznej w szkołach
ZADANIA KOORDYNOWANE:
Prowadzenie kółek zainteresowań o tematyce ekologicznej wśród młodzieży.
Realizacja zadania:
<p>Zadanie realizowane głównie przez placówki oświatowe z terenu powiatu lubińskiego. W zakresie pomocy udzielanej placówkom oświatowym m.in. przez przekazywanie literatury, materiałów, informacji związanych z ochroną środowiska w zadaniu uczestniczą urzędy gmin z terenu powiatu lubińskiego oraz Starostwo Powiatowe w Lubinie.</p>

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

Organizowanie konkursów szkolnych i międzyszkolnych o tematyce ekologicznej.			
<i>Realizacja zadania:</i>			
Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł.]
1.	2011	Przygotowanie i druk materiałów edukacyjnych z zakresu ekologii, organizacja konferencji i seminariów, promocja powiatu	984,00
2.	2011	Zakup literatury, publikacji i czasopism z zakresu ekologii (dla szkół, bibliotek oraz Wydziału Rolnictwa i Ochrony Środowiska)	1 925,07
3.	2012	Przygotowanie i druk materiałów edukacyjnych z zakresu ekologii, organizacja konferencji i seminariów, promocja powiatu	1 200,00
4.	2012	Zakup literatury, publikacji i czasopism z zakresu ekologii	1 113,95
5.	2012	Zakup nagród w ramach akcji promujących ekologiczne środki transportu, w tym „Dzień bez samochodu”	4 896,92
Organizowanie wycieczek szkolnych do oczyszczalni ścieków, na składowiska odpadów, do zakładów przemysłowych, Opieka szkół nad pomnikami przyrody.			
<i>Realizacja zadania:</i>			
Zadanie realizowane przez placówki oświatowe z terenu powiatu lubińskiego.			
Wspieranie „Zielonych szkół”.			
<i>Realizacja zadania:</i>			
Zadanie realizowane przez przedsiębiorstwa oraz samorządy z terenu powiatu lubińskiego. M.in. Fundacja Polska Miedź sfinansowała wyjazd na „zielone szkoły” dla uczniów szkół podstawowych w Żukowicach, Kotli i Krotoszycach, jako element prowadzonego przez KGHM – Programu Promocji Zdrowia i Przeciwdziałania Zagrożeniom Środowiskowym. Program zakłada w pierwszej kolejności pomoc gminom mniej zasobnym i bezpośrednio przylegającym do hut. Na te cele przekazano blisko 300 tys. zł. Dzięki pomocy Fundacji zostały także zrealizowane działania szkoleniowo-prewencyjne oraz zajęcia z zakresu ekologii wśród dzieci i młodzieży.			
Budowa i wieszanie karmników i skrzynek lęgowych dla ptaków oraz ich dokarmianie.			
<i>Realizacja zadania:</i>			
Zadanie realizowane przez placówki oświatowe oraz Nadleśnictwa Lubin, Legnica i Głogów.			
Kontynuacja akcji” Sprzątanie Świata” i współdziałania w jej organizowaniu.			
<i>Realizacja zadania:</i>			
Dofinansowanie Akcji „Sprzątanie Świata” i coroczne przeprowadzanie tej akcji ma celu: - wzrost świadomości ekologicznej, - wzrost zainteresowania środowiskiem i przyrodą, - poszerzenie wiedzy dotyczącej czystości i porządku w najbliższym otoczeniu.			
Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł.]
1.	2011	Dotacje na organizację i dofinansowanie akcji „Sprzątanie Świata”	5 649,18
2.	2012	Dotacja na organizację akcji „Sprzątanie Świata”	5 999,01
5.3.8 Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych			
Cel długoterminowy: Wprowadzanie celów ochrony środowiska i priorytetów polityki ekologicznej państwa do dokumentów strategicznych powiatu.			
W 2008 r. zostało reaktywowane działanie Komisji ds. Ocen Oddziaływania na środowisko przy Ministrze Środowiska głównie w celu analizowania dokumentów strategicznych. Stanowi to ważny krok w kierunku egzekwowania prawa w tym zakresie.			

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

W latach 2009-2012 jest konieczny rozwój metodologii wykonywania ocen oddziaływania na środowisko dla dokumentów strategicznych oraz szkolenia dla projektodawców tych dokumentów oraz dla osób oceniających. Głównym celem strategicznym jest doprowadzenie do sytuacji, w której projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki będą, zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem, poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny będą uwzględniane w ostatecznych wersjach tych dokumentów. Dokumenty te, zgodnie z art. 40 ustawy - Prawo ochrony środowiska, powinny być poddawane tzw. strategicznym ocenom oddziaływania na środowisko w celu sprawdzenia, czy rozwiązania w nich zawarte nie przyniosą zagrożenia dla środowiska teraz i w przyszłości.

5.3.9 Zadania inne (w tym m.in. zapobieganie poważnym awariom).

Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł.]
1.	2011	Komenda Powiatowej Straży Pożarnej w Lubinie	3 971 963,85
2.	2011	Zakup urządzeń i oprogramowania do „Systemu Komunikacji Statusowej”	18 100,00
3.	2011	Ochotnicze Straże Pożarne	53 000,00
4.	2011	Turniej wiedzy pożarniczej „Młodzież Zapobiega pożarom”	2 499,99
5.	2011	Zawody sportowo-pożarnicze	1 999,92
6.	2011	Usuwanie skutków nadzwyczajnych zagrożeń środowiska na terenie Powiatu Lubińskiego	589,46
7.	2012	Ochotnicze Straże Pożarne – wydatki majątkowe – dotacje dla Gminy Rudna, Lubin, Ścinawa na zakup sprzętu i wyposażenia do działań ratowniczych	94 384,40
8.	2012	Turniej Wiedzy Pożarniczej „Młodzież zapobiega pożarom”	2 490,84
9.	2012	Zakup nagrzewnicy olejowej	4 485,20

5.4 Nakłady na ochronę środowiska w powiecie lubińskim w latach 2010-2012.

Ponoszone rokrocznie nakłady na ochronę środowiska w powiecie lubińskim składają się głównie ze środków własnych powiatu, środków z funduszy ekologicznych oraz pożyczek i kredytów krajowych.

W strukturze nakładów na ochronę środowiska wg GUS dominują wydatki majątkowe inwestycyjne, utrzymanie zieleni w miastach i gminach, gospodarka ściekowa i ochrona wód oraz gospodarka odpadami (na dzień przygotowania Raportu nie są jeszcze dostępne w GUS dane za rok 2013).

Tabela 15. *Nakłady na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w powiecie lubińskim w latach 2010-2012.*

Lp.	Nakłady	2010	2011	2012
		zł		
1.	Ogółem	25 449 934,70	26 723 018,17	b.d*
2.	Wydatki majątkowe inwestycyjne	6 994 339,14	7 603 065,65	b.d*
3.	Utrzymanie zieleni w miastach i gminach	2 728 381,71	3 707 849,07	b.d*
4.	Gospodarka ściekowa i ochrona wód	2 054 803,83	1 026 503,79	b.d*
5.	Gospodarka odpadami	11 397,39	66 593,07	b.d*

Źródło: www.stat.gov.pl

*w czasie opracowywania dokumentu nie były dostępne dane statystyczne za 2012 rok – będą one dostępne w III kwartale 2013 roku

6. MONITORING SKUTKÓW REALIZACJI PROGRAMU I JEGO AKTUALIZACJI

W Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Lubińskiego nie zostały określone skwantyfikowane wskaźniki postępów i skutków realizacji ww. programu w postaci tabeli monitorowania. Zaproponowana w raporcie tabela monitorowania zawiera zestaw wskaźników obejmujący wszystkie istotne komponenty środowiska, w oparciu o dane aktualnie dostępne, co pozwala na szerokie obrazowanie kategorii ilościowych i jakościowych, powszechnych w ocenianiu stanu środowiska. Pozyskanie danych wskaźnikowych opiera się głównie na standardowo dostępnych źródłach: danych regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego, danych z raportów Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu, a także danych otrzymanych bezpośrednio od jednostek terenowych. Na podstawie tak przygotowanego zestawu wskaźników możliwe jest proste określenie tendencji zmian w poszczególnych komponentach środowiska. W aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lubińskiego, sugeruje się przyjęcie poniższej tabeli wskaźników, do określania w kolejnych raportach z programu ochrony środowiska. Poniżej przedstawiono dostępne w czasie przygotowania raportu wskaźniki (część wskaźników za rok 2012 będzie dostępna dopiero w IV kwartale 2013 roku). Przedstawione wskaźniki zostały ustalone na podstawie danych pozyskanych w GUS oraz na podstawie ustaleń dokonanych w opracowaniu.

Tabela 16. Wskaźniki monitoringu dla powiatu lubińskiego.

Lp.	Wskaźniki	Jednostka	2010	2011*
1.	klasa jakości wód powierzchniowych/stan i potencjał ekologiczny	Klasa/potencjał i stan ekologiczny	II, poniżej stanu dobrego/umiarkowany	III, IV, słaby/umiarkowany
2.	klasa jakości wód podziemnych /stan chemiczny	Klasa/stan chemiczny	I-III/dobry	II-III
3.	długość sieci wodociągowej	km	462,8	470,1
4.	połączenia sieci wodociągowej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	sztuk	9 960	10 655
5.	ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	105 042	105 138
6.	woda dostarczona gospodarstwom domowym	tys. m ³	3 659,9	3 358,8
7.	zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³ /rok	34,2	31,4
8.	zużycie wody w przemyśle	tys.m ³ /rok	29 595	29 532
9.	długość sieci kanalizacyjnej	km	588,1	550,4
10.	stosunek długości sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej	/	1,27	1,17
11.	ścieki odprowadzone	tys. m ³	4 448	4 580
12.	ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	98 152	98 612
13.	ścieki oczyszczone komunalne	tys.m ³	4 448	4 580
14.	wartości wskaźników zanieczyszczeń w oczyszczonych ściekach oczyszczonych: BZT ₅	kg/rok,	24 710	23 983

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU LUBIŃSKIEGO ZA LATA 2011-2012**

	ChZT, zawiesina ogólna, azot ogólny fosfor ogólny osady ściekowe	kg/rok, kg/rok, kg/rok, kg/rok, Mg/rok	148 470 45 821 35 195 3 618 1 730	161 764 45 022 35 710 3 887 1 598
15.	ludność obsługiwana przez oczyszczalnie	osób	98 436	99 068
16.	ścieki oczyszczone przemysłowe	tys.m ³	26 498	21 392
17.	wielkość emisji zanieczyszczeń do powietrza (pyły)	Mg	593	488
18.	wielkość emisji zanieczyszczeń do powietrza (gazy)	Mg	245 463	221 002
19.	długość sieci gazowej rozdzielczej	km	353 109	391 552
20.	czynne połączenia sieci gazowej do budynków mieszkalnych	sztuk	6 033	6 219
21.	ludność korzystająca z sieci gazowej	liczba gosp. domowych	86 930	87 090
22.	zużycie gazu z sieci	tys. m ³	15 184,8	14 306,0
23.	zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	tys. m ³	8 143,5	7 315,3
24.	kubatura budynków ogrzewanych centralnie	tys.m ³	7 254,2	4 923,3
25.	wskaźnik lesistości	%	30,70	30,90
26.	powierzchnia gruntów leśnych	ha	22 524,5	22 650,2
27.	powierzchnia lasów ogółem	ha	21 872,3	21 995,3
28.	powierzchnia obszarów prawnie chronionych	ha	1 506,5	1 506,5
29.	udział powierzchni obszarów chronionych w ogólnej pow. powiatu	%	2,1	2,1
30.	powierzchnia obszarów chronionego krajobrazu	ha	1 070,0	1 070,0
31.	powierzchnia użytków ekologicznych	ha	244,8	244,8
32.	powierzchnia rezerwatów przyrody	ha	191,7	191,7
33.	pomniki przyrody	sztuk	86	86
34.	nakłady na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska	zł	25 449 934,70	26 723 018,17

Źródła: www.stat.gov.pl, WIOŚ Wrocław

*w czasie opracowywania dokumentu nie były dostępne dane statystyczne za 2012 rok – będą one dostępne w III kwartale 2013 roku

6.1. Analiza wskaźników monitoringu POŚ.

Biorąc pod uwagę wprowadzenie zmodyfikowanej tabeli monitorowania w bieżącym raporcie, obecne możliwości pozyskania danych wskaźnikowych oraz ich dostępność, a także jakość informacji jakie ze sobą niosą:

- stan środowiska w przeważającej liczbie wskaźników określony został jako bez zmian,
- dla 18 wskaźników zanotowano poprawę w odniesieniu do roku 2010.

Wskaźnik nr 9 – długość sieci kanalizacyjnej – przytoczone dane GUS z 2011 wskazują na ich nieuzasadnioną nieścisłość lub błąd, gdyż podana wielkość jest mniejsza o ponad 37 km (w odniesieniu do długości sieci kanalizacyjnej w gminach – wymieniona różnica dotyczy Miasta i Gminy Ścinawa. Sięgając do innych dokumentów, w tym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla Miasta i Gminy Ścinawa oraz Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Ścinawa, przytaczane w ww. dokumentach dane sugerują poprawną wartość długości sieci kanalizacyjnej z 2010 roku.

Wskaźniki nr 22, 23 – nastąpiło zmniejszenie ilości gazu z sieci oraz zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań. Zmiany tego typu związane są zwykle z warunkami atmosferycznymi w zimie, panującymi temperaturami i długością trwania okresu grzewczego.

Wskaźnik nr 16 – zmiany w wielkości wskaźników BZT₅, ChZT oraz zawiesiny ogólnej w notowanym niewielkim zakresie spowodowane są zwykle zdarzeniami okresowymi, brak obecnie stałej tendencji zmiany. Nastąpiła dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnych, większa liczba ludności korzysta obecnie z kanalizacji sanitarnej na terenie powiatu. Na stałym, średnim poziomie, kształtuje się jakość wód powierzchniowych i podziemnych. Na stałym poziomie utrzymują się również sumaryczne nakłady na ochronę środowiska w powiecie.

Uwzględniając również zmiany w jakości środowiska opisane w rozdz. 3 można stwierdzić, że w ogólnym rozumieniu **stan środowiska w Powiecie Lubińskim utrzymuje się na umiarkowanym poziomie** – w odniesieniu do roku 2010, a w zakresie kilku wskaźników uległ poprawie.

Realizacja Programu Ochrony Środowiska Powiatu Lubińskiego winna być w dalszym ciągu przedmiotem systematycznego procesu monitorowania i oceny. Zgodnie z wymogiem ustawowym co dwa lata Zarząd Powiatu Lubińskiego będzie sporządzał sprawozdanie z jego realizacji. Dla efektywnego wdrażania Programu konieczne będzie regularne zbieranie, analiza i ocena danych. System monitoringu powinien skupić się przede wszystkim na efektywności wdrażanych działań i zadań oraz opierać na w miarę obiektywnych i dostępnych wskaźnikach monitorowania, których porównanie w kolejnych raportach będzie dawało obraz gradientu zachodzących zmian w środowisku Powiatu Lubińskiego.

7. OCENA STOPNIA ROZBIEŻNOŚCI POMIĘDZY PRZYJĘTYMI CELAMI A ICH WYKONANIEM, WERYFIKACJA PRZYJĘTYCH ZADAŃ, OCENA WYKONANIA.

Przyjęte w Programie ochrony środowiska dla powiatu lubińskiego priorytety, cele i zadania zgodne były z kierunkami Polityki Ekologicznej Państwa, składały się na przełożenie celów polityki ekologicznej na szczebel powiatu. Skonkretyzowanie zadań dotyczy Powiatu, jednak obejmuje także tematycznie funkcjonowanie innych jednostek terytorialnych, w tym przede wszystkim Gmin. Akceptacja przez Gminy celów i zadań w POŚ przyjętym dla Powiatu, nie oznacza powstania budżetu inwestycyjnego na potrzeby POŚ. System budżetowy samorządów obejmuje 1 rok działania, a więc planowanie odbywa się w krótkim cyklu i dostosowywane jest do doraźnych ram i sytuacji. Realizacja Programu stwarza więc problemy tak natury finansowej (trudność w pozyskaniu środków finansowych dysponując niewielkim udziałem własnym) jak i innej natury (np. nadrabianie niedoinwestowania z lat poprzednich, zmieniające się potrzeby bieżące mieszkańców, czynniki zewnętrzne, zmiana ustawodawstwa etc.) Duża część zadań zawartych w Programie wpisuje się w pożądaną przez ogół mieszkańców powiatu kierunki – np. poprawę stanu wód, powietrza atmosferycznego, zmniejszenie promieniowania elektromagnetycznego. Analizując przyjęte w Programie ochrony środowiska dla powiatu lubińskiego zadania należy stwierdzić:

- w pełni zrealizowanych (biorąc pod uwagę ogólne kryterium liczbowe – zostało zrealizowanych ok. 90 % zadań własnych),
- dodatkowo w różnych komponentach środowiska zrealizowano 17 zadań sklasyfikowanych jako „inne” (nie ujęte w Programie),
- zrealizowane zostały najważniejsze zadania w zakresie ochrony powietrza, ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, edukacji ekologicznej, ochrony przyrody,

Na nie podjęcie realizacji ww. zadań wpływ miały:

- bieżąca ocena sytuacji i potrzeb na terenie powiatu i związane z tym wprowadzane zmiany realizacyjne,
- brak środków finansowych.

8. DIAGNOZA, PROPOZYCJE NOWYCH PRIORYTETÓW I KRYTERIÓW ICH WYŁONIENIA.

Przeprowadzona obecnie w ramach „Raportu...” analiza zakresu i stopnia realizacji zadań zawartych w Programie ochrony środowiska dla powiatu lubińskiego odbywała się w czasie obowiązywania Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.

Nadrzędnym, strategicznym celem polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego. Realizacja tego celu osiągnięta będzie poprzez niezbędne działania organizacyjne, inwestycyjne (w tym wdrażanie postanowień Traktatu Akcesyjnego), tworzenie regulacji dotyczących zakresu korzystania ze środowiska i reglamentowania poziomu tego wykorzystania w najważniejszych obszarach ochrony środowiska. W ten sposób realizacja krajowej polityki ekologicznej wpisywać się będzie w osiąganie celów tej polityki na poziomie całej Wspólnoty. Osiąganiu powyższych celów służyć ma realizacja następujących priorytetów i działań:

1. Kierunki działań systemowych polegające na:

- uwzględnianiu zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,
- aktywizacji rynku na rzecz ochrony środowiska,
- zarządzaniu środowiskowym,
- udziale społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska,
- rozwoju badań i postępie technicznym,
- odpowiedzialności za szkody w środowisku,

- uwzględnianiu aspektu ekologicznego w planowaniu przestrzennym.

2. Ochrona zasobów naturalnych polegająca na:

- ochronie przyrody,
- ochronie i zrównoważonym rozwoju lasów,
- racjonalnym gospodarowaniu zasobami wodnymi,
- ochronie powierzchni ziemi,
- gospodarowaniu zasobami geologicznymi.

3. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego polegająca na działaniach w obszarach:

- środowisko a zdrowie,
- jakość powietrza,
- ochrona wód,
- gospodarka odpadami,
- oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych,
- substancje chemiczne w środowisku.

9. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lubińskiego nie jest aktem prawnym, jest dokumentem planistycznym. Stanowi on narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej w powiecie. Podstawowym założeniem w tworzeniu programów ochrony środowiska na wszystkich szczeblach – od krajowego do gminnego – jest, aby ich realizacja doprowadziła do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewniła skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyła warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Analizując realizację programu na poziomie powiatowym należy pamiętać, że praktycznie zadania o charakterze wykonawczym, czyli mające bezpośredni wpływ na stan środowiska i związane z jego ochroną, obciążają nie tylko samorząd powiatu, ale głównie samorządy gminne (realizujące np. szereg zadań z zakresu poprawy gospodarki wodno – ściekowej) i podmioty gospodarcze. Charakter i zmiany wykonania ustaleń POŚ uwarunkowane są w praktyce przez priorytety przyjmowane okresowo na poziomie województwa dla funduszy pomocowych. Ponadto priorytety z zakresu ochrony środowiska, w realiach samorządu, dostosowywane są w dużej mierze do aktualnych potrzeb zgłaszanych przez społeczeństwo, a ich realizacja ograniczana do realiów budżetowych.

10. LITERATURA

1. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lubińskiego.
2. Sprawozdanie z realizacji budżetu Powiatu Lubińskiego za lata 2011 i 2012r.
3. Ocena jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2011 roku, WIOŚ Wrocław,
4. Ocena jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2012 roku, WIOŚ Wrocław,
5. Raport o stanie środowiska w województwie dolnośląskim w 2011 roku WIOŚ Wrocław;
6. www.stat.gov.pl,
7. www.mos.gov.pl,
8. Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego na terenie Powiatu Lubińskiego w 2012 r., Powiatowa Stacja Sanitarno Epidemiologiczna w Lubinie;
9. www.scinawa.pl
10. www.rudna.pl
11. www.lubin.pl
12. www.um.lubin.pl
13. Strategia Społecznej Odpowiedzialności Biznesu (CSR) KGHM Polska Miedź S.A. do 2018 r.